

ภาพลักษณ์คอร์รัปชันกับผลต่อความเชื่อมั่นของบรรษัทข้ามชาติ ที่เข้ามาทำการลงทุนในประเทศไทย :
กรณีศึกษาบรรษัทข้ามชาติที่ประกอบอุตสาหกรรมประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้า

นางสาวฉันทชนก เจนณรงค์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการเมืองและการจัดการปกครอง ภาควิชาการปกครอง

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

PERCEPTIONS OF CORRUPTION AND ITS IMPACT ON THE CONFIDENCE OF
TRANSNATIONAL CORPORATIONS IN INVESTING IN THAILAND: A CASE STUDY OF
TRANSNATIONAL CORPORATIONS IN THE ELECTRICAL APPLIANCE INDUSTRY

Miss Chanchanoke Chennarong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Politics and Governance

Department of Government

Faculty of Political Science

Chulalongkorn University

Academic Year 2015

Copyright of Chulalongkorn University

ฉันทชก เจนณรงค์ : ภาพลักษณ์คอร์รัปชันกับผลต่อความเชื่อมั่นของบรรษัทข้ามชาติ ที่เข้ามาทำการลงทุนในประเทศไทย : กรณีศึกษาบรรษัทข้ามชาติที่ประกอบอุตสาหกรรมประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้า (PERCEPTIONS OF CORRUPTION AND ITS IMPACT ON THE CONFIDENCE OF TRANSNATIONAL CORPORATIONS IN INVESTING IN THAILAND: A CASE STUDY OF TRANSNATIONAL CORPORATIONS IN THE ELECTRICAL APPLIANCE INDUSTRY) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รศ. ดร.เอก ตั้งทรัพย์วัฒนา, 117 หน้า.

การคอร์รัปชัน (Corruption) เป็นปัญหาที่ฝังรากลึกในสังคมมาอย่างยาวนาน ซึ่งประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกต้องเผชิญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และในยุคโลกาภิวัตน์ที่ได้มีการเกิดขึ้นของโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ อันส่งผลให้มีการลงทุนข้ามชาติในรูปแบบของบรรษัทข้ามชาติ (Multi-national Corporations) โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการลงทุนของบรรษัทข้ามชาติ เช่น ปัจจัยด้านการตลาด ปัจจัยด้านทรัพยากร ปัจจัยด้านวัฒนธรรม เป็นต้น และปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่บรรษัทข้ามชาติได้ให้ความสำคัญ คือ ปัจจัยด้านการคอร์รัปชัน เนื่องจากทำให้มีต้นทุนในการลงทุนสูงขึ้นจากการจ่ายสินบนเจ้าหน้าที่รัฐในต่างประเทศและยังทำให้เกิดการแข่งขันที่ไม่เท่าเทียมกันอีกด้วย

ปัจจุบันนี้ ได้มีองค์การระหว่างประเทศทำการสำรวจ วิเคราะห์ และเผยแพร่สถานการณ์การคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นในประเทศต่าง ๆ ซึ่งดัชนีชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชันที่ทำการศึกษา ได้แก่ หนึ่ง ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perceptions Index : CPI) สอง การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน (Global Competitiveness Index -GCI) และสาม ดัชนีธรรมาภิบาลโลก (Worldwide Governance Indicators - WGI) ทั้งนี้ เพื่อศึกษาผลกระทบของดัชนีชี้วัดดังกล่าวที่มีต่อการตัดสินใจในการลงทุนของบรรษัทข้ามชาติที่ประกอบธุรกิจเครื่องใช้ไฟฟ้าในประเทศไทย ซึ่งทำการศึกษาโดยการสัมภาษณ์บรรษัทข้ามชาติที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย นักวิชาการและนักปฏิบัติที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการต่อต้านการคอร์รัปชัน และผู้แทนจากสมาคมธุรกิจ โดยผลการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านการคอร์รัปชันส่งผลต่อการตัดสินใจในการลงทุนน้อยมากเมื่อเทียบกับปัจจัยอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโอกาสเติบโตของธุรกิจและผลตอบแทนที่ได้รับ

ภาควิชา การปกครอง ลายมือชื่อนิสิต

สาขาวิชา การเมืองและการจัดการปกครอง ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

ปีการศึกษา 2558

5680929124 : MAJOR POLITICS AND GOVERNANCE

KEYWORDS: CORRUPTION, GLOBALIZATION, MULTI-NATIONAL CORPORATIONS, INVESTMENT / การคอร์รัปชัน โลกาภิวัตน์ บริษัทข้ามชาติ การลงทุน

CHANCHANOKE CHENNARONG: PERCEPTIONS OF CORRUPTION AND ITS IMPACT ON THE CONFIDENCE OF TRANSNATIONAL CORPORATIONS IN INVESTING IN THAILAND: A CASE STUDY OF TRANSNATIONAL CORPORATIONS IN THE ELECTRICAL APPLIANCE INDUSTRY. ADVISOR: ASSOC. PROF. AKE TANGSUPVATTANA, Ph.D., 117 pp.

Corruption is a deep-seated problem in society for a long time that many nations have to unavoidably face. The age of globalization created global economy which resulted with transnational investment by Multi-national Corporations. The factors that impact the decision for transnational investment are e.g., marketing, resources, and culture. Another important factor that Multi-nation Corporations consider is the corruption factor i.e., because bribes for officials in different countries increases the cost factor, as well as creating unfair competitions.

Presently there are international organizations that investigate, analyze, and distribute their findings on corruption situations in various countries. The indicators utilized in the studies of corruptions are as following: 1) Corruption Perceptions Index – CPI 2) Global Competitiveness Index – GCI 3) Worldwide Governance Indicators – WGI. To study the effect of aforementioned indicators on decision making by Transnational Corporations Electronic Industries' Investment in Thailand, interviews were conducted with Multi-national corporate investors in Thailand, scholars & experts who are knowledgeable and experienced in opposing corruption, and business association representatives.

Department: Government Student's Signature

Field of Study: Politics and Governance Advisor's Signature

Academic Year: 2015

กิตติกรรมประกาศ

การเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีตามความมุ่งหวังของผู้เขียนได้ เนื่องมาจากการให้คำปรึกษา การตรวจสอบแก้ไข และความเอาใจใส่ที่ดีเสมอมาของท่านอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร.เอก ตั้งทรัพย์วัฒนา ตั้งแต่แรกเริ่ม รวมถึงคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.นวลน้อย ตริรัตน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนพันธ์ ไส้ประกอบทรัพย์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัตพงษ์ สอนสุภาพ สำหรับคำแนะนำทางวิชาการเพื่อเป็นแนวทางในการเขียนวิทยานิพนธ์ โดยผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณในความเมตตากรุณาของอาจารย์ทุกท่านอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่าน ทั้งผู้แทนบริษัทข้ามชาติที่ประกอบธุรกิจเครื่องใช้ไฟฟ้า นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านการต่อต้านการคอร์รัปชัน และผู้แทนจากสมาคมธุรกิจสำหรับการสละเวลาอันมีค่าในการข้อมูลอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง จึงทำให้ผู้เขียนมีข้อมูลในเชิงลึกเพื่อใช้ในการวิเคราะห์และบรรลุมิติวัตถุประสงค์ในการศึกษาได้

ขอขอบพระคุณผู้บังคับบัญชา (นางสาวพัชรี มินสุข ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยเพื่อต่อต้านการทุจริต ป่วย อึ้งภากรณ์ สำนักงาน ป.ป.ช.) และพี่ ๆ ที่สำนักงาน ป.ป.ช. ทุกคนสำหรับคำแนะนำ และการให้ความช่วยเหลือในทุกเรื่อง ทั้งแหล่งการค้นคว้าข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การเรียบเรียงข้อมูล และการลงโปรแกรม E-Thesis รวมถึงกำลังใจดีดีจากพี่ ๆ ทุกคนที่มีให้ผู้เขียนมาโดยตลอด จนทำให้วิทยานิพนธ์สามารถสำเร็จอย่างสมบูรณ์ได้

ขอขอบคุณเพื่อนพ้องพี่น้องรุ่น 2 ของหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการจัดการปกครอง ที่ร่วมทุกข์ร่วมสุขและร่วมชะตากรรมตลอดระยะเวลาการเรียนการสอน ขอขอบคุณสำหรับมิตรภาพและช่วงเวลาดีดีที่มีให้กันเสมอมา

สุดท้ายนี้ บุคคลสำคัญที่สุดที่อยู่เคียงข้างผู้เขียนในทุกเรื่องราวและในทุกช่วงเวลาของชีวิต รวมถึงการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ คือ “คุณพ่อคุณแม่” ผู้เขียนขอขอบคุณท่านทั้งสองอย่างยิ่งสำหรับกำลังใจดีดี ขอขอบคุณสำหรับทุกสิ่งทุกอย่าง และขอบคุณที่ทำให้เรื่องราวดีดีเกิดขึ้นในทุกช่วงเวลาของชีวิต

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฐ
บทที่ 1.....	1
บทนำ.....	1
หลักการและเหตุผล.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	5
คำถามวิจัย.....	5
สมมติฐาน.....	6
ขอบเขตของการศึกษา.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
วิธีการศึกษา.....	8
บทที่ 2.....	10
ทบทวนวรรณกรรม.....	10
1. กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการคอร์รัปชัน.....	10
1.1 ทศนะของนักวิชาการต่อการคอร์รัปชัน.....	10
1.2 นิยามของคำว่า "คอร์รัปชัน".....	12
1.3 กลไกและรูปแบบของการคอร์รัปชัน.....	15

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

1.4	มูลเหตุของการคอร์รัปชัน.....	17
1.5	ผลกระทบจากการคอร์รัปชัน.....	20
2.	ความสัมพันธ์ระหว่างโลกาภิวัตน์ บริษัทข้ามชาติ และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ กับการคอร์รัปชัน.....	22
2.1	โลกาภิวัตน์ (Globalization).....	22
2.1.1	นิยามของ "โลกาภิวัตน์"	22
2.1.2	มูลเหตุของการเกิดโลกาภิวัตน์.....	23
2.1.3	โลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ	25
2.1.4	ผลกระทบของการเกิดโลกาภิวัตน์	27
2.2	บริษัทข้ามชาติ (Trans-National Corporations - TNC).....	29
2.2.1	นิยามของ "บริษัทข้ามชาติ".....	30
2.2.2	ประเภทของบริษัทข้ามชาติ	31
2.2.3	ผลกระทบจากการดำเนินการของบริษัทข้ามชาติ.....	33
2.3	การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment – FDI).....	34
2.3.1	นิยามการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ	36
2.3.2	ประเภทของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ.....	37
2.3.3	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ.....	38
2.3.4	ประโยชน์และความเสี่ยงจากการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ.....	41
3.	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	45
4.	กรอบแนวคิดในการศึกษา	51
บทที่ 3	53
ระเบียบวิธีวิจัย	53
1.	การเก็บข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)	53

2. การเก็บข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data).....	56
บทที่ 4	58
CPI, WGI, GCI และความสัมพันธ์กับการคอร์รัปชัน.....	58
1. ที่มาและความสำคัญของดัชนีต่าง ๆ	59
1.1 ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index – CPI).....	59
1.1.1 ความเป็นมา.....	59
1.1.2 สาระสำคัญของเกณฑ์ CPI.....	59
1.1.3 ผลการประเมิน CPI กับประเทศไทย	61
1.2 ดัชนีธรรมาภิบาลโลก (Worldwide Governance Indicators - WGI).....	63
1.2.1 ความเป็นมา.....	63
1.2.2 แหล่งข้อมูล.....	63
1.2.3 ดัชนีธรรมาภิบาลโลก 6 มิติ นิธรรมาภิบาล	65
1.3 การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน (Global Competitiveness Index – GCI).....	69
1.3.1 ความเป็นมา.....	69
1.3.2 เกณฑ์ที่ใช้ในการจัดอันดับ	69
1.3.3 การจัดกลุ่มประเทศและการกำหนดน้ำหนักสำหรับปัจจัยต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน.....	71
1.3.4 การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย.....	74
2. ความสัมพันธ์ของดัชนีต่าง ๆ กับการคอร์รัปชัน.....	75
2.1 ดัชนีชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชันโดยตรง.....	75
2.2 ดัชนีชี้วัดที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชันโดยตรง	80
3. ความสัมพันธ์ของดัชนีต่าง ๆ กับการคอร์รัปชันและการลงทุนจากต่างประเทศในประเทศไทย	86

บทที่ 5	91
ประเด็นเกี่ยวกับการคอร์รัปชันต่อการตัดสินใจในการลงทุน.....	91
ของบรรษัทข้ามชาติที่ประกอบธุรกิจเครื่องใช้ไฟฟ้าในประเทศไทย	91
5.1 บรรษัทข้ามชาติที่ประกอบธุรกิจเครื่องใช้ไฟฟ้าที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย (4 บริษัท).....	92
5.1.1 บริษัท ฟิลิปส์ อิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย).....	92
5.1.2 บริษัท อิเล็กทรอนิกส์ ประเทศไทย จำกัด.....	93
5.1.3 บริษัท โตชิบา ไทยแลนด์ จำกัด	94
5.1.4 บริษัท แอลจี อิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย).....	95
5.2 การจัดอันดับความสำคัญของประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชันในดัชนีชี้วัดต่าง ๆ ของ บรรษัทข้ามชาติ.....	96
5.3 ปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการลงทุนของบรรษัทข้ามชาติ.....	100
5.4 การเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการลงทุนของบรรษัทข้ามชาติระหว่างประเด็นที่ เกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชันในดัชนีชี้วัดต่าง ๆ กับปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน	102
5.5 ข้อเสนอแนะ	105
บทที่ 6	108
สรุปและข้อเสนอแนะ	108
รายการอ้างอิง.....	113
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	117

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แรงแปลักตันและผลกระทบของกระแสโลกาภิวัตน์.....	35
ที่มีต่อการดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศ	
ตารางที่ 2 จำนวนชุดคำถามตัวชี้วัด CPI แยกตามแหล่งข้อมูล.....	61
ตารางที่ 3 ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันและการจัดอันดับ ในปี พ.ศ. 2538 - 2557.....	62
ตารางที่ 4 แหล่งข้อมูลในการจัดทำดัชนีธรรมาภิบาลโลก.....	63
ตารางที่ 5 การจัดกลุ่มประเทศตามระดับการพัฒนาและการกำหนดน้ำหนัก.....	72
สำหรับปัจจัยต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน	
ตารางที่ 6 รายชื่อประเทศ/เขตเศรษฐกิจในแต่ละระดับขั้นการพัฒนา.....	73
ของ WEF ประจำปี 2014	
ตารางที่ 7 อันดับความสามารถในการแข่งขันของไทย ในปี 2006 - 2014.....	75
ตารางที่ 8 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการจัดทำ CPI ของประเทศไทย.....	76
ตารางที่ 9 ประเด็นคำถามที่ใช้ในการสอบถามกลุ่มตัวอย่างของแหล่งข้อมูลต่าง ๆ	79
ในการจัดทำ CPI	
ตารางที่ 10 แหล่งข้อมูลและแนวคิดในการวัดการควบคุมการคอร์รัปชัน.....	81
ตารางที่ 11 ปัจจัยด้านการคอร์รัปชันที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจในประเทศไทย.....	85
ในปี พ.ศ. 2551 - 2558	

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 มิติความสัมพันธ์แบบ 3 ประสาน.....	19
ภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ของโลกาภิวัดน์ บริษัทข้ามชาติ..... และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ กับการคอร์รัปชัน	44
ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	52
ภาพที่ 4 เกณฑ์ที่ใช้ในการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน.....	70

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

การคอร์รัปชัน (Corruption) เป็นปัญหาที่ฝังรากลึกในสังคมมาอย่างยาวนาน และเป็นปัญหาที่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกต้องเผชิญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว (Developed Country) หรือประเทศกำลังพัฒนา (Developing Country) และในปัจจุบันนี้ทุกประเทศทั่วโลกถูกเชื่อมโยงด้วยโลกาภิวัตน์ (Globalization) เรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นถูกทำให้รับรู้อย่างรวดเร็วผ่านเทคโนโลยีการสื่อสารอันทันสมัย อีกทั้งยังมีการเชื่อมโยงกันในหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ปัญหาการคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นในประเทศหนึ่ง ถูกรับรู้โดยประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก และผลกระทบของการคอร์รัปชันมิได้จำกัดขอบเขตอยู่ในพื้นที่ของรัฐใดรัฐหนึ่งเท่านั้น หากแต่ได้ส่งผลกระทบทั้งในระดับรัฐ ระดับภูมิภาค และในระดับโลก จึงทำให้การคอร์รัปชันกลายเป็นปัญหาข้ามชาติที่องค์กรระหว่างประเทศต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นธนาคารโลก (World Bank) องค์กรสหประชาชาติ (United Nations) องค์กรให้ความช่วยเหลือของประเทศสหรัฐอเมริกา (US Aid) และหน่วยงานเพื่อการพัฒนาต่างประเทศของประเทศไทย (UK Department for International Development) ต่างเห็นพ้องต้องกันว่าการคอร์รัปชันเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งของความยากจนและยังเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา อีกทั้งในปัจจุบันได้มีความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อต่อต้านการคอร์รัปชันในรูปแบบของอนุสัญญาต่าง ๆ เช่น อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. 2003 (United Nations Convention against Corruption - UNCAC) อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศในกิจการธุรกิจระหว่างประเทศ ค.ศ. 1996 (OECD Convention on Combating Bribery of Foreign Public Officials in International Business Transactions 1996) เป็นต้น

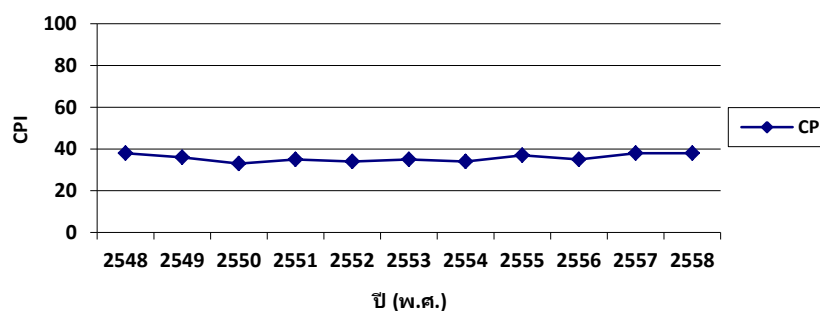
นอกจากนี้ การเกิดขึ้นของโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ ซึ่งอยู่ภายใต้ระบบทุนนิยมโลก ทำให้สถานการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ มิได้ดำเนินการและส่งผลกระทบอยู่ภายในเขตแดนของรัฐเท่านั้น หากแต่มีการเกี่ยวพันกันอย่างสลับซับซ้อนในรูปแบบของเศรษฐกิจโลก สถานการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศหนึ่งสามารถส่งผลกับอีกประเทศหนึ่งได้ทั้งในทางบวกและทางลบ เช่น ประเทศผู้ส่งออกสามารถสร้างรายได้ทางเศรษฐกิจจำนวนมากหากประเทศผู้นำเข้ามีภาวะทางเศรษฐกิจดีและมีความสามารถในการนำเข้าสินค้าได้ เป็นต้น รวมทั้งการค้าการลงทุนในยุคโลกาภิวัตน์ก็เป็นไปอย่างไร้พรมแดน โดยการลงทุนข้ามชาตินี้จะอยู่ในรูปแบบของบริษัทข้ามชาติ (Multi-national Corporations) ที่มีเครือข่ายของบริษัทอยู่ในประเทศต่าง ๆ ซึ่งมีปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการลงทุนของ

บริษัทข้ามชาติ เช่น ปัจจัยด้านการตลาด ปัจจัยด้านทรัพยากร ปัจจัยด้านวัฒนธรรม เป็นต้น และ ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่บริษัทข้ามชาติให้ความสำคัญ คือ ปัจจัยด้านการคอร์รัปชัน เนื่องจากทำให้มีต้นทุนในการลงทุนสูงขึ้นจากการจ่ายสินบนเจ้าหน้าที่รัฐในต่างประเทศและยังทำให้เกิดการแข่งขันที่ไม่เท่าเทียมกันอีกด้วย

เมื่อการคอร์รัปชันได้ส่งผลกระทบต่อในทุกประเทศทั่วโลกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงได้มีองค์กรระหว่างประเทศที่จัดตั้งขึ้นเพื่อทำการสำรวจ วิเคราะห์ และเผยแพร่สถานการณ์การคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นในประเทศต่าง ๆ โดยองค์กรที่ได้รับการยอมรับจากนานาชาติและมีการสำรวจเผยแพร่ภาพลักษณ์การคอร์รัปชันของประเทศต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ได้แก่ *องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International – TI)* ซึ่งเป็นองค์กรภาคประชาสังคมเพื่อต่อต้านการคอร์รัปชันระหว่างประเทศ มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่ประเทศเยอรมันและมีเครือข่ายในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก รวมกว่า 120 ประเทศ โดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติได้มีการจัดทำดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perceptions Index – CPI) ของประเทศต่าง ๆ โดยมีค่าคะแนนตั้งแต่ 0 (ค่าคอร์รัปชันมากที่สุด) ถึง 100 (ค่าคอร์รัปชันน้อยที่สุด) และได้เผยแพร่ข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ขององค์กร ซึ่งผลของการจัดอันดับได้ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และความรู้การคอร์รัปชันของประเทศต่าง ๆ รวมถึงประเทศไทยซึ่งก็เป็นหนึ่งในประเทศเครือข่ายขององค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ

ปัญหาการคอร์รัปชันของไทยได้ฝังรากลึกมาช้านาน แม้ว่าในปัจจุบันนี้รัฐบาลและหน่วยงานต่าง ๆ พยายามที่จะป้องกันและปราบปราม หากแต่มิได้มีแนวทางการแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรมที่จริงจังและมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังมิได้มีการพัฒนายุทธวิธีในการจัดการกับปัญหาการคอร์รัปชันที่มีการเปลี่ยนแปลงและปรับตัวไปตามบริบทสังคมที่เปลี่ยนไปได้อย่างเท่าทันและเหมาะสม รวมถึงมิได้มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง จึงส่งผลให้ปัญหาการคอร์รัปชันในประเทศไทยทวีความรุนแรงและมีความซับซ้อนยากต่อการตรวจสอบมากขึ้น จนทำให้ภาพลักษณ์การคอร์รัปชันของประเทศไทยย่ำแย่ลงเรื่อย ๆ ซึ่งในปี พ.ศ. 2556 ประเทศไทยถูกจัดลำดับการคอร์รัปชันโดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติอยู่ลำดับที่ 102 จากทั้งหมด 176 ประเทศ และได้คะแนน CPI คือ 35 แม้ว่าต่อมาในปี พ.ศ. 2557 ประเทศไทยได้รับการจัดลำดับภาพลักษณ์การคอร์รัปชันดีขึ้น และมีค่า CPI สูงขึ้น คือ 38 โดยอยู่ในลำดับที่ 85 จากทั้งหมด 175 ประเทศ ล่าสุดในปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทยมีการจัดอันดับประเทศดีขึ้น คือ อยู่ในอันดับที่ 76 จากทั้งหมด 168 ประเทศ แต่ยังมีค่า CPI เท่าเดิม คือ 38 หากจะกล่าวถึงในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2535 - 2557) ประเทศไทยมีค่าเฉลี่ย CPI เพียง 33 เท่านั้น จึงนับได้ว่าประเทศไทยยังคงสออตกในเรื่องของภาพลักษณ์คอร์รัปชันและยังคงประสบปัญหาเรื่องการคอร์รัปชันที่รุนแรง

**แผนภูมิที่ 1: ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index – CPI)
ของประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 – 2558**

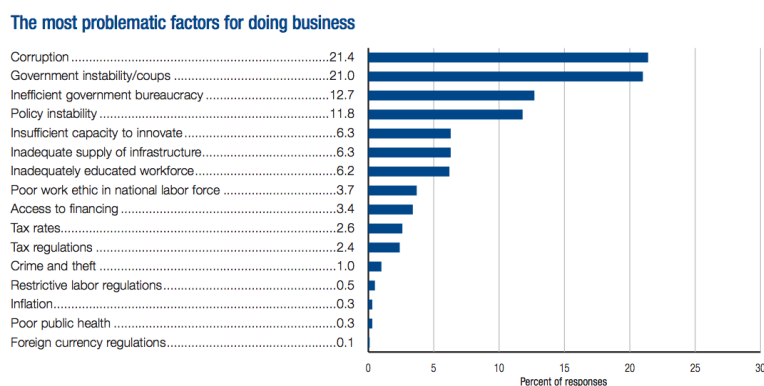
ที่มา: www.transparency.org

นอกจากการจัดทำดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (CPI) ขององค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ ยังมีองค์กรระหว่างประเทศอื่น ๆ ที่ได้จัดทำดัชนีชี้วัดที่มีความเกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชัน ได้แก่ เวทีเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum – WEF) ที่ได้จัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่าง ๆ เรียกว่า การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน (Global Competitiveness Index – GCI) และธนาคารโลก (World Bank) ที่ได้จัดทำดัชนีธรรมาภิบาลโลก (Worldwide Governance Indicators – WGI)

ในกรณีของการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่าง ๆ เรียกว่า Global Competitiveness Index (GCI) ที่ดำเนินการสำรวจและเผยแพร่โดย WEF เพื่อเป็นการวัดความสามารถในการทำงานของสถาบันต่าง ๆ วัฒนธรรมของประเทศ และวัดปัจจัยที่ทำให้เศรษฐกิจมีความก้าวหน้าเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนในอนาคต โดยกำหนดคะแนนความสามารถในการแข่งขันสูงสุด 7 คะแนน โดยผลการจัดอันดับล่าสุดในปี พ.ศ. 2557 ประเทศไทยได้คะแนน 4.7 อยู่ในอันดับที่ 31 จากทั้งหมด 144 ประเทศ ซึ่งได้คะแนนเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2556 ที่ได้คะแนน 4.5 อยู่ในอันดับที่ 37 จากทั้งหมด 148 ประเทศ

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าประเทศไทยได้คะแนนและมีอันดับที่สูงกว่าที่ผ่านมา แต่ผลการสำรวจที่สำคัญประการหนึ่ง คือ จากการสำรวจของ WEF ที่ได้สำรวจปัจจัย 15 ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการลงทุน โดยให้ผู้ที่ถูกสอบถามเรียงลำดับ 5 ปัจจัยหลักสำคัญที่เป็นปัญหาต่อการดำเนินธุรกิจในประเทศต่าง ๆ ซึ่งในกรณีของประเทศไทยพบว่าปัญหาการคอร์รัปชันเป็นปัญหาสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินธุรกิจของนักธุรกิจชาวต่างชาติ โดยจากผลสำรวจในปี 2014 การคอร์รัปชันเป็นปัจจัยที่เป็นปัญหาประการสำคัญอันดับที่ 1 ของนักลงทุนต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย โดยคิดเป็นร้อยละ 21.4 ซึ่งจากการสำรวจของ WEF ทำให้เห็นว่าการคอร์รัปชันเป็นอุปสรรคสำคัญอย่างยิ่งต่อการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติในประเทศไทย

แผนภูมิที่ 2: ปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจ พ.ศ. 2557

ที่มา: The Global Competitiveness Report 2014 – 2015

นอกจากนี้ การจัดทำดัชนีธรรมาภิบาลโลก (Worldwide Governance Indicators – WGI) ของธนาคารโลก (World Bank) ได้มีการวัดธรรมาภิบาลของภาครัฐใน 6 มิติ ได้แก่ หนึ่ง เสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น (Voice and Accountability) สอง การปราศจากความรุนแรงและการก่อการร้าย (Political Stability and Absence of Violence/ Terrorism) สาม ความมีประสิทธิภาพของภาครัฐ (Government Effectiveness) สี่ คุณภาพในการควบคุม (Regulatory Quality) ห้า หลักนิติธรรม (Rule of Law) และ หก การควบคุมการคอร์รัปชัน (Control of Corruption) โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 31 แหล่งข้อมูล

จากการจัดทำดัชนีต่าง ๆ ขององค์กรระหว่างประเทศข้างต้น สามารถแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าประเทศต่าง ๆ ในโลกกำลังเผชิญกับปัญหาการคอร์รัปชันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และมิผู้ได้รับผลกระทบจากการคอร์รัปชันในวงกว้าง ซึ่งผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการคอร์รัปชันภายใต้บริบทของโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจที่มีการลงทุนระหว่างประเทศเกิดขึ้น คือ บริษัทข้ามชาติ เนื่องจากการคอร์รัปชันส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นและเกิดการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม โดยบริษัทข้ามชาติที่นำมาเป็นกรณีศึกษา คือ บริษัทข้ามชาติที่ประกอบอุตสาหกรรมประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทยและติดต่อค้าขายในประเทศไทยทั้งกับภาคเอกชนและภาครัฐ ซึ่งบริษัทข้ามชาติที่ประกอบธุรกิจดังกล่าวนี้ก็มีอาจหลีกเลี่ยงการเผชิญกับปัญหาการคอร์รัปชัน และได้รับรู้ถึงสถานการณ์การคอร์รัปชันในประเทศไทยทั้งทางตรงและทางอ้อม กล่าวคือ ได้รับรู้การคอร์รัปชันจากประสบการณ์ตรงในการติดต่อค้าขายและประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ในประเทศไทย และได้รับรู้ภาพลักษณ์คอร์รัปชันจากการสำรวจและเผยแพร่โดยองค์กรระหว่างประเทศ ซึ่งบริษัทข้ามชาติที่เป็นกรณีศึกษาเหล่านี้ได้เข้ามาลงทุนในประเทศไทยในฐานะของฐานการผลิต ไม่ใช่ในฐานะของสำนักงานใหญ่ (Headquarter) หรือสำนักงานใหญ่ในระดับภูมิภาค (Regional Headquarter)

ดังนั้น ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจโลกและมีบริษัทข้ามชาติเข้ามาลงทุน หากแต่ยังคงมีปัจจัยด้านการคอร์รัปชันที่มีภาพลักษณ์ในด้านลบในสายตานานาชาติ และมีแนวโน้มที่จะส่งผลต่อการตัดสินใจที่จะเข้ามาลงทุนของบริษัทข้ามชาติ ดังจะเห็นได้จากการจัดอันดับการคอร์รัปชันของประเทศต่าง ๆ โดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International - TI) ซึ่งแม้ว่าประเทศไทยได้รับการจัดลำดับภาพลักษณ์การคอร์รัปชันดีขึ้น และมีค่า CPI สูงขึ้นในปี พ.ศ. 2557 แต่ยังคงนับได้ว่าประเทศไทยยังคงสอบตกในเรื่องของภาพลักษณ์คอร์รัปชัน และยังคงประสบปัญหาเรื่องการคอร์รัปชันที่รุนแรง อีกทั้งจากผลการสำรวจของ World Economic Forum (WEF) ในปี พ.ศ. 2557 ที่ค้นพบว่าการคอร์รัปชันเป็นอุปสรรคที่สำคัญที่สุดในการกีดขวางการค้าเงินธุรกิจในประเทศไทย ยังเป็นการแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าสถานการณ์การคอร์รัปชันในประเทศไทยยังคงมีความรุนแรงและมีภาพลักษณ์เชิงลบในสายตานานาชาติ การศึกษาว่าภาพลักษณ์การคอร์รัปชันมีผลต่อการตัดสินใจในการลงทุนของนักลงทุนข้ามชาติในเชิงทัศนคติและการรับรู้ของบริษัทข้ามชาติในฐานะผู้ลงทุน จึงมีความจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากการลงทุนของบริษัทข้ามชาติมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้เศรษฐกิจของไทยเติบโต แต่เมื่อมีการคอร์รัปชันที่เป็นอุปสรรคกีดขวางการลงทุนของบริษัทข้ามชาติเนื่องจากทำให้ต้องสูญเสียเงินไปกับการจ่ายสินบนให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐเพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกิจ และต้องเผชิญกับการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมอีกด้วย อีกทั้งการศึกษานี้จะนำไปสู่แนวทางอันเป็นข้อเสนอแนะที่จะทำให้ภาพลักษณ์การคอร์รัปชันของไทยดีขึ้น และทำให้นานาชาติสามารถเชื่อมั่นในความโปร่งใสของประเทศไทยอันเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการลงทุนของบริษัทข้ามชาติได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาผลกระทบของดัชนีชี้วัดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชันที่มีต่อการลงทุนของบริษัทข้ามชาติที่ประกอบธุรกิจเครื่องใช้ไฟฟ้าในประเทศไทย

คำถามวิจัย

ประเด็นเกี่ยวกับการคอร์รัปชันในดัชนีชี้วัด 3 ดัชนี ได้แก่ ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perceptions Index - CPI) การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน (Global Competitiveness Index - GCI) และดัชนีธรรมาภิบาลโลก (Worldwide Governance Indicators - WGI) มีผลกระทบต่อตัดสินใจมาลงทุนของบริษัทข้ามชาติที่ประกอบธุรกิจเครื่องใช้ไฟฟ้าที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทยหรือไม่? เพราะเหตุใด? อย่างไร?

สมมติฐาน

ประเด็นเกี่ยวกับการคอร์รัปชันจากดัชนีชี้วัด 3 ดัชนี ได้แก่ ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perceptions Index – CPI) การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน (Global Competitiveness Index – GCI) และดัชนีธรรมาภิบาลโลก (Worldwide Governance Indicators – WGI) มีผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนและบริษัทข้ามชาติที่เข้ามาทำการลงทุนในประเทศไทย

ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตด้านตัวแสดง

วิทยานิพนธ์นี้ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากผู้ที่มีความรู้และข้อมูลเกี่ยวข้องกับบริษัทข้ามชาติและการคอร์รัปชัน คือ

1) บริษัทข้ามชาติที่ประกอบธุรกิจเครื่องใช้ไฟฟ้าที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย ได้แก่

- บริษัท ฟิลิปส์ อิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย)
- บริษัท อิเล็คโทรลักซ์ ประเทศไทย จำกัด
- บริษัท โตชิบา ไทยแลนด์ จำกัด
- บริษัท แอลจี อิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย)

2) นักวิชาการ ได้แก่

- ศาสตราจารย์ ดร.เมธี ครองแก้ว
- ศาสตราจารย์ ดร.ธีรณ พงษ์มณฑาพัฒน์
- ดร.มานะ นิมิตรมงคล

3) สมาคมธุรกิจ ได้แก่

- นายเกียรติพงษ์ น้อยใจบุญ อดีตรองประธานสภาอุตสาหกรรม
- นางสาวสิริมาศ วัฒนะโชติ อดีตรองเลขาธิการสมาคมธนาคารไทย
- นายเกรียงศักดิ์ สวัสดิ์พาณิชย์ กรรมการกฎหมายสภาหอการค้าแห่ง

ประเทศไทย และกรรมการอำนวยการ สำนักอำนวยการด้านกฎหมาย คณะกรรมการร่วมภาคเอกชน 3 สถาบัน

- นางพรกนก วิภูษณวรรณ ผู้อำนวยการศูนย์เพื่อการพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน สมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย (TMA)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

วิทยานิพนธ์นี้ทำการศึกษาประเด็นเกี่ยวกับการคอร์รัปชันของดัชนีต่าง ๆ ซึ่งจัดทำโดยองค์กรระหว่างประเทศต่าง ๆ ได้แก่ หนึ่ง ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์ปัญหาการคอร์รัปชัน (Corruption Perceptions Index – CPI) ที่จัดทำโดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International – TI) สอง รายงานขีดความสามารถในการแข่งขันของโลก(The Global Competitiveness Report) ซึ่งจัดทำโดย World Economic Forum (WEF) และ สาม ดัชนีธรรมาภิบาลโลก (Worldwide Governance Indicators – WGI) ซึ่งจัดทำโดยธนาคารโลก (World Bank) โดยดัชนีดังกล่าวจะมีการสำรวจข้อมูล รวบรวมข้อมูล และเผยแพร่สู่สาธารณะผ่านทางเว็บไซต์ขององค์กรเป็นประจำทุกปีอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการเผยแพร่ค่าดัชนีดังกล่าว ทำให้บริษัทข้ามชาติสามารถใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นเพื่อประกอบการตัดสินใจที่จะทำการลงทุนในประเทศต่าง ๆ โดยสามารถพิจารณาถึงปัจจัยที่เอื้อต่อการลงทุน และปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการลงทุนดังเช่นการคอร์รัปชัน โดยการศึกษานี้ให้ความสำคัญต่อความสัมพันธ์ของ 3 ดัชนี โดยเฉพาะในส่วนของ การคอร์รัปชันกับการตัดสินใจของ 4 บริษัทที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

วิทยานิพนธ์นี้ ทำการศึกษาระบบบริษัทข้ามชาติที่ประกอบธุรกิจเครื่องใช้ไฟฟ้าที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย

4. ขอบเขตด้านเวลา

วิทยานิพนธ์นี้ได้ศึกษาดัชนีชี้วัด 3 ดัชนี ได้แก่ ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์การคอร์รัปชัน (Corruption Perceptions Index – CPI) การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน (Global Competitiveness Index – GCI) และดัชนีธรรมาภิบาลโลก (Worldwide Governance Indicators – WGI) ย้อนหลังเป็นระยะเวลา 10 ปี (พ.ศ. 2548 - 2557) และทำการสัมภาษณ์บริษัทข้ามชาติที่ประกอบธุรกิจเครื่องใช้ไฟฟ้าที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทยเกี่ยวกับผลกระทบของภาพลักษณ์การคอร์รัปชันต่อการตัดสินใจในการลงทุนของบริษัทข้ามชาติ โดยทำการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ในปี พ.ศ. 2558

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้มีความเข้าใจเรื่องสถานการณ์การคอร์รัปชันและการลงทุนของบริษัทข้ามชาติที่ประกอบธุรกิจอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าในประเทศไทยอันเป็นผลที่เกิดจากการรับรู้การคอร์รัปชันและนำไปสู่การสร้างข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาได้

วิธีการศึกษา

1. สืบค้นจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น หนังสือ วิทยานิพนธ์ บทความ งานวิจัย อินเทอร์เน็ต เป็นต้น
2. สัมภาษณ์ผู้ที่มีความรู้และข้อมูล คือ บรรษัทข้ามชาติที่ประกอบธุรกิจอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการต่อต้านการคอร์รัปชันและการลงทุนของบรรษัทข้ามชาติ และผู้แทนจากสมาคมธุรกิจ ดังนี้

รายชื่อบรรษัทข้ามชาติที่ประกอบธุรกิจอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย

บรรษัทข้ามชาติ	ประเทศ	ผู้ให้สัมภาษณ์	ตำแหน่ง
บริษัท ฟิลิปส์ อิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย)	เนเธอร์แลนด์	นายวิโรจน์ วิทยาเวโรจน์	ประธานและ กรรมการผู้จัดการ
บริษัท อีเล็คโทรลักซ์ ประเทศไทย จำกัด	สหรัฐอเมริกา	นายณรงค์ศักดิ์ กิตติชัยวัฒนกุล	Financial Controller
บริษัท โตชิบา ไทยแลนด์ จำกัด	ญี่ปุ่น	นางวรรณมา ดุลยาสิทธิพร	ผู้จัดการอาวุโสฝ่าย ทรัพยากรมนุษย์และ รัฐกิจสัมพันธ์
บริษัท แอลจี อิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย)	เกาหลีใต้	นางนิพนธ์ วงษ์แสงอรุณศรี	ผู้อำนวยการฝ่าย การตลาด

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิด้านการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน

ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
ศาสตราจารย์ ดร.เมธี ครองแก้ว	อดีตรรรมการ ป.ป.ช.
ดร.มานะ นิมิตรมงคล	เลขาธิการองค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย)
ศาสตราจารย์ ดร.ตรีณ พงษ์มณฑพัฒน์	อาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย

รายชื่อผู้แทนจากสมาคมธุรกิจ

ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
นายเกียรติพงษ์ น้อยใจบุญ	อดีตรองประธานสภาอุตสาหกรรม
นางพรกนก วิภูษณวรรณ	ผู้อำนวยการศูนย์เพื่อการพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน สมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย (TMA)
นางสาวสิริมาศ วัฒนะโชติ	อดีตรองเลขาธิการสมาคมธนาคารไทย
นายเกรียงศักดิ์ สวัสดิ์พานิชย์	กรรมการกฎหมายสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และกรรมการผู้อำนวยการสำนักผู้อำนวยการด้านกฎหมาย คณะกรรมการร่วมภาคเอกชน 3 สถาบัน

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

เพื่อเป็นพื้นฐานในทำความเข้าใจเกี่ยวกับการคอร์รัปชัน (Corruption) โลกาภิวัตน์ (Globalization) บริษัทข้ามชาติ (Multi-National Corporations) และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign direct investment) จึงได้ทำการสำรวจศึกษาทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยสามารถสรุปเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการคอร์รัปชัน

การคอร์รัปชันเป็นปรากฏการณ์ที่มีมายาวนานในประวัติศาสตร์โลก โดยได้มีการศึกษาอย่างเป็นทางการเมื่อปลายศตวรรษที่ 20 ซึ่งปัจจุบันนี้ทุกประเทศในโลกไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว หรือประเทศกำลังพัฒนาต่างเผชิญกับปัญหาการคอร์รัปชันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยที่การคอร์รัปชันมีแนวโน้มที่จะอยู่ในสังคมโลกไปอีกยาวนาน เนื่องจากการคอร์รัปชันมีการปรับตัวไปตามกาลเวลา และบริบททางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งยังมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น จนกระทั่งในบางครั้งไม่สามารถตรวจสอบหรือลงโทษผู้กระทำความผิดได้

1.1 ทศนะของนักวิชาการต่อการคอร์รัปชัน

การศึกษาเกี่ยวกับการคอร์รัปชันจะมีมุมมองและทศนะของนักวิชาการที่มีความหลากหลาย ทั้งในด้านของวิธีการศึกษาและทศนะคติ ซึ่งวิธีการศึกษาเหล่านี้สามารถแยกออกเป็น 3 แนวทาง ดังนี้ (ผาสุข พงษ์ไพจิตร, 2537)

1) แนวคิดของนักศีลธรรม

วิธีการศึกษาของนักศีลธรรมจะเชื่อมโยงการคอร์รัปชันเข้ากับหลักศีลธรรมของแต่ละบุคคล โดยมองว่าการคอร์รัปชันเป็นผลสืบเนื่องจากความเสื่อมทางศีลธรรมของบุคคล และหนทางที่จะขจัดการคอร์รัปชันให้หมดไป คือ การปลูกฝังศีลธรรม ซึ่งการศึกษาแบบนี้ถือว่าการคอร์รัปชันเป็นสิ่งที่เลวร้ายเสมอไป โดยไม่มีการอ้างอิงถึงบริบทต่าง ๆ หรือผลที่ตามมาภายหลัง หากแต่วิธีการศึกษาของนักศีลธรรมยังคงมีจุดอ่อน เนื่องจากเป็นวิธีการศึกษาที่แคบเกินไป จึงไม่สามารถครอบคลุมถึงบริบทของปัจจัยทางสถาบันได้

2) แนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์

งานศึกษาที่ใช้วิธีการศึกษาของนักเศรษฐศาสตร์จะมุ่งเน้นผลกระทบของการคอร์รัปชันที่มีต่อตัวแปรทางเศรษฐกิจต่าง ๆ เช่น ประสิทธิภาพในการจัดสรรทรัพยากรและการกระจายรายได้

เป็นต้น โดยการตัดสินใจบนหรือการคอร์รัปชันในรูปแบบอื่น ๆ อันเป็นผลมาจากการแทรกแซงของรัฐบาล นับได้ว่าเป็นการกระทำที่ไร้ประสิทธิภาพ เนื่องจากจะนำไปสู่การนำทรัพยากรที่ก่อให้เกิดผลผลิตมาสู่กิจกรรมที่ไร้ซึ่งผลผลิต

นักวิชาการที่ใช้วิธีการศึกษาของนักเศรษฐศาสตร์ไม่ได้สรุปเหมือนกันทั้งหมดว่าการคอร์รัปชันส่งผลในทางลบแต่เพียงอย่างเดียว โดยนักวิชาการบางท่านดังเช่น Nye และ Weiner ที่มีความเห็นว่าการคอร์รัปชันช่วยให้วงจรของเศรษฐกิจมีความเคลื่อนไหวและลดความเฉื่อยชาของระบบราชการ อีกทั้งยังมีนักวิชาการที่มีความเห็นสอดคล้องกับแนวคิดดังกล่าว เช่น Leff และ Bayley ที่เสนอว่าการตัดสินใจบนทำให้เกิดการประมูลราคาระหว่างผู้ที่เข้ามาแข่งขันเข้าประมูลและรับเหมาโครงการจากรัฐบาล จึงช่วยให้การตัดสินใจของข้าราชการมีความรวดเร็วขึ้น ดังนั้น การคอร์รัปชันนับได้ว่าเป็นปัจจัยที่สามารถส่งเสริมความมีประสิทธิภาพและแรงจูงใจในการทำงานได้

อย่างไรก็ตาม ยังคงมีนักวิชาการที่มีความเห็นขัดแย้งกับแนวคิดข้างต้น เช่น ซาลิม ราซิด (Salim Rashid, 1981 อ้างใน ผาสุก พงษ์ไพจิตร และ สังคิต พิริยะรังสรรค์, 2537: 18) มีแนวคิดที่ว่าแม้ว่าการคอร์รัปชันอาจเป็นปัจจัยที่ทำให้การทำงานของปัจเจกมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แต่เนื่องด้วยสินค้าสาธารณะมีจำนวนจำกัด เช่น บริการสาธารณะจากภาครัฐ การบริการของข้าราชการ เป็นต้น การคอร์รัปชันทำให้มีเพียงคนบางกลุ่มที่มีฐานะดีหรือผู้ที่ให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่รัฐเท่านั้นที่มีสิทธิได้รับสินค้าและบริการสาธารณะ จึงส่งผลให้การคอร์รัปชันเป็นปัจจัยที่กีดขวางการเพิ่มประสิทธิภาพและทำให้ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการคอร์รัปชันกลายเป็นรายได้ส่วนหนึ่งของข้าราชการ โดยข้าราชการจะทำงานเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าทำงานที่ได้รับมอบหมายและทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาของ Peter Ward และ Michael Johnson ที่มีข้อค้นพบว่าการคอร์รัปชันมีแนวโน้มที่จะเพิ่มความไม่เท่าเทียมในสังคมมากขึ้น เนื่องจากผู้ที่มีโอกาสตัดสินใจบนเจ้าหน้าที่รัฐจะได้รับผลประโยชน์ส่วนตน แต่จะเป็นการกีดกันการได้รับประโยชน์ของบุคคลอื่น เช่น การเลี้ยงภาษี การประกอบธุรกิจโดยไม่ได้รับอนุญาต เป็นต้น ซึ่งผลประโยชน์ที่บุคคลเหล่านี้ได้รับคือผลประโยชน์ที่อยู่ในภาคเศรษฐกิจที่ยากจนต้องสูญเสีย และในที่สุดการคอร์รัปชันจะมีแนวโน้มที่เอื้อประโยชน์ให้คนรวยมากกว่าคน รวมทั้งยังก่อให้เกิดการกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรม

โดยสรุปแล้ว จากการศึกษาการคอร์รัปชันในมุมมองและแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์จะศึกษาถึงผลกระทบต่อประสิทธิภาพและการกระจายรายได้ อีกทั้งยังเป็นเหตุให้ประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจลดลง และแม้ว่าจะมีนักเศรษฐศาสตร์บางพวกที่มีแนวคิดว่าการคอร์รัปชันเปรียบเสมือนปัจจัยที่ส่งเสริมการทำงานของปัจเจกให้เป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แต่ผลสุดท้ายจะส่งผลลบในระยะยาวเสมอ เนื่องจากเจ้าหน้าที่รัฐจะทำงานเพื่อหวังผลประโยชน์ที่ตนจะได้รับมากกว่า อีกทั้งยังเป็นปัจจัยที่เสริมอำนาจให้แก่ผู้ที่ร่ำรวยบนความสูญเสียของผู้ที่ยากจน

3) แนวคิดของนักวิชาการด้านการพัฒนา

วิธีการศึกษาการคอร์รัปชันของนักวิชาการด้านการพัฒนา จะมองว่าการคอร์รัปชันเป็นภาพรวมของบริบททางสถาบันทางสังคมและสามารถเปลี่ยนแปลงได้ด้วยกันพัฒนาสถาบันของสังคม โดยจะให้ความสำคัญในการศึกษาผลกระทบของการคอร์รัปชันที่มีต่ออำนาจของผู้นำ พัฒนาการทางการเมือง และการพัฒนาของระบอบประชาธิปไตย

นักวิชาการที่ใช้วิธีการศึกษาการคอร์รัปชันแนวการพัฒนาได้มีความเห็นตรงกันว่า การคอร์รัปชันเปรียบเสมือนปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียม ซึ่งตรงกับการศึกษาการคอร์รัปชันตามแนวคิดเศรษฐศาสตร์ อีกทั้งยังพบว่าการรวมศูนย์อำนาจทางการเมืองมีแนวโน้มที่จะนำไปสู่ระบบการเมืองที่ไม่มั่นคงและความไร้เสถียรภาพทางการเมืองได้

จากทัศนะของนักวิชาการต่อการคอร์รัปชันซึ่งมีวิธีการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 แนวทาง ได้แก่ แนวคิดของนักศีลธรรม แนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์ และแนวคิดของนักวิชาการด้านการพัฒนา โดยการศึกษาจะชี้ให้เห็นว่านักวิชาการในแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์เป็นแนวคิดหลักในการศึกษาและวิเคราะห์ เนื่องจากคอร์รัปชันที่บริษัทข้ามชาติต้องเผชิญในการลงทุน จะอยู่ในรูปแบบของการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งสามารถทำให้เจ้าหน้าที่รัฐดำเนินการในกระบวนการต่าง ๆ รวดเร็วยิ่งขึ้นในการอำนวยความสะดวกในแก่นักลงทุน แต่ในขณะเดียวกัน การกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐก็เป็นการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวโดยใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของตนเอง และส่งผลให้บริษัทข้ามชาติแต่ละบริษัทได้รับการบริการจากเจ้าหน้าที่รัฐอย่างไม่เท่าเทียม

1.2 นิยามของคำว่า "คอร์รัปชัน"

การคอร์รัปชัน (Corruption) เป็นทั้งสิ่งที่เป็นความเป็นโบราณ (Ancient) และเป็นสิ่งที่อยู่ในยุคสมัยใหม่ (Modern) ซึ่งการคอร์รัปชันมีมาแต่โบราณแม้จะมีความหมายที่แตกต่างจากในปัจจุบัน ความหมายของคำว่าคอร์รัปชันเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา และตามสถานที่ในบริบทของสังคมที่แตกต่างไป จากอริสโตเติล (Aristotle) ถึงมองเตสกีเอร์ (Montesquieu) คอร์รัปชันถูกมองจากบริบททางการเมืองโดยมีความหมายในแง่ของ "ศีลธรรม" "จริยธรรม" หรือ "ความซื่อสัตย์" ส่วนตัวของผู้ปกครอง กล่าวคือ ผู้ปกครองที่ถูกมองว่าเป็น "ทรราชย์" (Tyrant) คือ ผู้ปกครองที่ฉ้อฉล (Corruption) ภายใต้ระบอบราชาธิปไตย (Monarchy) (สังคิต พิริยะรังสรรค์, 2549)

คำว่า "คอร์รัปชัน" ได้มีการให้คำนิยามตั้งแต่นักปราชญ์สมัยโบราณจนถึงการให้คำนิยามโดยนักวิชาการในยุคปัจจุบัน โดยนักปรัชญาคนสำคัญที่ให้นิยามการคอร์รัปชัน เช่น อริสโตเติล (Aristotle) นักปรัชญากรีกโบราณ ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นนักปรัชญาที่มีอิทธิพลสูงสุดที่สุดท่านหนึ่งในโลกตะวันตก ได้นิยามว่าการคอร์รัปชันว่า หมายถึง การที่ระบบการเมืองอำนวยความสะดวกให้กับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือภาคเศรษฐกิจใดเศรษฐกิจหนึ่งโดยเฉพาะ ด้วยระบอบการปกครองแบบหนึ่ง

อาจจะไม่ก่อให้เกิดความยุติธรรมสำหรับคนทุกกลุ่ม หากแต่อาจจะอำนวยประโยชน์ให้แก่คนบางกลุ่ม เช่น ชนชั้นสูง นักธุรกิจขนาดใหญ่ กลุ่มชนบางกลุ่มหรือบางภูมิภาค เป็นต้น โดยที่ในแต่ละสังคมในช่วงเวลาต่าง ๆ จะมีการให้นิยามของการคอร์รัปชันที่ต่างกันออกไป ดังเช่น

Johnson (1975 อ้างใน สังคิต พิริยะรังสรรค์, 2549: 25) ได้ให้คำจำกัดความว่า "คอร์รัปชันของฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลเกิดขึ้นเมื่อมีการไหลเวียนของรายรับของรัฐบาลหรือรายได้ประชาชาติไปในทิศทางที่เป็นการเพิ่มความมั่งคั่งส่วนบุคคลให้กับสมาชิกของรัฐบาลชุดนั้น ๆ ซึ่งนับว่าเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย"

Khan & Jomo (2000 อ้างใน สังคิต พิริยะรังสรรค์, 2549: 25) ให้ความหมายคอร์รัปชันว่า หมายถึง "การละเมิดกฎระเบียบทางการที่ควบคุมการจัดสรรทรัพยากรสาธารณะ เพื่อตอบสนองข้อเสนอที่มาจากเงิน หรือการสนับสนุนทางการเมือง"

ผาสุข และนวนน้อย (2546 อ้างใน สังคิต พิริยะรังสรรค์, 2549: 25) เห็นว่านิยามของ Khan & Jomo มีความหมายค่อนข้างแคบ เนื่องจากเป็นการมองจากมุมของการประทุติและปฏิบัติที่ผิดกฎหมายหรือกฎหมายเท่านั้น การคอร์รัปชันในความหมายของทั้งสอง คือ "การแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวหรือให้กับพรรคพวกโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่หรืออำนาจที่ได้รับมอบหมายเป็นเครื่องมือ พฤติกรรมดังกล่าวอาจผิดกฎหมาย หรืออาจไม่ผิดกฎหมาย แต่ขัดกับหลักจริยธรรม หรือขัดกับมาตรฐานความคาดหวังที่สาธารณชนมีต่อบทบาทของบุคคลสาธารณะ (นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ข้าราชการ)

เอก ตั้งทรัพย์วัฒนาและคณะ (เอก ตั้งทรัพย์วัฒนา, 2550) ให้ความหมายของว่าคอร์รัปชัน คือ การกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐ ข้าราชการ นักการเมือง รวมไปถึงนักธุรกิจเอกชน และประชาชนทั่วไปที่เกี่ยวข้อง ที่ใช้อำนาจหน้าที่ทั้งของรัฐและของเอกชนเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว

การคอร์รัปชันเป็นประเด็นที่นักวิชาการหลายสาขาให้ความสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นนักวิชาการ สาขารัฐศาสตร์ กฎหมาย สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ ฯลฯ นิยามของคำว่า "คอร์รัปชัน" จึงมีความแตกต่างและสามารถมองได้จากหลายมิติ Heidenheimer เห็นว่านิยามของการคอร์รัปชันสามารถจำแนกได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ (สังคิต พิริยะรังสรรค์, 2549: 16-20)

(1) **คอร์รัปชันที่ใช้นิยามของหน่วยงานราชการสมัยใหม่เป็นศูนย์กลาง (Public Office Centered Definitions)** โดยให้นิยามของการคอร์รัปชันที่เชื่อมโยงกับพื้นฐาน (Norm) ของผู้ดำรงตำแหน่งทางราชการที่เบี่ยงเบนไปจากแนวคิดของระบบราชการสมัยใหม่ ที่เป็นการแสดงออกของการใช้อำนาจในทางที่ผิดเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งตัวอย่างของการให้นิยามของนักวิชาการกลุ่มนี้ ได้แก่

Bayley (1966 อ้างใน สังคิต พิริยะรังสรรค์, 2549: 16) ให้นิยามของการคอร์รัปชันว่า "คอร์รัปชันเป็นการแสดงออกของการใช้อำนาจในทางที่ผิดเพื่อหวังผลประโยชน์ส่วนตัว โดยเกี่ยวข้องกับการให้สินบน ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นเงินทางเสมอไป"

Ney (1967 อ้างใน สังคิต พิริยะรังสรรค์, 2549: 16 - 17) ให้นิยามของการคอร์รัปชันว่า "คอร์รัปชันเป็นพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนจากหน้าที่ตามปกติของราชการ อันเนื่องมาจากความสนใจส่วนตัว (ในเรื่องของครอบครัวและสมัครพรรคพวกที่ใกล้ชิด) การได้ผลประโยชน์ทางด้านเงินทองหรือสถานภาพ หรือการละเมิดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ โดยการใช้อิทธิพลเพื่อประโยชน์ส่วนตัว คอร์รัปชันยังครอบคลุมถึงการติดสินบน (การให้สิ่งตอบแทนเพื่อเบี่ยงเบนการตัดสินใจของบุคคลที่อยู่ในสถานะปกครอง) การเล่นพรรคเล่นพวก (การให้การอุปถัมภ์ค้ำจุนด้วยเหตุผลของความสัมพันธ์ใกล้ชิดมากกว่าการคำนึงถึงความถูกต้อง) และการจัดสรรทรัพยากรของทางราชการโดยมิชอบ (การจัดสรรทรัพยากรของทางราชการอย่างผิดกฎหมายเพื่อประโยชน์ส่วนตัว)

(2) คอร์รัปชันที่ใช้นิยามของตลาดเป็นศูนย์กลาง (Market Centered Definitions) โดยให้นิยามของการคอร์รัปชันที่เชื่อมโยงกับทฤษฎีทางด้านตลาด ที่มองว่าการคอร์รัปชันเป็นเรื่องของข้าราชการที่มองว่าหน่วยงานราชการของตนเป็นเสมือนแหล่งแสวงหารายได้และผลประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งตัวอย่างของการให้นิยามของนักวิชาการกลุ่มนี้ ได้แก่

Van Klavern (สังคิต พิริยะรังสรรค์, 2549: 17) ให้นิยามของการคอร์รัปชันว่า "ข้าราชการที่ฉ้อฉลเห็นหน่วยราชการของตนเองเหมือนเป็นแหล่งทำธุรกิจที่เขาคจะแสวงหารายได้ให้ได้มากที่สุด หน่วยงานราชการจึงกลายเป็นสถานที่ที่มุ่งหากำไรใส่ตัวให้ได้สูงสุด รายได้ของเขาขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของตลาดและความสามารถส่วนตัวที่จะหาจุดที่ได้ผลประโยชน์สูงสุดจากความต้องการของประชาชน"

Nethanail Leff (สังคิต พิริยะรังสรรค์, 2549: 18) ให้นิยามของการคอร์รัปชันว่า "คอร์รัปชันเป็นสถาบันที่อยู่เหนือกฎหมาย (extra-legal institution) ที่กระทำโดยปัจเจกบุคคลหรือคณะบุคคลที่ใช้อิทธิพลเหนือระบบราชการ การดำรงอยู่ของคอร์รัปชันโดยเนื้อแท้แล้วก็เป็นการแสดงให้เห็นว่าคณะบุคคลเหล่านี้มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในระดับที่มากกว่าบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง"

(3) คอร์รัปชันที่ใช้นิยามของผลประโยชน์สาธารณะเป็นศูนย์กลาง (Public Interest Centered Definitions) โดยนักวิชาการกลุ่มนี้บางส่วนเห็นว่าการให้นิยามของการคอร์รัปชันที่ใช้หน่วยงานราชการเป็นศูนย์กลางแคบเกินไป และการให้นิยามที่ใช้ตลาดเป็นศูนย์กลางก็กว้างเกินไป จึงได้เสนอแนวความคิดเรื่องผลประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) ซึ่งตัวอย่างของการให้นิยามของนักวิชาการกลุ่มนี้ ได้แก่

Carl Friedrich (1996 อ้างใน สังคิต พิริยะรังสรรค์, 2549: 19) ได้ให้มุมมองต่อการคอร์รัปชันว่า "แบบแผนของคอร์รัปชันเกิดขึ้นได้เสมอ เมื่อไรก็ตามที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในกิจการหนึ่งกิจการใดก็ตาม ไม่ว่าจะป็นงานเฉพาะกิจหรืองานประจำ ถูกจูงใจให้กระทำการไปในทางที่เข้าข้างบุคคลผู้จัดหาสิ่งตอบแทนที่อยู่ในรูปเงินทองหรืออื่น ๆ อย่างผิดกฎหมาย ด้วยวิธีการดังกล่าวจึงเป็นการทำลายผลประโยชน์ของสาธารณะ"

Van Roy (1970 อ้างใน สังคิต พิริยะรังสรรค์, 2549: 20) ได้ให้นิยามของการคอร์รัปชันว่า "คอร์รัปชันเป็นการใช้อำนาจเพื่อผลประโยชน์ ความพึงพอใจหรือชื่อเสียง หรือเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มหรือชนชั้นในลักษณะที่ฝ่าฝืนกฎหมาย หรือมาตรฐานที่กำหนดพฤติกรรมในเชิงศีลธรรมที่สูงส่ง"

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการคอร์รัปชันได้มีการให้คำนิยามแตกต่างกัน แต่โดยสรุปจะพบว่าคำนิยามต่าง ๆ ได้มีจุดร่วมของคำว่า “คอร์รัปชัน” คือ “การแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนหรือให้กับพรรคพวกทั้งในรูปแบบของเงินและสิ่งตอบแทนอื่น ๆ ของเจ้าหน้าที่รัฐ ข้าราชการ นักการเมือง และภาคเอกชนโดยการใช้อำนาจหน้าที่ในทางมิชอบ” ซึ่งในการศึกษานี้ จะได้สะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมการคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่รัฐที่ใช้อำนาจหน้าที่ในการเรียกรับสินบนเพื่ออำนวยความสะดวกในการลงทุนของบริษัทข้ามชาติ

1.3 กลไกและรูปแบบของการคอร์รัปชัน

“กลไกการใช้อำนาจ” (Power Corruption) เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการคอร์รัปชัน และทำให้มนุษย์สามารถได้มาซึ่งสิ่งที่ตนต้องการ ไม่ว่าจะป็นชื่อเสียง เกียรติยศ และทรัพย์สิน ดังนั้นนักการเมืองและข้าราชการจึงยอมเสี่ยงในการลงทุนชื่อเสียงและชื่อตำแหน่งเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจอย่างเป็นทางการ ซึ่งผลประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้อำนาจจะมีความคุ้มค่าและมีมูลค่ามากกว่าทรัพย์สินที่สูญเสียไปจากการชื่อเสียงและชื่อตำแหน่ง เนื่องจากสามารถใช้อำนาจต่อยอดในการแสวงหาผลประโยชน์ทั้งในรูปแบบของทรัพย์สินและอำนาจบารมีให้แก่ตนเองและพรรคพวกได้ เมื่อนักการเมืองได้รับเลือกตั้งจากประชาชนให้เข้ามาทำหน้าที่ฝ่ายบริหารและนิติบัญญัติชาติจิตสำนึก ในขณะที่ตนเองมีทั้งอำนาจและเงิน (Power and Monetary Corruption) ย่อมทำให้คอร์รัปชันเติบโตขึ้นและปราบปรามยากขึ้น โดยเฉพาะการจัดทำโครงการขนาดใหญ่จะต้องผ่านกระบวนการตรวจสอบหลายชั้นจึงมีผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามารับส่วนแบ่งผลประโยชน์หลายรายทำให้การคอร์รัปชันมีลักษณะเป็นระบบ (Systemic) หรือเป็นขบวนการมากขึ้น ดังนั้น เมื่อมีการคอร์รัปชันที่เป็นระบบโดยความร่วมมือระหว่างนักการเมืองกับข้าราชการ จึงทำให้มีกลไกการใช้อำนาจอย่างเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน อีกทั้งยังทำให้การคอร์รัปชันมีความแยบยลและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

ในส่วนของรูปแบบการคอร์รัปชันสามารถแบ่งได้เป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ (วิชัย รูปขำดี, 2557)

(1) การฉ้อราษฎร์บังหลวง

การฉ้อราษฎร์บังหลวง หมายถึง การฉ้อโกงสิ่งที่เคยเป็นหรือสิ่งที่ควรเป็นของราษฎร และการฉ้อโกงงบประมาณของรัฐ (วิทยากร เชียงกุล, 2549) ซึ่งเป็นการกระทำที่รวมถึงรูปแบบการกระทำทุกลักษณะที่เป็นไปโดยมิชอบ หรือเป็นการกระทำที่เป็นไปเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวโดยการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตั้งแต่เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการไปจนถึงระดับบริหารซึ่งมีอำนาจตัดสินใจ โดยการฉ้อราษฎร์บังหลวงจะเป็นการกระทำของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับปฏิบัติการ ส่วนการบังหลวงเป็นการกระทำของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีตำแหน่งในระดับบริหารซึ่งมีอำนาจในการตัดสินใจ

(2) การคอร์รัปชันโดยการร่วมมือกันหลายฝ่าย

การคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นนี้จะมีความแตกต่างจากการฉ้อราษฎร์บังหลวง ซึ่งมีข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นตัวแสดงหลัก หากแต่การคอร์รัปชันในลักษณะนี้จะมีตัวแสดงหลากหลายเข้ามาเกี่ยวข้อง ทั้งตัวแสดงที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและบุคคลนอกวงราชการ เช่น นักการเมือง ภาคธุรกิจ นายทุน ผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น เป็นต้น โดยบุคคลเหล่านี้ได้มีการรวมตัวสร้างเครือข่ายอย่างเป็นระบบในการคอร์รัปชัน ซึ่งหากขาดตัวแสดงใดตัวแสดงหนึ่งการทุจริตย่อมสำเร็จได้ยาก

(3) การคอร์รัปชันเชิงนโยบาย

การคอร์รัปชันเชิงนโยบายเป็นรูปแบบของการคอร์รัปชันที่รัฐบาลเอื้อประโยชน์ทางอ้อมให้บริษัทธุรกิจเอกชนของตนเองและพรรคพวกผ่านโครงการการลงทุนต่าง ๆ การเปลี่ยนกฎหมายและกฎเกณฑ์ การให้สัมปทาน เป็นต้น ซึ่งการคอร์รัปชันเชิงนโยบายนี้เป็นการคอร์รัปชันรูปแบบใหม่ในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความซับซ้อนและเอาผิดได้ยาก เนื่องจากเป็นการดำเนินการที่เป็นไปตามกฎหมาย แต่ผิดหลักประโยชน์สาธารณะและผิดหลักจริยธรรม โดยเงื่อนไขทางการเมืองของการคอร์รัปชันเชิงนโยบาย คือ การที่กลุ่มทุนใหญ่เข้ามามีอำนาจรัฐมาจากการเลือกตั้ง แล้วใช้อำนาจที่เป็นทางการตามรัฐธรรมนูญดำเนินนโยบายโดยชอบด้วยกฎหมายเพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ธุรกิจส่วนตัวของตนเองและพรรคพวก ซึ่งการคอร์รัปชันเชิงนโยบายอาจมาจากพันธมิตร 3 ฝ่าย ได้แก่ รัฐวิสาหกิจ/หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบ กลุ่มทุนเส้นสายอุปถัมภ์ที่มีอดีตข้าราชการและนักการเมืองเข้าไปประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้อง และทุนใหญ่ของบรรษัทข้ามชาติ นอกจากนี้ การคอร์รัปชันเชิงนโยบายยังเป็นเครือข่ายที่ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะภายในหน่วยงานราชการ แต่มีการขยายไปยังหน่วยงานข้าราชการอื่นที่เข้ามาเกี่ยวข้องอีกด้วย

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการคอร์รัปชันไม่ได้มีรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งเป็นการเฉพาะ หากแต่มีหลากหลายรูปแบบ (Forms) โดยขึ้นอยู่กับตัวแสดง (Actors) ที่เกี่ยวเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยที่กาลเวลาก็มีผลต่อรูปแบบของการคอร์รัปชัน เนื่องจากการคอร์รัปชันจะมีรูปแบบเฉพาะของแต่ละสังคมและมีการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย โดยจะมีความสลับซับซ้อนยิ่งขึ้นตามกาลเวลา อีกทั้งสภาพของปัญหาการทุจริตในปัจจุบันไม่ได้เกี่ยวข้องเฉพาะกับอำนาจหน้าที่ของบุคคลสาธารณะในสังคมหนึ่ง หากแต่ยังเกี่ยวข้องกับธุรกิจเอกชนและการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่ทันสมัยและตลาดในระดับโลกด้วย (สังคีต พิริยะรังสรรค์, 2549: 27)

ในการศึกษานี้ การคอร์รัปชันจะเกิดขึ้นจากการที่เจ้าหน้าที่รัฐกระทำการไปเพื่อผลประโยชน์ส่วนตนในรูปแบบของการรับสินบน โดยการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐอำนวยความสะดวกในการลงทุนให้แก่บริษัทข้ามชาติ ซึ่งเป็นพฤติกรรมคอร์รัปชันที่อยู่ในรูปแบบของการฉ้อราษฎร์บังหลวง

1.4 มูลเหตุของการคอร์รัปชัน

ปัจจัยและเงื่อนไขอันเป็นมูลเหตุที่ส่งผลให้เกิดการคอร์รัปชันมีหลายเหตุปัจจัย โดยจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและยุคสมัย กล่าวคือ ก่อนทศวรรษที่ 1970s นักวิชาการส่วนใหญ่ เช่น M. McMullan H. Leff และ J.S. Nye ได้อธิบายว่ามูลเหตุของการคอร์รัปชันมาจากปัจจัยทางด้านคุณธรรมของตัวผู้ปกครอง ซึ่งรวมถึงนักการเมืองและข้าราชการประจำ ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนจากการเป็นเจ้าหน้าที่รัฐ โดยนักวิชาการในยุคนี้ตระหนักถึงความสำคัญของการแทรกแซงตลาดของรัฐที่สามารถเป็นปัจจัยเหตุของการคอร์รัปชันได้

ในทศวรรษที่ 1980s ได้มีการนำปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจมาอธิบายถึงสาเหตุของการคอร์รัปชัน เช่น ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ ความไม่เท่าเทียมทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เป็นต้น โดยนักวิชาการในยุคนี้ เช่น Werner ได้กล่าวถึงปัจจัยสำคัญ 9 ประการที่มีอิทธิพลต่อการเกิดการคอร์รัปชัน ได้แก่ (1) ระบบอุปถัมภ์ (2) ความไม่เท่าเทียมกันทางฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง (3) สังคมบริโภคนิยม ที่มีช่องว่างระหว่างความต้องการกับความสามารถในการตอบสนองในสินค้าและบริการ (4) การมีอำนาจในการควบคุมและแทรกแซงที่มากหรือน้อยเกินไปของรัฐ (5) การมีระเบียบกฎเกณฑ์ที่มากหรือน้อยเกินไป (6) การขยายขอบเขตของบทบาทหน้าที่ของรัฐบาลและการขยายของเขตของโครงการสวัสดิการสังคมให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น (7) ภาวะการขาดแคลนทางเศรษฐกิจและเงินเฟ้อ (8) นักการเมืองที่ไม่ซื่อสัตย์สุจริต (9) การมีระบบการสืบสวนและการควบคุมคอร์รัปชันที่ไม่เข้มแข็ง การไม่ให้ความสนใจปัญหาการคอร์รัปชันของผู้นำ และการมีความรู้ความเข้าใจที่จำกัดเกี่ยวกับการคอร์รัปชันของสาธารณชน (สังคีต พิริยะรังสรรค์, 2549: 36)

ต่อมาในศตวรรษที่ 1990s เป็นต้นมา นักวิชาการได้อธิบายสาเหตุการคอร์รัปชันว่ามาจากความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาล ข้าราชการ และนักธุรกิจ (สังคิต พิริยะรังสรรค์, 2549: 36 – 39) เช่น

Rose Ackerman (1996 อ้างใน สังคิต พิริยะรังสรรค์, 2549: 39) เห็นว่าประเทศที่มีการเคลื่อนตัวของระบบเศรษฐกิจไปสู่ความเป็นเสรีนิยมมากยิ่งขึ้น โดยที่มิได้มีการปฏิรูปรัฐควบคู่กันไปด้วย จะเกิดความเสียหายอย่างรุนแรงที่นักการเมืองและข้าราชการจะสามารถแสวงหาผลประโยชน์ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นจากธุรกิจเอกชน

P. Heywood (1997อ้างใน สังคิต พิริยะรังสรรค์, 2549: 37) เห็นว่าการคอร์รัปชันเป็นผลจากการกระทำของรัฐบาลที่เพิ่มขึ้น กล่าวคือ ยิ่งภาครัฐขยายขอบเขตความรับผิดชอบในการดำเนินงานมากขึ้นเพียงใด อำนาจในการตัดสินใจก็จะยิ่งเข้าสู่มือของเจ้าหน้าที่รัฐมากเพียงนั้น นอกจากนี้ การตัดสินใจในเรื่องการจัดสรรทรัพยากรที่ถูกกำกับควบคุมด้วยกฎระเบียบข้อบังคับของทางราชการ เป็นการสร้างแรงจูงใจให้ภาครัฐและเอกชนมีโอกาสร่วมมือกันคอร์รัปชัน

A.W. Goudie and D. Stasavage (1998 อ้างใน สังคิต พิริยะรังสรรค์, 2549: 38) ได้เสนอปัจจัย 4 ประการที่สามารถนำไปสู่การคอร์รัปชันได้ คือ

(1) ความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการกับนักการเมือง โดยที่ความสามารถในการเข้าควบคุมการดำเนินกิจกรรมของข้าราชการโดยฝ่ายการเมืองเป็นโอกาสสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ฝ่ายการเมืองสามารถเข้าแทรกแซงการใช้ดุลยพินิจของข้าราชการได้ เพราะเหตุว่าหากนักการเมืองไม่สามารถควบคุมข้าราชการให้อยู่ในกรอบที่ตนเองต้องการ พวกเขา ก็เสี่ยงต่อการที่จะถูกเปิดโปงการคอร์รัปชันที่ได้กระทำ ดังนั้น วิธีที่ดีที่สุดสำหรับนักการเมือง คือ การเข้าแทรกแซงกระบวนการแต่งตั้งข้าราชการระดับสำคัญ ๆ ซึ่งจะช่วยให้เกิดความร่วมมือระหว่างนักการเมืองกับข้าราชการ ทำให้นักการเมืองสามารถสร้างกลไกต่าง ๆ ที่จะคอร์รัปชันได้ง่ายยิ่งขึ้น กล่าวโดยสรุป ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำทางการเมืองกับข้าราชการเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการคอร์รัปชัน ซึ่งสำหรับข้าราชการแล้วระบบการให้คุณให้โทษเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจให้ทำการคอร์รัปชัน

(2) ความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายตุลาการ (Judiciary Relationship) ซึ่งหากไม่แยกอำนาจทางการบริหารกับอำนาจตุลาการอย่างเด็ดขาด จะส่งผลให้มีโอกาสที่จะเกิดการคอร์รัปชันมากขึ้น

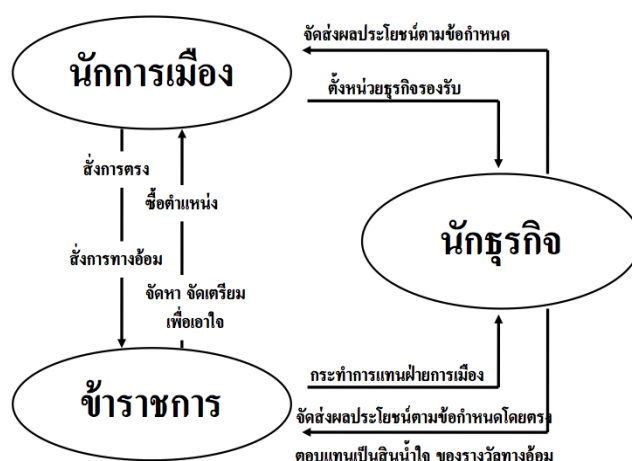
(3) ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชน (Civil Society Relationship) โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทของสื่อมวลชนในการสอดส่องดูแลและเปิดโปงการคอร์รัปชัน หากความสัมพันธ์ที่แนบแน่นระหว่างภาครัฐกับภาคประชาสังคมที่เพิ่มมากขึ้น จะทำให้เกิดการคอร์รัปชันได้ง่ายขึ้นหรือมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นไปด้วย

(4) กลยุทธ์การพัฒนาขั้นพื้นฐานของรัฐบาล (Basic Strategy of the Government) โดยที่สิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจจะมีส่วนสำคัญในการทำให้เกิดการคอร์รัปชัน กล่าวคือ กลยุทธ์ทางเศรษฐกิจและเครื่องมือต่าง ๆ ของระบบการเมืองการปกครองมีส่วนช่วยเหลือ และสนับสนุนให้เกิดโอกาสในการคอร์รัปชันรูปแบบต่าง ๆ ได้ เพราะฉะนั้น นโยบายหรือแนวความคิดว่าด้วยการลดอำนาจในการควบคุมและแทรกแซงตลาด รวมทั้งการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจจึงแทบไม่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการต่อต้านการคอร์รัปชันแต่อย่างใด

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าปัจจัยอันเป็นมูลเหตุให้เกิดการคอร์รัปชันตั้งแต่ศตวรรษที่ 1990s เป็นต้นมา มูลเหตุที่ก่อให้เกิดการคอร์รัปชัน คือ การเมือง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการได้มาซึ่งอำนาจที่ถูกต้องตามกฎหมาย และพัฒนาเชื่อมโยงไปสู่ระบบอุปถัมภ์ อันก่อให้เกิดการทุจริตรูปแบบของระดับบุคคลและกลุ่มผลประโยชน์ 3 ฝ่าย คือ นักการเมือง ข้าราชการ และผู้ประกอบการ ประกอบกับค่านิยมของสังคมไทยที่ผู้ซึ่งพร้อมไปด้วยทรัพย์สินและอำนาจมักจะได้รับการยกย่องนับถือ ในขณะที่มาตรการทางกฎหมายและองค์กรต่อต้านการคอร์รัปชันยังไม่สามารถป้องกันและปราบปรามสิ่งเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงทำให้การคอร์รัปชันยังคงเติบโตและขยายวงกว้างขึ้น

นอกจากนี้ ยังพบว่ารูปแบบการคอร์รัปชันในโครงการขนาดใหญ่ จะมีมิติความสัมพันธ์แบบ 3 ประสาน ซึ่งเป็นความพึงพอใจทั้งจากผู้ให้และผู้รับ ซึ่งแสดงรูปแบบความสัมพันธ์ได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1: มิติความสัมพันธ์แบบ 3 ประสาน

ที่มา: โครงการวิจัย เรื่อง "การจัดทำ Benchmark ด้านคอร์รัปชันสำหรับประเทศไทย" (วิจัย รูปชาติ, 2557)

ดังนั้น จากปัจจัยเหตุของการคอร์รัปชันข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ปัจจุบันนี้กระบวนการคอร์รัปชันต้องเกิดจากความร่วมมือของบุคคล 3 ฝ่ายคือ นักการเมือง ข้าราชการ และนักธุรกิจหรือผู้รับเหมาที่มีอำนาจหน้าที่และมีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการในบทบาทของตนเองเพื่อเอื้อให้การคอร์รัปชันประสบผลสำเร็จ และนำมาซึ่งผลประโยชน์จากการใช้งบประมาณแผ่นดินในการดำเนินโครงการต่าง ๆ หากแต่ขาดฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก็จะทำให้การคอร์รัปชันไม่ประสบผลตามเป้าหมายได้

ในการศึกษานี้ มูลเหตุของการคอร์รัปชันนั้นเกิดขึ้นจากการที่ภาครัฐได้มีการขยายขอบเขตความรับผิดชอบในการดำเนินการมากขึ้น จึงส่งผลให้เจ้าหน้าที่รัฐมีอำนาจการตัดสินใจมากขึ้น และสามารถใช้อำนาจหน้าที่ในการควบคุมการปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบทางราชการต่าง ๆ ที่มีความสลับซับซ้อนในการเรียกรับสินบนจากบริษัทข้ามชาติ ซึ่งนับได้ว่าเป็นการร่วมมือในการคอร์รัปชันระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน

1.5 ผลกระทบจากการคอร์รัปชัน

การคอร์รัปชันเป็นปัญหาเรื้อรังและฝังรากลึกในทุกประเทศทั่วโลก และยังมีแนวโน้มที่จะมีประเทศใดหรือองค์กรใดมีแนวทางในการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งการคอร์รัปชันนี้ได้ส่งผลกระทบต่อในมิติต่าง ๆ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการบริหารงานในหน่วยงานภาครัฐ ดังนี้ (จารุวรรณ สุขุมลพงษ์, 2556)

(1) ด้านสังคม

การดำเนินโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นไปเพื่อการพัฒนาสังคมและทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เช่น การก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาระบบทางการแพทย์ เป็นต้น ซึ่งการดำเนินการเหล่านี้จำเป็นต้องใช้งบประมาณและทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนาสังคม แต่การคอร์รัปชันทำให้งบประมาณส่วนหนึ่งสูญสลายไปกับการคอร์รัปชันที่เป็นการร่วมมือกันระหว่างนักการเมือง ข้าราชการ และเอกชน นอกจากนี้ต่างประเทศหรือองค์กรระหว่างประเทศอาจมีความไม่มั่นใจที่จะให้เงินสนับสนุน เนื่องจากมีความเกรงกลัวว่าเงินช่วยเหลือนั้นจะสูญสลายไปกับการคอร์รัปชันโดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และจะไม่นำมาซึ่งการบรรลุวัตถุประสงค์ของผู้ให้

(2) ด้านเศรษฐกิจ

ส่วนใหญ่แล้วการคอร์รัปชันจะอยู่ในรูปแบบของการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อให้สามารถดำเนินการผูกขาดในการผลิตสินค้าและบริการ และมีการอำนวยความสะดวกในการดำเนินการในขั้นตอนต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้จะทำให้ต้นทุนจากทั้งในและต่างประเทศมีความต้องการเข้ามาลงทุนในประเทศที่มีการคอร์รัปชันลดลง เนื่องจากมีการแข่งขันทางการค้าอย่างไม่เท่าเทียม อีกทั้งยังทำให้สังคมไม่ได้รับสินค้าและบริการที่มีคุณภาพอย่างที่ควรจะเป็นจากการใช้เงินงบประมาณและมี

ราคาสูงกว่าความเป็นจริง เพราะมีการจ่ายเงินสินบนและเงินค่าเจรจาต่อรองในการทำธุรกิจให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะถูกรวมเข้าไปในต้นทุนของการดำเนินโครงการและสินค้าต่าง ๆ แล้ว

(3) ด้านการเมือง

การคอร์รัปชันส่งผลกระทบต่อประเทศไทยไม่มีความเจริญก้าวหน้าและไร้ซึ่งเสถียรภาพ โดยเริ่มต้นจากการทุจริตเลือกตั้งผ่านการซื้อเสียงเพื่อให้ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง ที่ทำให้ได้นักการเมืองที่มีความรู้ความสามารถไม่เพียงพอมาบริหารประเทศ และมีการเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์จากการใช้อำนาจตามตำแหน่งหน้าที่เพื่อการ "ถอนทุน" จากเงินที่ใช้ลงทุนเพื่อซื้อเสียงเลือกตั้ง รวมถึงในบางกรณีได้มีนักการเมืองที่ปรับแก้และประกาศใช้กฎหมายเพื่ออำนวยความสะดวกและเอื้อต่อผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง

(4) การบริหารงานในหน่วยงานภาครัฐ

การคอร์รัปชันได้ส่งผลกระทบต่อระบบการบริหารหน่วยงานในภาครัฐไม่เป็นไปตามกฎหมายและกฎระเบียบที่ควรจะเป็น เนื่องจากเจ้าหน้าที่รัฐได้บิดเบือนการใช้อำนาจตามตำแหน่งหน้าที่เพื่อการแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองและพวกพ้อง นอกจากนี้เมื่อมีการคอร์รัปชันและความไม่ตรงไปตรงมาที่เกิดขึ้นกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม การคอร์รัปชันทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้ประชาชนขาดความศรัทธาต่อกระบวนการยุติธรรม ไม่เคารพกฎหมาย และยึดถืออำนาจเงินเป็นใหญ่

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการคอร์รัปชันได้ก่อให้เกิดผลกระทบในมิติต่าง ๆ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการบริหารงานหน่วยงานในภาครัฐ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีความร่วมมือทั้งในระดับประเทศ และระหว่างประเทศในการแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชัน เพื่อช่วยเป็นหูเป็นตาและหาแนวทางการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

ในการศึกษานี้ การคอร์รัปชันที่อยู่ในรูปแบบของการรับสินบนของเจ้าหน้าที่รัฐจากบริษัทข้ามชาติได้ส่งผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจอย่างมาก เนื่องจากการที่เจ้าหน้าที่รัฐได้รับสินบนส่งผลให้การปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่เป็นไปอย่างไม่เท่าเทียมกับบริษัทอื่น ๆ อันจะนำมาซึ่งการแข่งขันที่ไม่เท่าเทียมกัน และส่งผลให้ต้นทุนในการดำเนินการของบริษัทข้ามชาติสูงขึ้น ซึ่งนับได้ว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่เป็นอุปสรรคในการลงทุนของบริษัทข้ามชาติในประเทศไทย และเมื่อการลงทุนจากต่างชาติลดลงย่อมส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศได้อีกด้วย

2. ความสัมพันธ์ระหว่างโลกาภิวัตน์ ปรารถนข้ามชาติ และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศกับการคอร์รัปชัน

2.1 โลกาภิวัตน์ (Globalization)

ปัจจุบันนี้ เรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั่วทุกมุมโลกถูกรับรู้ได้ง่ายดายและรวดเร็วผ่านเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัย จึงส่งผลให้เรื่องราวที่เกิดขึ้นในที่แห่งหนึ่งสามารถถูกรับรู้และส่งผลกระทบต่อไปยังพื้นที่อื่น ๆ ในโลกได้อย่างไม่มีข้อจำกัดทั้งในเรื่องของเวลาและระยะทาง โดยปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ เรียกว่า “โลกาภิวัตน์ (Globalization)” ซึ่งมีการพัฒนาข้อมูลและเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังได้มีการเกิดขึ้นของคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ หรือ Personal Computer (PC) และระบบอินเทอร์เน็ต โดยเริ่มจากการต่อเชื่อมของคอมพิวเตอร์ในอเมริกาในปี 1990 ที่ได้ถือกำเนิด World Wide Web (WWW) เพื่อใช้ในการค้นหาข้อมูล ซึ่งการใช้อินเทอร์เน็ตได้ส่งผลให้มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ได้อย่างรวดเร็วโดยไม่มีข้อจำกัดทั้งในเรื่องพื้นที่และเวลา

2.1.1 นิยามของ "โลกาภิวัตน์"

การให้นิยามของคำว่า "โลกาภิวัตน์" มีหลายมุมมอง ขึ้นอยู่กับจุดเน้นที่นักวิชาการแต่ละคนจะให้ความสำคัญ โดยได้มีนักวิชาการได้ให้นิยามของคำว่าโลกาภิวัตน์ไว้หลากหลาย ดังเช่น (เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2555)

วชนี (Vachani, 2006) ให้นิยามว่า โลกาภิวัตน์มีความหมายโดยนัยว่าเป็นการเชื่อมโยงกันระหว่างทวีป ระหว่างคน บริษัท รัฐบาล องค์กรที่ไม่ใช่ภาครัฐบาล (Non-government Organizations – NGOs) และสังคมทั่วไป แสดงออกโดยการไหลเวียนที่ค่อนข้างกว้างขวางและเป็นอิสระของการค้า ทุน เทคโนโลยี ความคิด และผู้คน โดยได้สร้างผลประโยชน์และแรงกดดันหลายชนิดแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวนมาก และได้เปลี่ยนแปลงบทบาทของรัฐบาล องค์กรระหว่างรัฐบาล และ NGOs ในการบริหารจัดการของโลก ซึ่งหลายชาติได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงและมีส่วนก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้วย

แม็คกรูว์ (McGrew, 1992) ให้นิยามว่า โลกาภิวัตน์ หมายถึง ความสลับซับซ้อนของสายสัมพันธ์และการเชื่อมโยงระหว่างกันที่อยู่เหนือรัฐชาติ โดยสังคมต่าง ๆ ที่ประกอบกันเป็นระบบโลกสมัยใหม่ ซึ่งเป็นกระบวนการที่กระทำโดยเหตุการณ์ การตัดสินใจ และกิจกรรมในบางส่วนของโลกอาจมีผลสำคัญต่อผู้คนและชุมชนที่อยู่ในอีกส่วนหนึ่งห่างไกลของโลก

ทีเปิล (Teepel, 2000) ให้นิยามว่า โลกาภิวัตน์เป็นการขัดแย้งกันเองที่ค่อย ๆ ปรากฏให้เห็นเรื่อย ๆ ระหว่างการขยายตัวของทุนกับการก่อตั้งการเมืองและสังคมของชาติ โดยโลกาภิวัตน์เป็นการเปลี่ยนแปลงของกระบวนการสะสมทุนจากระดับชาติไปสู่ระดับที่เหนือชาติ หรือระดับโลก

ปรากาซ และฮาร์ต (Prakash, 2000) ให้นิยามว่า โลกาภิวัตน์เป็นการบูรณาการข้ามชาติ (Transnational Integration) อาจเป็นแนวคิดระดับโลก ระดับประเทศ ระดับภาค หรืออุตสาหกรรม หรือบริษัท โดยมีการใช้ทรัพยากรหลาย ๆ ชาติโดยบริษัทเดียว และเศรษฐกิจโลกาภิวัตน์จะเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายข้ามพรมแดน (Cross-Border Networks) หรือตามสายโซ่ของคุณค่า (Value-Chains) ซึ่งส่วนใหญ่อยู่เหนือการควบคุมของรัฐ

กริฟฟิน และข่าน (Griffin and Khan, 1992; cited in Peters and Veltmeyer, 2004: 12) เบอร์แบช และโรบินสัน (Burbach and Robinson, 1999; cited in Peters and Veltmeyer, 2004: 12) ให้นิยามว่า โลกาภิวัตน์เป็นกระบวนการและแนวโน้มที่มีขอบเขตกว้างขวางและหลากหลาย เช่น การแปรรูป (Privatization) และการเปิดเสรี (Liberalization) ที่กำลังหลุดไปจากการควบคุมของรัฐชาติ ซึ่งสะท้อนถึงระดับการพัฒนาทุนนิยมอีกระดับหนึ่งที่มีสถาบันใหม่ที่อยู่เหนือรัฐชาติเข้ามาแทนที่รัฐชาติ

นัสซาร์ (Nassar, 2005) ให้นิยามว่า โลกาภิวัตน์เป็นการบูรณาการความสนใจทางด้านตลาด การเมือง ค่านิยมและสิ่งแวดล้อมเข้าด้วยกัน การบูรณาการนี้ถูกขับเคลื่อนด้วยความปรารถนาทั้งด้านกำไรและความเจริญทางเศรษฐกิจ หรืออนาคตที่ดีกว่าของโลกและคนที่อยู่อาศัย

ดิตเมอร์ (Dittmer, 2002) ให้นิยามว่า โลกาภิวัตน์เป็นการเพิ่มขนาดและความเร็วในการแลกเปลี่ยนระหว่างคน สินค้า บริการ ทุน และความคิดข้ามพรมแดนรัฐชาติ

เอก ตั้งทรัพย์วัฒนา (เอก ตั้งทรัพย์วัฒนา, 2554) ให้นิยามว่า โลกาภิวัตน์ คือ การทำให้ความสัมพันธ์ทางสังคมในระดับโลกเข้มข้นขึ้น และในขณะเดียวกัน ความสัมพันธ์ที่เข้มข้นนี้จะเชื่อมโยงระยะห่างโดยทำให้สิ่งที่เกิดขึ้นในที่ที่ไกลออกไป และในขณะเดียวกัน เหตุการณ์ในท้องถิ่นอาจจะมีผลกระทบต่อที่ที่อยู่ไกลออกไปด้วย

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปความได้ว่า โลกาภิวัตน์เป็นการเชื่อมโยงโลกให้มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดมากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ของผู้คนในทุกภาคส่วน เช่น ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคธุรกิจ และภาคประชาสังคม โดยการเชื่อมโยงดังกล่าวเป็นไปอย่างไร้พรมแดนและรวดเร็ว อันเป็นผลเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีนั่นเอง

2.1.2 มูลเหตุของการเกิดโลกาภิวัตน์

การเกิดขึ้นของโลกาภิวัตน์ที่ส่งผลให้ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกเชื่อมโยงกันโดยไร้ซึ่งข้อจำกัดทั้งด้านเวลาและสถานที่ ซึ่งมูลเหตุของการเกิดโลกาภิวัตน์มี 4 ประการ ได้แก่ (เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ, 2555)

(1) การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี (Technological Change)

การเกิดขึ้นของโลกาภิวัตน์เป็นผลมาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ข้อมูลข่าวสาร และการขนส่ง ที่ช่วยให้การดำเนินธุรกิจสามารถย้ายถิ่นฐานและแยกกระบวนการสร้างมูลค่าเพิ่ม นอกจากนี้ ระบบการไหลเวียนของข้อมูลข่าวสารที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ประกอบกับระบบการติดต่อสื่อสารสมัยใหม่ ทำให้นักธุรกิจสามารถติดต่อกันในระยะที่ห่างไกลได้ในเวลาที่เป็นจริง อีกทั้งความก้าวหน้าทางด้านการขนส่งได้ช่วยให้การค้าระหว่างประเทศ เคลื่อนย้ายสินค้าและบริการได้ถูกและรวดเร็วยิ่งขึ้น

(2) การแพร่กระจายของระบบตลาด (Spread of Market-Based Systems)

ระบบตลาดมีบทบาทสำคัญในแง่ที่เป็นตัวช่วยให้เทคโนโลยีแพร่ไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะแนวคิดของตลาดเสรี ซึ่งช่วยให้เกิดการจัดสรรทรัพยากรและการแลกเปลี่ยนทั้งภายในและระหว่างประเทศเป็นไปอย่างรวดเร็วขึ้น การเข้าแทรกแซงเศรษฐกิจภายในของรัฐจึงถูกต่อต้านและมีการเรียกร้องให้ลดกฎระเบียบและแปรรูป เนื่องจากระบบราชการเต็มไปด้วยปัญหาการคอร์รัปชัน และไร้ประสิทธิภาพ ส่วนในระดับโลก ก็เช่นเดียวกัน มีการเรียกร้องให้ลดอุปสรรคของการไหลเวียนสินค้า บริการ และเงินทุน อันนำไปสู่การจัดตั้งองค์กรระดับโลก

(3) เศรษฐกิจการเมืองภายในประเทศ (Domestic Political Economy)

บทบาทของตัวแสดงทางเศรษฐกิจการเมืองภายในของประเทศมหาอำนาจ โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นแรงผลักดันหลักที่อยู่เบื้องหลังกระบวนการโลกาภิวัตน์ ได้แก่ ผู้ส่งออก บริษัทข้ามชาติ และนักค้าเงินตราต่างประเทศ ซึ่งมีบทบาท 3 ด้าน ได้แก่ (1) กระตุ้นให้เศรษฐกิจภายในประเทศโดยการเปิดเสรีการค้าและการลงทุน (2) ลดกฎระเบียบตลาดภายในประเทศ และ (3) เปิดเสรีตลาดเงินภายในประเทศ โดยเฉพาะการลดกฎระเบียบ การแปรรูปกิจการสาธารณูปโภค และรัฐวิสาหกิจเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ทุนไหลเวียนข้ามชาติ จึงมักเกิดการควมรวมกิจการ

(4) ความเป็นปรปักษ์ระหว่างรัฐ (Inter-State Rivalry)

เซอร์นี่ (Cerny, 1997: 251; cited in Prakash and Hart, 2000: 14) กล่าวว่า "การเปลี่ยนรูปของรัฐชาติไปเป็นรัฐที่แข่งขัน (Competition State) เป็นหัวใจของโลกาภิวัตน์" หมายความว่า กระบวนการโลกาภิวัตน์อาจถูกกระตุ้นโดยเป็นปรปักษ์ระหว่างรัฐ ซึ่งในที่นี้หมายถึง การแข่งขันเพื่อดึงดูดเงินทุนต่างประเทศเข้าประเทศของตน การอธิบายว่าเทคโนโลยีและเศรษฐกิจการเมืองภายในประเทศเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดโลกาภิวัตน์นั้น ยังไม่ชัดเจนเท่ากับการอธิบายถึงนโยบายของรัฐที่ต้องการลดกฎระเบียบและเปิดเสรีทางการเงิน เพราะนโยบายเป็นข้อตกลงที่มีผลต่อการปฏิบัติโดยตรง

2.1.3 โลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ

โลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ เป็นปรากฏการณ์ที่เศรษฐกิจโลกมีการเชื่อมโยงกันทั่วทุกประเทศทั่วโลก โดยมีการเปิดเสรีทางการค้าและการเงิน ซึ่งส่งผลให้มีการไหลเวียนของสินค้า บริการ เงินทุน แรงงาน และทรัพยากรในลักษณะข้ามรัฐชาติไร้พรมแดน โดยมูลเหตุในการเกิดขึ้นของ โลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ สามารถอธิบายได้ดังนี้

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 (1939 – 1945) ประเทศต่าง ๆ ในโลกแบ่งออกเป็น 3 ค่าย ได้แก่ ค่ายเสรี มีสหรัฐอเมริกาเป็นแกนนำ ค่ายคอมมิวนิสต์ มีโซเวียตเป็นแกนนำ และค่ายประเทศที่เป็นกลางหรือประเทศโลกที่สาม หมายถึง ประเทศที่ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด ซึ่งช่วงระยะเวลาดังกล่าวเป็นช่วงของสงครามเย็น (cold war) ตลอดระยะเวลาเกือบสี่ทศวรรษประเทศโลกที่สามได้วางตัวเป็นกลาง และได้มีการใช้แนวคิดทุนนิยมเสรีพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ทำให้เศรษฐกิจเติบโตที่เรียกว่า เป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (New Industry Countries – NICs) ซึ่งการที่ประเทศโลกที่สาม ประสบความสำเร็จในการพัฒนาอุตสาหกรรม โดยประเทศญี่ปุ่นมีบทบาทสำคัญ ทำให้โครงสร้างเศรษฐกิจโลกเปลี่ยนไป และในช่วงเวลาดังกล่าวประเทศค่ายเสรีพยายามเอาใจประเทศโลกที่สามมากขึ้นเพื่อถ่วงดุลอำนาจกับประเทศค่ายสังคมนิยม ซึ่งวิธีการเอาใจประเทศโลกที่สามมีหลายรูปแบบ เช่น การให้ความช่วยเหลือในรูปแบบการยกเว้นภาษีสินค้านำเข้า การเสียภาษีในอัตราต่ำ การให้ความช่วยเหลือด้านวิทยาศาสตร์ สาธารณสุข การศึกษา และเทคโนโลยี เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม การให้ความช่วยเหลือของชาติมหาอำนาจแก่ประเทศโลกที่สาม แท้จริงแล้วเป็นการบั่นทอนกำลังของชาติทางอ้อมและจะส่งผลเสียในระยะยาว เนื่องจากได้ส่งผลให้ประเทศที่ได้รับความช่วยเหลือขาดการสั่งสมเทคโนโลยีที่พัฒนามาจากภูมิความรู้ของตนเอง และเมื่อไม่มีฐานความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของตนเอง เศรษฐกิจของประเทศโลกที่สามจึงขึ้นอยู่กับ การขายแรงงานที่ไม่มีทักษะ สินค้าเกษตร และอุตสาหกรรมการเกษตร โดยต้องอาศัยธรรมชาติ ในการพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวนี้มีความไม่แน่นอนสูง

หลังจากที่กำแพงเบอร์ลินอันเป็นสัญลักษณ์ของการแบ่งค่ายเสรีนิยมและค่ายคอมมิวนิสต์ถูกพังทลายลง รวมทั้งการล่มสลายของโซเวียตซึ่งเป็นเจ้าลัทธิสังคมนิยม ที่พ่ายแพ้ต่อความยากจนและความแตกต่างของเผ่าพันธุ์เชื้อชาติ อดีตตลาดการค้าระหว่างประเทศที่เคยขีดจำกัดด้วยลัทธิการปกครองที่ได้พังทลายลง ส่งผลให้ตลาดการค้าหรือฐานเศรษฐกิจโลกได้ขยายฐานออกไปอย่างกว้างขวางทั้งตะวันออกไกล (Far East) ตะวันออกกลาง ยุโรป อเมริกาใต้ และเอเชีย ประกอบกับการปฏิวัติอุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Computer and Technology – ICT) ซึ่งสิ่งที่เกิดตามมา คือ การติดต่อสื่อสารระหว่างรัฐประเทศมีความสะดวกรวดเร็ว

ทั้งทางสายและไร้สาย (Online & Wireless) ประชาชนที่อยู่กันคนละซีกโลกสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ภายในระยะเวลาอันรวดเร็ว

นอกจากนี้ ผลที่เกิดจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบกับฐานเศรษฐกิจขยายกว้างมากขึ้น ส่งผลให้ฐานอำนาจที่ขึ้นอยู่กับเทคโนโลยีแบบเดิม (Traditional Technology) เปลี่ยนเป็นขึ้นอยู่กับข้อมูลข่าวสาร (Information) ผู้ประกอบการที่ทำธุรกิจเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสาร หรือมีความรู้จะมีรายได้และกำไรมหาศาล เช่น Bill Gates เจ้าของ Microsoft Office หรือประเทศที่มีความมั่งคั่งใหม่ เช่น ประเทศฟินแลนด์ ที่ผลิตโทรศัพท์มือถือส่งไปขายทั่วโลกและสร้างความมั่งคั่งให้แก่ประเทศฟินแลนด์ เป็นต้น

ในส่วนของการดำเนินธุรกิจและอุตสาหกรรมที่ขึ้นอยู่กับแนวคิดและการตลาดแบบเดิม (Traditional Markets) ค่อย ๆ ลดความสำคัญลง ศูนย์กลางอำนาจเศรษฐกิจและธุรกิจการค้าจะย้ายจากประเทศที่พัฒนาแล้ว (Developed Country) ไปยังประเทศกำลังพัฒนา (Developing Country) ซึ่งได้ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงปัจจัยทางเศรษฐกิจหลายประการ เช่น มาตรฐานการดำรงชีพของประเทศกำลังพัฒนาจะสูงขึ้น เขตการค้าเสรีมีมากขึ้นทั้งในลักษณะทวิภาคีและพหุภาคี เทคโนโลยีมีการพัฒนาในลักษณะของความเป็นอัตโนมัติมากขึ้น การกีดกันทางการค้าแบบใช้ภาษีเป็นกำแพงไม่เป็นที่ยอมรับจากนานาประเทศ มาตรการความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสิทธิมนุษยชน เป็นต้น (ประเวศน์ มหารัตน์สกุล, 2551)

การเกิดขึ้นของโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจได้เกิดขึ้นชัดเจนตั้งแต่ทศวรรษ 1980 โดยเป็นปรากฏการณ์ที่โลกเปิดเสรีทางการค้าและการเงิน ประเทศกำลังพัฒนามีการเปิดประเทศมากขึ้น จึงส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายเงินทุน และตลาดเสรี ซึ่งโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจได้ส่งผลให้เกิดการค้าระหว่างประเทศ หรือเรียกว่า “โลกาภิวัตน์ทางการค้า” โดยบริษัทข้ามชาติเป็นพาหะสำคัญในการเผยแพร่การค้า ในยุคโลกาภิวัตน์ในแง่ลบ บริษัทข้ามชาติอาจเผยแพร่การเอาเปรียบออกไปทั่วโลก แต่ในแง่บวก บริษัทข้ามชาติเป็นแหล่งที่มาของเงินทุน การถ่ายโอนเทคโนโลยี และการยกระดับแรงงาน ปัจจุบันบริษัทข้ามชาติมีขนาดใหญ่และมีอำนาจมากพอที่จะทำลายความชอบธรรมและอธิปไตยของรัฐได้ อีกทั้งการลงทุนของบริษัทข้ามชาติจึงถูกวิจารณ์ว่าประเทศที่พัฒนาแล้วเข้าไปครอบงำประเทศกำลังพัฒนา เพราะในตลาดโลกมีบริษัทข้ามชาติเป็นผู้ผลิตและขายเป็นส่วนใหญ่ เช่น อุตสาหกรรมรถยนต์ ไฟฟ้า ยางรถยนต์ ยา ยาสูบ เครื่องดื่ม อาหารจานด่วน ที่ปรึกษาการเงิน และกิจการโรงแรม นอกจากนี้ยังมีสายการบิน โทรคมนาคม ธนาการและการประกันภัย เป็นต้น

2.1.4 ผลกระทบของการเกิดโลกาภิวัตน์

การเกิดขึ้นของโลกาภิวัตน์ได้ส่งกระทบในหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ซึ่งโลกาภิวัตน์ได้ส่งผลกระทบทั้งในทางบวกและทางลบ ดังนี้

(1) ผลกระทบทางบวกของโลกาภิวัตน์ (เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2555: 20 – 21)

ในช่วงต้นทศวรรษที่ 1990 การเกิดขึ้นของโลกาภิวัตน์ได้ส่งผลให้เศรษฐกิจมีการแข่งขันมากยิ่งขึ้น และมีการเปิดตลาดเพื่อทำการค้าและการลงทุนมากขึ้น ซึ่งการเปิดเสรีและการเปลี่ยนระบบเศรษฐกิจจากรัฐควบคุมมาเป็นระบบตลาดไม่ได้มีประโยชน์เฉพาะประเทศที่พัฒนาแล้ว หากแต่ยังมีประโยชน์ต่อประเทศกำลังพัฒนาด้วย องค์กรความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (The Organization for Economic Cooperation and Development – OECD) ระบุว่า การเปิดประเทศทำให้ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยเป็นสองเท่า ประเทศที่เปิดตลาดและร่วมทำการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศพัฒนาเร็วกว่าประเทศที่จำกัดการค้าและการตลาดไว้เฉพาะภายในประเทศ อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Products – GDP) สัมพันธ์ทางบวกกับความเจริญเติบโตของการส่งออก ประเทศที่เน้นตลาดภายนอกมีอัตราการเติบโตสูง การเปิดประเทศทำให้สัดส่วนการลงทุน ดุลการชำระเงินดีขึ้น และภาคเอกชนมีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจมากกว่าประเทศที่เน้นตลาดภายใน อีกทั้งตัวชี้วัดทางสังคมและคุณภาพชีวิตของประเทศกำลังพัฒนาในช่วงหลังศตวรรษที่ 20 ได้รับการปรับปรุงอย่างมาก ดังเช่น ในช่วงปี ค.ศ. 1970 – 2000 อัตราการตายของทารกต่อการเกิดหนึ่งพันคนในอาฟริกาซบซาฮาราลดลงจาก 132 เหลือ 92 ในเอเชียตะวันออกเฉียงและแปซิฟิกลดลงจาก 77 เหลือ 35 ในเอเชียใต้ลดลงจาก 138 เหลือ 75 และในละตินอเมริกาและแคริบเบียนลดลงจาก 82 เหลือ 31 ทางด้านโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (The United Nations Development Programme – UNDP) มีการรายงานว่า ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1990 เป็นต้นมา ประชากรจำนวน 800 ล้านคนได้ใช้น้ำสะอาด และจำนวน 750 ล้านคน มีความเป็นอยู่ที่ถูกสุขลักษณะ จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาทั่วโลกเพิ่มขึ้นร้อยละ 80 และในปี ค.ศ. 1994 ประชากรที่อาศัยในประเทศต่าง ๆ ครั้งหนึ่งของโลกอดอยากน้อยลงและกำลังดีขึ้นเรื่อย ๆ ในส่วนของรูปแบบการปกครอง ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงการปกครองมาสู่ประชาธิปไตยมากขึ้น อีกทั้งยังมีผลการวิจัยว่าความก้าวหน้าและอิสรภาพทางเศรษฐกิจ ซึ่งวัดจากการเปิดการค้า ภาวะการคลัง การแทรกแซงเศรษฐกิจ กรรมสิทธิ์ และตัวชี้วัดอื่น มีความสัมพันธ์กันทางบวก โดยประเทศที่มีอิสรภาพทางเศรษฐกิจสูงจะมีรายได้ต่อหัวสูง ขณะที่ประเทศที่ไม่มีอิสรภาพทางเศรษฐกิจและปกครองโดยการกดขี่มีรายได้ต่อหัวต่ำ ส่วนการศึกษาของ OECD ระบุว่าเศรษฐกิจที่เปิดเสรีนำประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมมาสู่ประเทศ ประโยชน์ดังกล่าว ได้แก่ (Rondinelli and Cheema, 2003: 4 – 6)

- 1) บุคคลมีอิสรภาพในการเลือกว่าจะซื้อขายอะไร ในราคาใด จะหาปัจจัยการผลิตและลงทุนที่ไหน ต้องการทักษะประเภทใด
- 2) การค้าโลกเกิดประโยชน์เชิงเปรียบเทียบที่ทำให้บุคคลและธุรกิจเจริญรุ่งเรืองเนื่องจากสามารถใช้ทรัพยากรของตนได้ดีขึ้น
- 3) ผู้ที่ผลิตสินค้าและบริการที่ขายในตลาดต่างประเทศมีรายได้สูงขึ้น
- 4) บุคคลมีอิสรภาพเลือกที่จะเป็นผู้ชำนาญการและซื้อขายแลกเปลี่ยนในด้านต่าง ๆ มากขึ้น
- 5) สินค้าและบริการมีจำนวนมากและราคาถูกลง
- 6) มีโอกาสกระจายความเสี่ยงและการลงทุนที่ทำให้ผลตอบแทนสูงสุด
- 7) เข้าถึงทุนในราคาที่ต่ำ
- 8) การจัดสรรทรัพยากรมีประสิทธิภาพและมีผลผลิตมากขึ้น
- 9) หน่วยผลิตมีโอกาสเข้าถึงแหล่งวัตถุดิบและปัจจัยการผลิตมากขึ้น
- 10) มีการถ่ายโอนเทคโนโลยีและความรู้ในการผลิตมากขึ้น

(2) ผลกระทบทางลบของโลกาภิวัตน์ (เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2555: 21 – 23)

การเกิดขึ้นของโลกาภิวัตน์ แม้ว่าจะนำมาซึ่งการพัฒนาเศรษฐกิจ คุณภาพชีวิต และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยดังกล่าวข้างต้น หากแต่ในทางกลับกัน โลกาภิวัตน์ไม่ได้มีประโยชน์แก่ทุกประเทศ หรือมีแต่ประโยชน์โดยไม่มีโทษ เพราะสามารถเกิดความล้มเหลวทางการตลาด (Market Failures) ในระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไปยังประเทศต่าง ๆ ได้ ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว ตลาดไม่ได้ทำงานตามหลักการเสมอไป เมื่อใดที่ตลาดเบี่ยงเบนไปจากหลักการก็จะเกิดผลเสียหายต่อเศรษฐกิจและสังคม เช่น ราคาถูกบิดเบือนเพราะการโฆษณา หรือผู้ผลิตหรือผู้บริโภคอาจเข้าไม่ถึงข้อมูลทำให้ตัดสินใจผิดพลาด หรือเกิดการค้าที่ไม่เป็นธรรม นอกจากนี้ การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศยังอาจก่อให้เกิดวัฏจักรเศรษฐกิจ วิกฤติการเงิน เศรษฐกิจถดถอยหรือตกต่ำ ผลักใ้บางคนกลายเป็นคนยากจน ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ อีกทั้งประชากรบางกลุ่มไม่มีโอกาสร่วมหรือรับประโยชน์จากตลาด เช่น แรงงานไร้ฝีมือ คนพิการ ผู้สูงอายุ คนที่มีปัญหาสุขภาพ อาจมีรายได้ไม่เพียงพอ หน่วยการผลิตที่เห็นแก่ตัวอาจเอาเปรียบจากการใช้ทรัพยากรร่วมกันหรือทิ้งของเสียทำลายสิ่งแวดล้อมโดยไม่คำนึงถึงสุขภาพหรือสวัสดิการ และไม่ชดเชยค่าเสียหายแก่สิ่งแวดล้อมแต่ผลกระทบให้สังคม

นอกจากนี้ โลกาภิวัตน์ยังส่งผลให้เกิดความล้มเหลวทางนโยบาย (Policy Failures) ซึ่งเกิดจากรัฐบาลไม่ตั้งใจหรือไร้ความสามารถที่จะประกาศและใช้นโยบายที่ส่งเสริมและสนับสนุนระบบเศรษฐกิจที่มีประสิทธิผลและปกป้องประเทศจากปัญหาที่เกิดจากการเข้าร่วมกับการค้าของโลก

ผลกระทบที่มาจากความล้มเหลวทางนโยบายอันหนึ่ง ได้แก่ ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้อันเป็นผลให้เกิดความยากจนในอัตราที่สูง ซึ่งผลของความยากจนต่อสังคม คือ การทำให้ประชาชนที่อยู่ในประเทศที่ยากจนมีคุณภาพชีวิตที่ย่ำแย่ ไม่ได้ได้รับการบริการสาธารณสุขพื้นฐานและการศึกษาอย่างเพียงพอ อีกทั้งยังไม่มีโอกาสเข้าถึงตลาดที่มีประสิทธิผลหรือได้รับประโยชน์จากตลาด

อย่างไรก็ตาม นักเศรษฐศาสตร์ธนาคารโลกเห็นว่าโลกาภิวัตน์ไม่ได้เป็นสาเหตุของความยากจน แต่สาเหตุของความยากจนมาจากความล้มเหลวทางนโยบาย แนวทางการแก้ไข คือ รัฐบาลต้องมีนโยบายส่งเสริมการมีส่วนร่วมในเศรษฐกิจโลกาภิวัตน์และกระตุ้นให้ระบบตลาดเป็นประโยชน์ต่อคนจน โดยสร้างความเข้มแข็งให้กับคนจนให้สามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้บริการทางสังคมและเศรษฐกิจ เช่น การศึกษา สาธารณสุข สิ่งอำนวยความสะดวกที่ถูกสุขลักษณะ และสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่อขยายวิสาหกิจขนาดเล็กและขนาดย่อม กระตุ้นให้เอกชนลงทุนสร้างงานและรายได้ เป็นต้น

2.2 บริษัทข้ามชาติ (Trans-National Corporations - TNC)

ภายใต้โลกแห่งยุคของโลกาภิวัตน์ที่มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตและความคิดของผู้คนในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ในมุมมองด้านธุรกิจกระแสโลกาภิวัตน์ก่อให้เกิดความต้องการสินค้าและบริการต่าง ๆ ในระดับสากล โดยมีการถ่ายทอดวัฒนธรรม วิธีการดำรงชีวิต และค่านิยมในรูปแบบของการซื้อขายสินค้าและบริการต่าง ๆ ดังนั้น การดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศจึงเป็นการขยายขอบเขตการแสวงหาแหล่งทรัพยากร การเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ในขั้นตอนกระบวนการผลิต รวมถึงยังเป็นการแสวงหาตลาดใหม่ ๆ และขยายตลาดให้มีขอบเขตที่ไม่จำกัดอยู่ภายในประเทศเดียว

นอกจากนี้ หากพิจารณาทางด้านเศรษฐกิจในโลกปัจจุบันที่เศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ได้ถูกเชื่อมโยงผ่านช่องทางการค้าระหว่างประเทศ การลงทุนระหว่างประเทศ และการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศ รวมถึงการแข่งขันทางธุรกิจในยุคโลกาภิวัตน์เป็นการแข่งขันทางธุรกิจที่ครอบคลุมถึงตลาดต่างประเทศและตลาดโลก ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกิดบริษัทที่มีการประกอบธุรกิจในหลายประเทศ เรียกว่า "บริษัทข้ามชาติ" หรือ TNC (Trans-National Corporations) หรือ MNC (Multi-National Corporations) ซึ่งจะเป็นบริษัทข้ามชาติของประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยลักษณะสำคัญของบริษัทข้ามชาติ คือ การเป็นเครือข่ายการผลิตข้ามชาติ ซึ่งจะมีการกระจายอำนาจออกไปในลักษณะของพันธมิตรเชิงกลยุทธ์ (เอก ตั้งทรัพย์วัฒนา, 2554: 54) โดยการจัดตั้งและดำเนินธุรกิจของบริษัทข้ามชาติจะมีการดำเนินการในประเทศตั้งแต่สองประเทศขึ้นไป บริษัทข้ามชาตินี้จะมีการควบคุมจาก "บริษัทแม่" (Parent Company) และบริษัทข้ามชาติมักอยู่ในรูปของกลุ่มบริษัทที่ตั้งเป็นแกนสำคัญอยู่ที่ประเทศใดประเทศหนึ่ง โดยมักจะถือตามกรรมสิทธิ์ในหุ้นส่วนใหญ่และมี

อำนาจควบคุมในการบริหารเหนือบริษัทลูกของตน (Subsidiaries) ซึ่งบริษัทลูกเหล่านี้มักถูกจัดตั้งขึ้นในอีกประเทศหนึ่งที่ได้เข้าไปลงทุนทำธุรกิจโดยตรง

2.2.1 นิยามของ "บริษัทข้ามชาติ"

คำว่า “บริษัทข้ามชาติ” ได้เกิดขึ้นครั้งแรกอันสืบเนื่องมาจากข้อคิดเห็นในการประชุมสมัชชาสหประชาชาติว่าด้วยเศรษฐกิจและสังคมครั้งที่ 57 ในปี ค.ศ.1974 ซึ่งได้มีการเสนอความคิดเห็นกันว่าควรใช้คำว่า "บริษัทข้ามชาติ" (Transnational Corporations – TNC) แทนคำว่า "บริษัทนานาชาติ" (Multinational Corporations – MNC) เนื่องจากได้มีผู้แทนของประเทศในลาตินอเมริกาได้ชี้ให้เห็นว่าคำว่า "บริษัทนานาชาติ" เป็นคำที่ใช้เรียกรูปแบบการรวมตัวกัน (Integration) ลักษณะหนึ่งของประเทศต่าง ๆ ในลาตินอเมริกาที่เป็นสมาชิกของ The Andean Group¹ ซึ่งได้ร่วมกันตั้งบริษัทขึ้นและดำเนินการภายใต้ความอุปถัมภ์ค้ำจุนของกลุ่มดังกล่าว ส่วนบริษัทข้ามชาติควรจะหมายถึงวิสาหกิจที่ประกอบกิจการข้ามเขตพรมแดนของประเทศต่าง ๆ จากฐานภายในประเทศของตน ซึ่งต่อมาในที่สุดได้มีการยอมรับให้ใช้คำว่า "บริษัทข้ามชาติ" แทนคำว่า "บริษัทนานาชาติ" และเป็นคำที่ใช้กับวิสาหกิจของเอกชนโดยมีจุดประสงค์เพื่อแสวงหากำไรเท่านั้น โดยได้รวมวิสาหกิจของรัฐบาลเข้าไว้ด้วย (รัตนา สายคณิต, 2530)

ในความหมายแบบกว้าง ๆ คำว่า "บริษัทข้ามชาติ" หมายถึง บริษัทที่มีการควบคุมการดำเนินงานหรือมีการสร้างรายได้ในต่างแดนมากกว่า 1 ประเทศ นั้นหมายความว่าประเทศที่เป็นเจ้าของกิจการตั้งอยู่หรือประเทศที่เป็นเจ้าของบริษัทข้ามชาติ (Home Country) และได้ลงทุนในต่างประเทศ (Host Countries หรือ Host Economies) (สุจินดา โพธิ์ไพฑูริย์, 2553)

นอกจากนี้ ได้มีนักวิชาการให้คำนิยามของคำว่าบริษัทข้ามชาติไว้อย่างหลากหลาย ขึ้นอยู่กับมุมมองและทัศนะที่มีต่อบริษัทข้ามชาติ ดังเช่น (สุวินัย ภรณวลัย, 2540)

Brooke and Remmers (1970 อ้างใน สุวินัย ภรณวลัย, 2540: 35) เรียกชื่อบริษัทข้ามชาติว่า "Multinational Company" โดยให้คำนิยามว่า Multinational Company คือ บริษัท (Firm) ที่ดำเนินกิจการที่สำคัญของบริษัทไม่ว่าจะเป็นหัตถอุตสาหกรรมหรือการให้บริการมากกว่า 2 ประเทศขึ้นไป

¹ ประเทศกลุ่ม The Andean Group ได้แก่ เปรู อีเควดอร์ ชิลี โบลิเวีย และเวเนซุเอล่า

Sweezy and Magdoff (1972 อ้างใน สุวินัย ภรณวลัย, 2540: 35) เรียกชื่อบริษัทข้ามชาติว่า "Multinational Corporations" โดยนิยามว่า การที่ Multinational Corporations มีลักษณะเป็น Multinational เนื่องจากมีการดำเนินกิจการในหลายประเทศ โดยมีได้มุ่งหวังบรรลุกำไรสูงสุดในหน่วยผลิตหน่วยใดหน่วยหนึ่งที่ตั้งอยู่ในแต่ละประเทศ แต่มุ่งหวังที่จะบรรลุกำไรสูงสุดของกลุ่มบริษัทโดยรวมทั้งหมด

Hood and Young (1979 อ้างใน สุวินัย ภรณวลัย, 2540: 35) เรียกชื่อบริษัทข้ามชาติว่า "Multinational Enterprise" โดยนิยามว่า Multinational Enterprise เป็นบริษัทที่บริหาร ควบคุม และเป็นเจ้าของทรัพย์สิน (ทั้งหมดหรือบางส่วน) ที่ก่อให้เกิดรายได้มากกว่า 1 ประเทศขึ้นไป โดยผ่านการเข้าร่วมในการผลิตระหว่างประเทศ หรือการผลิตข้ามพรมแดน โดยผ่านการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ

Suehiro (1985 อ้างใน สุวินัย ภรณวลัย, 2540: 36) ได้นิยามบริษัทข้ามชาติว่า หมายถึง บริษัทที่มียอดขายทั้งหมดในปี 1980 เกินกว่า 2,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐขึ้นไป และมีการลงทุนในต่างประเทศอย่างน้อย 3 ประเทศเป็นอย่างต่ำ

2.2.2 ประเภทของบริษัทข้ามชาติ

บริษัทข้ามชาติที่เข้ามาประกอบธุรกิจและทำการลงทุนในประเทศต่าง ๆ มีรูปแบบของการลงทุนที่หลากหลาย โดยนักวิชาการและนักทฤษฎีได้แบ่งประเภทของบริษัทข้ามชาติไว้ดังนี้ รัตนา สายคณิต (2530: 235 - 244) ได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งประเภทของบริษัทข้ามชาติสามารถแบ่งได้เป็น 2 หลักเกณฑ์ใหญ่ ๆ ได้แก่

1. แบ่งตามชนิดของอุตสาหกรรมหลัก โดยแบ่งได้อย่างน้อย 5 ประเภท

(1) **บริษัทข้ามชาติทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ (Natural Resources Based Transnational Corporations)** หมายถึง บริษัทข้ามชาติที่ดำเนินการอยู่ในขอบเขตของทรัพยากรธรรมชาติเป็นหลักเช่น น้ำมัน เหมืองแร่ ก๊าซธรรมชาติ เป็นต้น ซึ่งมักจะมีความขัดแย้งด้านสังคมและการเมืองกับประเทศเจ้าของทรัพยากรธรรมชาติ เนื่องจากประเทศที่เป็นเจ้าของทรัพยากรธรรมชาติต้องการมีอำนาจเหนือแหล่งทรัพยากรธรรมชาติของตน หรือต้องการผลประโยชน์ตอบแทนเพิ่มขึ้นกว่าเดิม

(2) **บริษัทข้ามชาติด้านสาธารณูปโภค (Public Utility Transnational Corporations)** ซึ่งบริษัทข้ามชาติประเภทนี้เมื่อเข้าไปดำเนินการอยู่ในประเทศใดมักได้รับการผูกขาดโดยอัตโนมัติ เช่น บริษัทข้ามชาติที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับโทรศัพท์ เมื่อเข้าไปวางระบบโทรศัพท์ในประเทศใดจะได้รับอำนาจผูกขาดในประเทศนั้นด้วย และกรณีที่บริษัทมีอำนาจผูกขาดใน

การขาย และประเทศผู้ซื้อมีอำนาจผูกขาดในการซื้อโดยไม่มีการแข่งขัน จึงทำให้เกิดช่องทางหรือโอกาสในการทุจริตหรือให้สินบนในการซื้อขายได้

(3) **บริษัทข้ามชาติทางด้านอุตสาหกรรมโรงงาน (Manufacturing Transnational Corporations)** นับตั้งแต่ทศวรรษ 1950 บริษัทข้ามชาติที่ดำเนินการประกอบการอุตสาหกรรมโรงงานได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว เช่น บริษัท Philips ของประเทศเนเธอร์แลนด์ บริษัท Mitsubishi และบริษัท Toyota ของประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น โดยอุตสาหกรรมโรงงานแบ่งได้เป็นหลายประเภท เช่น อุตสาหกรรมรถยนต์ อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า เป็นต้น ซึ่งอุตสาหกรรมดังกล่าวมีได้ก่อให้เกิดผลเสียทางเศรษฐกิจและการเมืองแก่ประเทศที่เข้าไปลงทุน จึงทำให้ประเทศต่าง ๆ ยินดีต้อนรับบริษัทข้ามชาติที่ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมโรงงาน

(4) **บริษัทข้ามชาติทางด้านเกษตรกรรม (Agricultural Transnational Corporations)** ซึ่งบริษัทข้ามชาติที่ดำเนินการด้านเกษตรกรรมมักจะมีแหล่งกำเนิดในประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยจะขยายสาขาเข้าไปดำเนินการในประเทศกำลังพัฒนาที่มีทรัพยากรอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การผลิตพืชผลทางการเกษตร

(5) **บริษัทข้ามชาติทางด้านอุตสาหกรรมบริการ (Service Industrial Transnational Corporations)** โดยบริษัทข้ามชาติที่ดำเนินการในอุตสาหกรรมบริการจะมีความแตกต่างกับบริษัทข้ามชาติประเภทอื่น ๆ เนื่องจากไม่ได้เน้นหนักไปด้านการลงทุนในรูปของการสร้างทุน (Capital Investment) แต่เป็นการลงทุนในปัจจุบันที่สำคัญ คือ เทคโนโลยีและความรู้ ทางด้านการบริหารและการจัดการ เช่น ธุรกิจโรงแรม ธนาคาร เป็นต้น

2. แบ่งตามแรงกระตุ้นในการดำเนินการ

(1) **บริษัทข้ามชาติที่ถูกครอบงำโดยประเทศแม่** โดยบริษัทข้ามชาติประเภทนี้มีเป้าหมายสำคัญที่ค่อนข้างสอดคล้องกับเงื่อนไขและนโยบายต่าง ๆ ของประเทศที่เป็นแหล่งที่ตั้งของสำนักงานใหญ่ ส่วนกิจการสาขาและบริษัทในเครือที่อยู่ต่างประเทศของบริษัทข้ามชาติดังกล่าวจะมีบทบาทรองเพียงเพื่อให้บริษัทแม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ โดยจะมีการควบคุมการบริหารงานและการจัดการแบบรวมศูนย์

(2) **บริษัทข้ามชาติที่เอนเอียงไปทางประเทศที่ตั้งสาขาอยู่** โดยบริษัทข้ามชาติประเภทนี้จะพยายามวางรูปแบบให้กิจการสาขาหรือบริษัทในเครือต่าง ๆ ของตนสามารถเข้ากับสภาพแวดล้อมของประเทศที่กิจการสาขานั้นดำเนินการได้อยู่เป็นอย่างดี และยอมรับว่าพลเมืองของแต่ละประเทศมีความแตกต่างกันในหลายด้าน เนื่องจากมีสภาพแวดล้อมต่างกัน จึงมีวิธีการฝึกหัดอบรมที่แตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ รวมถึงอำนาจการบริหารงานจะกระจายให้กับสาขาในแต่ละประเทศ และมักจะแต่งตั้งผู้จัดการที่เป็นคนพื้นเมืองของประเทศที่สาขที่ตั้งอยู่ โดยบริษัทแม่จะไม่เข้าไปแทรกแซงตามเท่าที่กิจการสาขายังสามารถดำเนินการได้อย่างประสบความสำเร็จ

(3) **บริษัทข้ามชาติที่คำนึงถึงประโยชน์ของบริษัทเป็นหลัก** ซึ่งบริษัทข้ามชาติประเภทนี้จะคำนึงถึงประโยชน์ของบริษัทเป็นหลักในฐานะที่เป็นหน่วยเศรษฐกิจหนึ่งของโลก โดยจะแสวงหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญให้เข้ามาทำงานในบริษัท เพื่อแสวงหาผลกำไรให้แก่บริษัทให้มากที่สุด ซึ่งบริษัทข้ามชาติประเภทนี้จะพยายามให้สำนักงานใหญ่ในประเทศแม่และกิจการสาขาต่าง ๆ ที่กระจายอยู่ทั่วโลกสามารถกำหนดมาตรฐานต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้กับบริษัทเป็นส่วนร่วม โดยจะมีความยืดหยุ่นได้บ้างในแต่ละสาขา

2.2.3 ผลกระทบจากการดำเนินการของบริษัทข้ามชาติ

การดำเนินการของบริษัทข้ามชาติที่ได้มีการเข้าไปลงทุนและดำเนินการในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกตามความเหมาะสม เพื่อให้กิจการสามารถแสวงหากำไรสูงสุด ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวได้ก่อให้เกิดทั้งผลดีและผลเสีย ดังนี้ (รัตนา สายคณิต, 2530: 244 - 254)

1. ผลดีของการดำเนินงานของบริษัทข้ามชาติ

(1) **ส่งเสริมความสันติสุขของโลก** การดำเนินการของบริษัทข้ามชาติที่มีสาขาอยู่ในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก นับได้ว่าเป็นแหล่งรวบผู้มีความรู้ความสามารถและความชำนาญให้เข้ามาทำงานอยู่ในองค์กรเดียวกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของบริษัท จึงเป็นการลดความขัดแย้งเรื่องเขตแดนของประเทศ และความรู้สึกเกี่ยวกับชาตินิยม อีกทั้งยังมีการร่วมมือกันแสวงหามาตรการที่ลดข้อขัดแย้งและปัญหาเศรษฐกิจระหว่างประเทศเพื่อให้เกิดผลประโยชน์ร่วมกัน

(2) **ส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ** เนื่องจากบริษัทข้ามชาติบริษัทข้ามชาติประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจหลายประเภทในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกโดยไม่มีข้อจำกัดเรื่องพื้นที่ จึงสามารถเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ และปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ได้อย่างเสรี อีกทั้งยังทำให้เกิดการแบ่งงานกันทำระหว่างประเทศมากขึ้น โดยบริษัทข้ามชาติจะรวบรวมทรัพยากรจากประเทศต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเงินทุน แรงงาน และเทคโนโลยี แล้วนำมาใช้ในการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อกำไรสูงสุด

(3) **ทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพทางเทคนิค** การขยายตัวของบริษัทข้ามชาติก่อให้เกิดการประกอบการขนาดใหญ่ขึ้นกระจายไปทั่วโลก ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตลดลงหรือทำให้สามารถใช้ทรัพยากรการผลิตของโลกให้เกิดประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(4) **ศูนย์กลางของการพัฒนาทางเทคโนโลยี** เนื่องจากบริษัทข้ามชาติได้ระดมผู้มีความรู้และความเชี่ยวชาญจากประเทศต่าง ๆ เพื่อค้นคว้าแสวงหาเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นทั้งในด้านการผลิต การจัดการ และการตลาด จึงส่งผลให้เทคโนโลยีของโลกมีการพัฒนาและก้าวหน้าตลอดเวลา อีกทั้งยังมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีไปยังประเทศที่ไม่มี ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี จึงทำให้ประเทศเหล่านั้นสามารถพัฒนาประเทศได้รวดเร็วยิ่งขึ้น และทำให้เศรษฐกิจโลกมีความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วได้อีกด้วย

2. ผลเสียของการดำเนินงานของบริษัทข้ามชาติ

(1) ทำให้เกิดความไม่มีเสถียรภาพของเศรษฐกิจระหว่างประเทศ เนื่องจากบริษัทข้ามชาติมีการดำเนินการในเขตแดนของประเทศต่าง ๆ และมีส่วนสำคัญกับการค้าและการเงินระหว่างประเทศ จึงอาจดำเนินการในทิศทางที่ส่งผลในทางลบต่อเศรษฐกิจระหว่างประเทศ และในแต่ละประเทศอาจไม่สามารถมีนโยบายแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นได้ เนื่องจากเป็นปัญหาที่มีขอบเขตกว้างเกินกว่าที่ประเทศใดประเทศหนึ่งจะสามารถจัดการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้เพียงลำพัง

(2) แสวงหากำไรเพิ่มขึ้นจากการกระทำที่ไม่เกิดประโยชน์ต่อสังคมโลก เนื่องจากมิได้ทำให้เกิดการประหยัดทรัพยากรและสร้างประโยชน์ให้เกิดขึ้นแก่ส่วนร่วมอย่างแท้จริง หากแต่การมีอำนาจผูกขาดของบริษัทข้ามชาติที่เป็นผู้ประกอบการในตลาดที่มีผู้แข่งขันน้อยราย ส่งผลให้บริษัทสามารถแสวงหากำไรเพิ่มขึ้นโดยการจำกัดปริมาณการผลิตหรือตั้งราคาขายสูงขึ้น

(3) ทำให้เกิดความไม่มีประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจในการใช้เทคโนโลยีที่คิดค้นขึ้นใหม่ เนื่องจากการให้อำนาจแก่เจ้าของเทคโนโลยีโดยกฎหมายว่าด้วยสิทธิบัตร ส่งผลให้เกิดความไม่มีประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจในการใช้เทคโนโลยี เช่น บริษัทข้ามชาติที่ผูกขาดเทคโนโลยีสามารถตั้งราคาสินค้าสูงกว่าต้นทุนหน่วยสุดท้ายในการผลิตโดยอาศัยการครอบครองเทคโนโลยีเพื่อให้เกิดกำไรสูงสุดแก่บริษัทของตน โดยไม่คำนึงถึงประโยชน์ที่สังคมพึงได้รับ เป็นต้น นอกจากนี้ การที่บริษัทข้ามชาติที่ประกอบธุรกิจประเภทเดียวกันแข่งขันกันคิดค้นเทคโนโลยีที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน จะนำมาซึ่งการใช้ทรัพยากรโลกอย่างสิ้นเปลืองอีกด้วย

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าบริษัทข้ามชาติที่เกิดขึ้นอันเป็นผลมาจากโลกาภิวัตน์ ได้ส่งผลให้ผู้คนที่อยู่ในประเทศต่าง ๆ ได้รับข้อมูลข่าวสารและมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ใกล้เคียงกัน จึงมีความต้องการใช้สินค้าและบริการที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน ผู้ประกอบธุรกิจในการผลิตสินค้าและบริการมีความต้องการผลิตและขายสินค้าไปยังประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกเพื่อขยายตลาด จึงจำเป็นต้องทำการลงทุนข้ามชาติเพื่อเป็นฐานการผลิต ในกรณีของบริษัทข้ามชาติที่ประกอบธุรกิจเครื่องใช้ไฟฟ้า ซึ่งเป็นบริษัทข้ามชาติทางด้านอุตสาหกรรมโรงงาน ได้มีการตั้งฐานการผลิตในประเทศต่าง ๆ เพื่อผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าตอบสนองความต้องการของคนทั่วโลกได้อย่างเพียงพอ

2.3 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment – FDI)

ในยุคโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจที่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกสามารถเปิดการค้าและการลงทุนได้อย่างเสรี จึงส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศหนึ่ง ขึ้นอยู่กับปัจจัยภายนอกประเทศ กลายเป็นเศรษฐกิจระหว่างประเทศและเศรษฐกิจโลก ไม่ว่าจะเกี่ยวข้องกับเรื่องการค้าระหว่างประเทศ การเงินระหว่างประเทศ หรือการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิต ได้แก่ ทุนและแรงงาน เป็นต้น ซึ่งภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์

ได้ส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศของบริษัทข้ามชาติทั้งในแง่ของการเป็นแรงผลักดันและผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1: แรงผลักดันและผลกระทบของกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีต่อการดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศ

แรงผลักดันของกระแสโลกาภิวัตน์	ผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัตน์
1. องค์กรการค้าโลก (WTO) มีนโยบายสนับสนุนให้ประเทศสมาชิกเปิดเสรีทางการค้าเพื่อรองรับความเจริญก้าวหน้าเข้ามาพัฒนาเศรษฐกิจของชาติ	1. ประเทศที่ต้องการดำเนินธุรกิจในตลาดโลกจะเพิ่มโอกาสให้ตนเองด้วยการเจรจาการค้าเสรีในรูปแบบทวิภาคี หรือพหุภาคี
2. เมื่อตลาดภายในประเทศหรือตลาดที่ธุรกิจเข้าดำเนินการแล้วเริ่มอิ่มตัว ธุรกิจภายในประเทศที่ประสบความสำเร็จจะรุกเข้าสู่ตลาดต่างประเทศอื่น เพื่อเพิ่มยอดขายตามกลยุทธ์เจริญเติบโต	2. การขยายธุรกิจไปต่างประเทศเพื่อเพิ่มรายได้ ต้องสร้างอุปสงค์ในตลาดใหม่โดยกระตุ้นให้ลูกค้าต่างประเทศต้องการสินค้าและบริการที่แปลกใหม่กว่าที่เคยใช้
3. ประสิทธิภาพของการติดต่อสื่อสารไร้พรมแดน เช่น เครือข่ายอินเทอร์เน็ต ช่วยหาแหล่งวัตถุดิบต้นทุนต่ำ ส่งข่าวสารอย่างรวดเร็ว และเอื้ออำนวยให้การทำธุรกรรมทางการเงินสะดวกขึ้น	3. ข่าวสารความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์นวัตกรรมแพร่กระจายไปทั่วโลกอย่างรวดเร็วช่วยสร้างตลาดใหม่ให้ธุรกิจ จึงเกิดการพัฒนากิจการติดต่อสื่อสารเพื่อผลักดันธุรกิจสู่ตลาดโลก
4. การส่งมอบสินค้าทำได้อย่างรวดเร็วไปทั่วโลก ซึ่งจะสร้างอรรถประโยชน์ด้านเวลาและสถานที่ กระตุ้นให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจในสินค้าจากต่างแดนมากยิ่งขึ้น	4. ยานพาหนะและการบริหารจัดการระบบการส่งกำลังบำรุงทางธุรกิจระหว่างประเทศได้รับการพัฒนาให้ทันสมัย เพื่อลดปัญหาของการขนส่งสินค้าข้ามพรมแดนที่มีระยะทางไกลและใช้เวลานาน
5. ธุรกิจต้องการเฉลี่ยต้นทุนการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ต่อหน่วยสินค้าให้ต่ำลง โดยผลิตจำนวนมากขึ้น ซึ่งอาจเกิดอุปสงค์ในประเทศ จึงต้องหาทางระบายสินค้าสู่ตลาดต่างประเทศ	5. ลูกค้าทุกคนไม่ว่าอยู่ประเทศใดควรมีสิทธิ์ได้ใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพดีในราคายุติธรรม เพื่อพัฒนาและยกระดับมาตรฐานการดำรงชีวิตของตนโดยไม่มีข้อจำกัดของพรมแดน
6. ประเทศพัฒนาแล้วที่จะขยายผลผลิตต้องการจ้างแรงงานที่มีฝีมือค่าแรงต่ำจากประเทศกำลังพัฒนาเพื่อลดต้นทุนการผลิต ส่งผลให้ตั้งราคาที่แข่งขันได้และสามารถผลิตรายได้ในตลาดโลก	6. แรงงานในประเทศกำลังพัฒนาได้รับการว่าจ้าง ได้พัฒนาทักษะความชำนาญ ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยี จึงมีรายได้และสร้างอุปสงค์การอุปโภคบริโภคสินค้าคุณภาพดีจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น
7. ประเทศร่ำรวยหรือมีดุลการค้าเกินดุลมีกำลังซื้อจับจ่ายสินค้าและบริการแปลกใหม่จากประเทศอื่น	7. ประเทศที่ยากจนหรือขาดดุลการค้าพยายามพัฒนาสินค้าและบริการ เพื่อหารายได้มาซื้อสิ่งที่ต้องการ

ที่มา: การจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ (กตัญญู หิรัญญสมบุรณ์, 2554)

ปัจจุบันนี้การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment – FDI) เป็นปรากฏการณ์ที่สำคัญและได้รับความสนใจจากหลายภาคส่วน เนื่องจากระดับการออมภายในประเทศของประเทศกำลังพัฒนา มีความไม่เพียงพอต่อความต้องการลงทุนในประเทศ จึงต้องอาศัยการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของบริษัทข้ามชาติเพื่อใช้ในการลงทุนภายในประเทศด้วย ซึ่งเงินลงทุนจากต่างประเทศมีได้อยู่ในรูปของเม็ดเงินเพียงเท่านั้น หากแต่ยังรวมถึงความรู้ด้านเทคโนโลยี การจัดการ และทุนทางปัญญา ซึ่งจะช่วยเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศและกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจที่บริษัทข้ามชาติเหล่านั้นเข้ามาทำการลงทุนอีกด้วย ดังนั้น การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศจึงมีความสำคัญและได้รับความสนใจที่จะทำการศึกษาย่างยิ่ง

2.3.1 นิยามการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (เวทวงศ์ พ่วงทรัพย์, 2554)

การที่มนุษย์ได้มีการซื้อขายแลกเปลี่ยนระหว่างกันในระดับท้องถิ่นจนถึงระดับข้ามชาติ ทำให้เกิดการค้ำระหว่างประเทศ ประเทศที่มีความเชี่ยวชาญในการผลิต มีทรัพยากรที่เป็นปัจจัยสำคัญในการผลิต และมีแรงงานและต้นทุนการผลิตที่ต่ำจะได้เปรียบในการผลิตสินค้าให้ถึงจุดที่ผลิตได้มากแต่มีต้นทุนต่ำ เนื่องจากการขยายการผลิต (Economy Scale) และสามารถนำผลผลิตที่มีจำนวนมากเกินที่จะใช้ภายในประเทศนั้นส่งออกไปขายยังต่างประเทศ หากแต่การให้ได้มาซึ่งความคุ้มค่าในการผลิตย่อมต้องการลงทุนขนาดใหญ่ ดังนั้น หลายประเทศที่มีเงินทุนแต่ไม่มีกำลังผลิต และประเทศที่มีกำลังการผลิตแต่ไม่มีศักยภาพในการลงทุนจึงพึ่งพากันและเพื่อให้เกิดการเอื้อประโยชน์ในเศรษฐกิจของแต่ละประเทศมากขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงเกิดการลงทุนระหว่างประเทศ (Foreign Investment)

การลงทุนระหว่างประเทศ (Foreign Investment) ได้มีองค์กรระหว่างประเทศให้คำนิยามไว้ดังนี้

องค์กรการเงินระหว่างประเทศ หรือ IMF (International Monetary Fund) ให้คำนิยามว่า การลงทุนระหว่างประเทศ หมายถึง การโยกย้ายทรัพย์สินที่มีตัวตนหรือสินทรัพย์ไร้สภาพจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งเพื่อวัตถุประสงค์ในการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศที่ถูกลงทุนโดยที่ประเทศเจ้าของสินทรัพย์นั้นมีส่วนความเป็นเจ้าของทั้งหมดหรือบางส่วนในสินทรัพย์ที่อยู่ในประเทศที่ถูกลงทุนนั้น² การลงทุนระหว่างประเทศแบ่งได้ ออกเป็น 2 แบบคือ การลงทุนทางตรงในต่างประเทศ (Foreign Direct Investment) และการลงทุนในกลุ่มหลักทรัพย์ระหว่างประเทศ (International Portfolio Investment)

² International Monetary Fund, 1993, Balance of Payments Manual, 5th ed. (Washington)

OECD Benchmark Definition of Foreign Investment³ ให้นิยามว่า การลงทุนทางตรง หมายถึง องค์กรที่เป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นหรือไม่ได้จัดตั้งเป็นนิติบุคคล (เช่น บริษัทสาขา) ที่ต่างชาติได้มีส่วนความเป็นเจ้าของมากกว่าร้อยละ 10 ของหุ้นสามัญทั้งหมดหรือร้อยละ 10 ของอำนาจการออกเสียง หรือมีส่วนความเป็นเจ้าของน้อยกว่าร้อยละ 10 แต่มีอำนาจในการบริหารจัดการองค์กรและมีสิทธิ์ออกเสียงเป็นส่วนใหญ่ในการบริหารองค์กรได้ อำนาจในการออกเสียงเป็นสิ่งที่ยืนยันได้ว่าการลงทุนทางตรงนั้นมีผลกระทบต่อการบริหารงานขององค์กรแต่ไม่ได้หมายถึงมีอำนาจควบคุมการตัดสินใจขององค์กรทั้งหมด ลักษณะที่สำคัญที่สุดของการลงทุนทางตรงซึ่งต่างจากการลงทุนทางด้านตลาดทุนในต่างประเทศคือการที่มีอำนาจออกเสียงในการบริหารงานองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่า การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ หมายถึง การลงทุนของบริษัทที่ตั้งอยู่ในต่างประเทศที่เข้ามาทำการลงทุนในประเทศอื่น เพื่อสร้างความมั่งคั่งให้แก่บริษัทในระยะยาวอย่างยั่งยืน

2.3.2 ประเภทของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศนั้น แบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2557)

1. การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในแนวนอน (Horizontal FDI) การลงทุนประเภทนี้ ผู้ลงทุนจากต่างประเทศจะมาลงทุนในประเทศไทยเพื่อขายสินค้าของตนให้แก่ประเทศที่รับการลงทุน ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์จากการลดลงของค่าขนส่ง การเพิ่มโอกาสของการเจาะตลาดและหลีกเลี่ยงมาตรการกีดกันทางการค้า หรือหวังประโยชน์ที่ได้รับจากการส่งเสริมการลงทุนจากประเทศไทย แต่ผู้ลงทุนต้องเสียต้นทุนคงที่ (Fixed Cost) ที่จะใช้ตั้งฐานการผลิต ดังนั้นถ้าตลาดภายในประเทศเล็กมาก ประโยชน์ที่ได้รับจากการมาลงทุนอาจไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในการตั้งฐานการผลิต การลงทุนประเภทนี้จะไม่ช่วยกระตุ้นการส่งออก แต่อาจทำให้การนำเข้าเพิ่มขึ้น เนื่องจากต้องนำเครื่องจักรและวัตถุดิบบางชนิดจากต่างประเทศเพื่อใช้ในขั้นตอนการผลิต

2. การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในแนวตั้ง (Vertical FDI) การลงทุนประเภทนี้ ผู้ลงทุนจากต่างประเทศจะมาลงทุนในประเทศไทยเพื่อใช้เป็นฐานการผลิตเพื่อส่งออกกลับไปยังประเทศของผู้ลงทุนเองหรือไปยังประเทศอื่น ๆ ทั้งนี้ ต้นทุนการผลิตในประเทศไทยเมื่อรวมกับค่าธรรมเนียมการค้า (Trade Costs) เช่น ค่าขนส่งไปยังประเทศคู่ค้าแล้วจะต้องต่ำกว่าต้นทุน

³ Detailed Benchmark Definition of Foreign Direct Investment : Third Edition (BD3) (Paris, Organisation for Economic Co-operation and Development, 1996)

การผลิตภายในประเทศ ผู้ลงทุนเองเพื่อลดต้นทุนการผลิตให้ได้มากที่สุด ดังนั้นการลงทุนประเภทนี้จะกระตุ้นทั้งการนำเข้าเครื่องจักร และวัตถุดิบจากต่างประเทศเพื่อใช้ในการผลิตและกระตุ้นการส่งออกสินค้าไปยังต่างประเทศได้เช่นกัน (Davis et al., 2010)

ในส่วนของประเทศไทยได้มีการติดต่อค้าขายกับต่างประเทศมาเป็นระยะเวลายาวนานตั้งแต่สมัยสุโขทัย และในปัจจุบันนี้เศรษฐกิจไทยได้เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลกตามกระแสโลกาภิวัตน์ทั้งในด้านการค้าและการลงทุนดังเช่นประเทศอื่น ๆ ที่มีการเปิดเสรีทางการค้า แม้ว่าโลกาภิวัตน์จะยังคงมีข้อเสีย เช่น ประเทศยากจนจะมีอำนาจต่อรองกับประเทศมหาอำนาจที่มีเงินทุนและเทคโนโลยีลดลง (หรือไม่มีเลย) เพื่อแลกกับการพัฒนาประเทศให้เท่าทันประเทศต่าง ๆ ในโลก ซึ่งอาจมองได้ว่าเป็นการล่าอาณานิคมในรูปแบบใหม่โดยปราศจากอาวุธ เป็นต้น แต่ทุกประเทศต่างพยายามแสวงหาผลประโยชน์จากการเปิดการค้าและการลงทุนในยุคโลกาภิวัตน์ให้มากที่สุด

นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและโทรคมนาคม ได้สร้างความก้าวหน้าทางด้านอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ รวมทั้งยังเปิดโอกาสให้บริษัทข้ามชาติสามารถแบ่งแยกการลงทุนไปยังประเทศต่าง ๆ เพื่อแสวงหาฐานการผลิตที่มีต้นทุนต่ำที่สุด ส่วนความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีคมนาคมจะสามารถช่วยลดต้นทุนการโทรคมนาคมและขนส่งอย่างมาก ดังนั้น การติดต่อสื่อสารและการเชื่อมโยงโครงข่ายระหว่างประเทศที่สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น และการมีระยะเวลาการขนส่งน้อยลง ทำให้ประเทศต่าง ๆ ได้รับประโยชน์จากการมีค่าใช้จ่ายที่ลดลงและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารและการขนส่งได้ทำให้บริษัทข้ามชาติมีกลยุทธ์ในการแบ่งแยกกระบวนการผลิตสินค้าขนาดใหญ่หรือสินค้าสำเร็จรูปออกเป็นส่วนย่อย ๆ และลงทุนผลิตส่วนย่อยในประเทศต่าง ๆ เพื่อแสวงหาผลกำไรรวมสูงสุด

2.3.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

การลงทุนของบริษัทข้ามชาติในต่างประเทศต้องใช้เวลาลงทุนจำนวนมาก จึงมีการเลือกประเทศที่จะเข้าไปลงทุนเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่บริษัทอย่างคุ้มค่า ซึ่งการลงทุนของบริษัทข้ามชาติ จะให้ความสำคัญกับปัจจัย ดังนี้ (ชนงกรณ์ กุณพลบุตร, 2555)

1. **ปัจจัยทางการตลาด** เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลถึงรายได้และผลกำไรในการดำเนินงานในประเทศต่าง ๆ ประการสำคัญได้แก่ประชาชนและผู้บริโภคมีความแตกต่างกัน ทั้งความต้องการใช้สินค้าซึ่งเกิดจากความพอใจหรือสภาพของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นภูมิอากาศหรืออื่น ๆ รวมทั้งความแตกต่างที่เกิดจากกำลังซื้อด้วย

2. ปัจจัยทางค่าเงิน การดำเนินงานทางธุรกิจในประเทศต่าง ๆ จะต้องเกี่ยวข้องกับเงินตราหลายสกุล เช่น เงินบาทไทย เงินดอลลาร์สหรัฐ เงินยูโรดอลลาร์ เป็นต้น ความสำคัญได้แก่เงินตราแต่ละสกุลมีมูลค่าอยู่ในตัวเองซึ่งเปลี่ยนแปลงได้เป็นรายวัน ผลจากการเปลี่ยนแปลงค่าเงินจะส่งผลต่อการดำเนินงาน ภาระหนี้สิน ภาวะต้นทุนสินค้าและอื่น ๆ

3. ปัจจัยทางความแตกต่างระหว่างประเทศที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน เช่น ความสะดวกในเรื่องสาธารณูปโภค กฎหมาย และปัจจัยอื่น ๆ เช่น ในปัจจุบันประเทศไทยมีการพัฒนาถนนเพื่อการขนส่งดีกว่าประเทศเพื่อนบ้าน แม้จะยังไม่ได้เท่ามาตรฐานยุโรปหรืออเมริกา แต่ก็ส่งผลต่อการลงทุนได้บ้าง

4. ปัจจัยทางวัฒนธรรม ส่งผลให้ประชาชนในแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน ทั้งความคิดเห็นและพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะมีผลต่อกิจกรรมทุกชนิดทั้งการบริหาร การตลาด การผลิต และการอยู่ร่วมกันระหว่างกิจการจากต่างประเทศกับประชาชนในท้องถิ่น

5. ปัจจัยทางนโยบายของรัฐบาล นโยบายด้านเศรษฐกิจของรัฐบาลมีผลกระทบต่อ การลงทุนของบริษัทข้ามชาติทั้งในแง่ของการทำให้การลงทุนเพิ่มมากขึ้น หรือทำให้การลงทุนลดลง เช่น การให้สิทธิพิเศษด้านภาษี การผ่อนผันการใช้กฎระเบียบบางประการ การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการลงทุน เป็นต้น

นอกจากปัจจัยดังกล่าวข้างต้น บริษัทข้ามชาติยังต้องคำนึงสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อโอกาสในการเติบโตทางธุรกิจของประเทศที่จะเข้าไปทำการลงทุน โดยสภาพแวดล้อมที่ต้องพิจารณา ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางการเมืองและกฎหมาย สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยี ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้ (ชนงกรณ์ กุณฑลบุตร, 2555: 25 - 39)

1. สภาพแวดล้อมทางการเมืองและกฎหมาย (Political and Law Environment)

การประกอบธุรกิจของบริษัทข้ามชาติในต่างประเทศ สภาพแวดล้อมทางการเมืองและกฎหมายของประเทศของประเทศที่จะเข้าไปลงทุนย่อมมีผลต่อโอกาสในการเติบโตทางธุรกิจ เนื่องจากสภาพการเมืองและกฎหมายของประเทศต่าง ๆ มีความแตกต่างกัน ซึ่งอาจส่งผลให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวได้ บริษัทข้ามชาติจึงได้มีการศึกษาความเสี่ยงทางการเมืองและกฎหมายของประเทศที่จะเข้าไปลงทุน

ในกรณีของสภาพแวดล้อมทางการเมือง บริษัทข้ามชาติจะพิจารณาปัจจัยในหลายมิติ เช่น การพิจารณาจากระดับมหภาค (Macro Political Risk) ซึ่งหมายถึงความเสี่ยงทางการเมืองภายในประเทศที่มีผลต่อทุกธุรกิจ และระดับจุลภาค (Micro Political Risk) ซึ่งหมายถึงความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อบางธุรกิจเท่านั้น และพิจารณาจากมิติที่เป็นปัจจัยภายนอก (External Factors) เป็นปัจจัยที่เกิดจากภายนอกประเทศที่ไปลงทุนแต่มีผลกระทบเข้ามาในประเทศนั้น เช่น ความขัดแย้งกับ

ประเทศเพื่อนบ้าน หรือความขัดแย้งในภูมิภาคที่อาจมีผลกระทบเข้ามา และปัจจัยภายใน (internal factors) เช่น ความขัดแย้งภายในประเทศ เป็นต้น โดยสภาพแวดล้อมทางการเมืองที่ดึงดูดให้บริษัทข้ามชาติเข้าไปลงทุนและเอื้อต่อโอกาสในการเติบโตทางธุรกิจ ได้แก่ มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย มีรัฐบาลที่มีเสถียรภาพ รัฐบาลมีนโยบายที่เกื้อหนุนต่อการลงทุนจากต่างประเทศ และมีแนวโน้มทางการเมืองเป็นไปในทางที่ดี

ในส่วนของสภาพแวดล้อมทางกฎหมาย ซึ่งมีผลต่อกิจกรรมทุกชนิดที่เกิดขึ้นในแต่ละประเทศ และกฎหมายของแต่ละประเทศอาจมีความแตกต่างกันออกไป ทำให้การดำเนินกิจการของบริษัทข้ามชาติต้องคำนึงถึงความแตกต่างนี้ด้วย โดยสภาพทางกฎหมายที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจ ได้แก่ มีกฎหมายที่มีความทันสมัยและมีความเป็นสากล มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศโดยตรงที่ทันสมัยและมีผลบังคับใช้อย่างจริงจัง และมีกฎหมายที่ป้องกันการผูกขาด

2. สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ (Economic Environment)

สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยสำคัญและมีผลกระทบต่อการดำเนินงานของบริษัทข้ามชาติ เนื่องจากการดำเนินงานของบริษัทข้ามชาตินั้นจะมีลักษณะสำคัญ ได้แก่ การลงทุนโดยใช้เงินทุนจำนวนมาก จึงต้องการระยะเวลาคืนทุนที่ยาวนานและต้องการปริมาณผู้บริโภคมารองรับจำนวนมาก ทำให้บริษัทข้ามชาติต้องพิจารณาปัจจัยทางเศรษฐกิจดังต่อไปนี้

(1) ระบบเศรษฐกิจที่เอื้ออำนวย ได้แก่ ระบอบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม เนื่องจากสามารถกระตุ้นความเจริญทางเศรษฐกิจได้อย่างชัดเจน และเมื่อเศรษฐกิจมีความเติบโตจะส่งผลให้บริษัทข้ามชาติมีโอกาสในการเติบโตและได้รับผลตอบแทนที่ดีที่สุด

(2) ความมั่นคงของรัฐบาลในการดำเนินนโยบายทางด้านเศรษฐกิจ รวมทั้งนโยบายที่มีต่อธุรกิจแขนงต่าง ๆ เนื่องจากจะส่งผลโดยตรงต่อกิจการที่ไปลงทุน หากมีนโยบายเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงบ่อย ๆ และนโยบายที่เปลี่ยนของรัฐบาลได้ส่งผลเชิงลบต่อธุรกิจย่อมเป็นความเสี่ยงโดยจะมีความเสี่ยงสูงหรือต่ำนั้นขึ้นอยู่กับจำนวนเงินที่สูญเสียไปจากการเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ

(3) กำลังซื้อของประชาชนในประเทศต่าง ๆ โดยแสดงให้เห็นจากข้อมูลจากรายได้ต่อหัวของประชากรแสดงให้เห็นคุณภาพ (Quality) ของกำลังซื้อ และปริมาณความต้องการซื้อจะเห็นได้จากจำนวน (Quantity) ของประชากร

(4) แนวโน้มสภาวะเงินเฟ้อดัชนีราคาและดอกเบี้ย ซึ่งแนวโน้มดังกล่าวแม้ในแต่ละประเทศจะมีความแตกต่างกัน แต่ในปัจจุบันการที่ประเทศต่าง ๆ ได้เปิดเสรีทางการค้ามากขึ้น จึงส่งผลให้ผลจากสภาพเงินเฟ้อและดอกเบี้ยที่เปลี่ยนแปลงไปในประเทศหนึ่งจะส่งผลกระทบต่อประเทศอื่น ๆ ได้ ซึ่งตัวเลขของข้อมูลดังกล่าวจะทำให้บริษัทข้ามชาติสามารถพิจารณาสถานการณ์ทางเศรษฐกิจในประเทศนั้น ๆ ได้

(5) อยู่ในชัยภูมิที่เหมาะสม เช่น เป็นศูนย์กลางของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคและมีทางออกทะเล ซึ่งประเทศไทยจัดเป็นประเทศหนึ่งที่มีชัยภูมิที่ตั้งที่ดีที่สุดแห่งหนึ่งของโลก กล่าวคืออยู่ระหว่างประเทศจีนและประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีทางออกทะเล และติดกับมหาสมุทรแปซิฟิก

3. สภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม (Social and Culture Environment)

สภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพื้นฐานการดำเนินชีวิตของประชาชนในประเทศต่าง ๆ มีผลต่อทัศนคติและความนึกคิดในด้านต่าง ๆ รวมทั้งแนวคิดในด้านการบริหารธุรกิจด้วย แต่ละประเทศมีวัฒนธรรมประเพณีที่แตกต่างกัน ย่อมส่งผลต่อการจัดการของบรรษัทข้ามชาติที่ต้องปรับเข้าหาวัฒนธรรมของประเทศนั้น ๆ ในด้านหลายด้าน เช่น ผลิตภัณท์ที่จำหน่ายแก่ผู้บริโภค การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และทัศนคติของพนักงาน เป็นต้น อีกทั้งยังต้องพิจารณาถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของประเทศต่าง ๆ ด้วย โดยวัฒนธรรมและประเพณีของแต่ละประเทศจะมีความเปลี่ยนแปลงตามกระแสวัฒนธรรมของประเทศที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีที่เหนือกว่า

4. สภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยี (Technology Environment)

การดำเนินงานในประเทศต่าง ๆ ของบรรษัทข้ามชาติ จะต้องอาศัยเทคโนโลยีในระดับต่าง ๆ ซึ่งแต่ละประเทศอาจมีความสามารถในการตอบสนองต่างกัน โดยความแตกต่างนั้นจะปรากฏทั้งในด้านชนิดของสินค้า เทคโนโลยี และต้นทุนในการจัดหา ประเทศที่สามารถจัดหาเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้ง่ายและราคาถูกลงจะทำให้ต้นทุนการผลิตสินค้าลดลงมาก

จากที่กล่าวมาข้างต้น เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการลงทุนของที่บรรษัทข้ามชาติให้ความสำคัญ เนื่องจากได้ส่งผลกระทบต่อโอกาสในการเติบโตทางธุรกิจ และนอกจากปัจจัยดังกล่าว บรรษัทข้ามชาติยังต้องพิจารณาถึงความเสี่ยงที่ต้องเผชิญจากการลงทุนในต่างประเทศ คือ การคอร์รัปชันที่ส่งผลให้การลงทุนมีต้นทุนเพิ่มขึ้นและนำมาซึ่งความไม่เท่าเทียมในการการแข่งขันระหว่างบรรษัทข้ามชาติ เนื่องจากผู้มีอำนาจตัดสินใจอยู่ในสถานะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและมีผลประโยชน์ทับซ้อนจากการใช้อำนาจหน้าที่เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ในลักษณะของการรับสินบน

2.3.4 ประโยชน์และความเสี่ยงจากการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

(1) **ประโยชน์ของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ** (เวทิงค์ พ่วงทรัพย์, 2554: 2-7 - 2-11) ตามแนวคิดเกี่ยวกับการลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศ ได้สรุปประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการลงทุนโดยตรงต่างประเทศ ดังนี้ (อ้อทิพย์ ราชภูริณิคม, 2535)

1. การลดต้นทุนการผลิตจากการเข้าถึงทรัพยากรราคาถูก เช่น การเข้าถึงแหล่งแรงงานที่มีราคาถูก เนื่องจากประเทศผู้รับทุน (Host country) จะมีจำนวนประชากรมาก ทำให้อัตราค่าจ้างต่ำเมื่อเทียบกับประเทศเจ้าของทุน (Home country) หรือการลดต้นทุนด้านค่าขนส่ง เป็นต้น

2. การเข้าถึงแหล่งตลาดที่จะระบายสินค้าให้แก่ประเทศเจ้าของทุน โดยเฉพาะในประเทศที่มีจำนวนประชากรมาก เช่น ในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน พบว่า ในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา มีเงินทุนจากต่างชาติไหลเข้าไปลงทุนมาก ขณะเดียวกัน ในประเทศจีนเองก็มีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจค่อนข้างสูงจึงเป็นแรงเสริมให้ต่างชาติเข้าไปลงทุนมากยิ่งขึ้น

3. การได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีจากประเทศผู้รับทุน โดยนโยบายของประเทศผู้รับทุนมีนโยบายสนับสนุนให้ต่างชาติเข้ามาลงทุน เช่น การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลในระยะเวลาหนึ่ง การลดอากรขาเข้าแก่เครื่องมือ เครื่องจักร การกีดกันสินค้านำเข้าที่จะแข่งขันกับสินค้าที่ทำ การผลิต การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา และการนำผลกำไรกลับคืนประเทศ ดังเช่นกรณีประเทศไทยก็มีการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่นักลงทุนต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในประเทศผ่านสิทธิประโยชน์ของ BOI เป็นต้น

4. การลดการต่อต้านสินค้าที่ผลิตจากต่างประเทศ ในบางประเทศมีความเป็นชาตินิยมสูง อาจต่อต้านสินค้าที่มาจากต่างประเทศทั้งด้านสังคม หรือด้านการกีดกันทางการค้าจากอัตราภาษีนำเข้าที่สูง ดังนั้น การเข้าไปลงทุนสร้างฐานการผลิตก็จะเป็นการลดอุปสรรคดังกล่าว และช่วยให้สามารถผลิตสินค้าสู่ตลาดภายในประเทศของผู้รับทุนได้ง่ายขึ้น

5. การเข้าถึงเทคโนโลยีและความได้เปรียบเชิงกลยุทธ์ เช่น ในบางกรณีการเข้าไปลงทุนผ่านการร่วมทุนหรือการเข้าไปซื้อกิจการ (Merger and Acquisition, K) ในต่างประเทศ นอกจากจะเป็นการเพิ่มความได้เปรียบทางเชิงกลยุทธ์ด้านการตลาด แต่จะเป็นการเข้าถึงเทคโนโลยีหรือสิทธิบัตร เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน

(2) ความเสี่ยงจากการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (เวทิงค์ พ่วงทรัพย์, 2554: 2-11 – 2-16)

1. ความเสี่ยงของตลาด (Market Risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของตลาดโดยรวมที่หลักทรัพย์ทุกตัวต้องเผชิญ ซึ่งอาจจะเผชิญมากหรือน้อยแตกต่างกัน แต่ความเสี่ยงนี้ไม่สามารถขจัดออกไปได้แม้จะกระจายการลงทุนออกไปแล้วก็ตาม

2. ความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ย (Interest Rate Risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากความแปรผันของอัตราดอกเบี้ย โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบสูง ได้แก่ ตราสารหนี้ระยะยาวที่มีการกำหนดอัตราดอกเบี้ยคงที่ โดยเมื่ออัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินปรับเพิ่มขึ้นและหากผู้ลงทุนมีความจำเป็นที่จะต้องขายตราสารหรือพันธบัตรที่ลงทุนไว้ในตลาดตราสารหนี้ ผู้ขายก็จะต้องเสนออัตราผลตอบแทน (Yield) แก่ผู้สนใจซื้อเท่าเทียมกับระดับดอกเบี้ยปัจจุบัน ดังนั้น ราคาของตราสารจะต้องปรับลดลง

3. ความเสี่ยงด้านเครดิต (Credit Risk หรือ Default Risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากตัวบริษัทเองว่าจะจ่ายหนี้หรือปฏิบัติตามภาระผูกพันได้อย่างสมบูรณ์หรือไม่ โดยในการวิเคราะห์สามารถพิจารณาได้จากปัจจัยพื้นฐาน (Fundamental analysis) เช่น พื้นฐานการเงิน ความสามารถในการบริหารจัดการ ความสามารถในการทำกำไร ระดับการก่อหนี้ความสามารถในการชำระหนี้หรือส่วนแบ่งการตลาด เป็นต้น

4. ความเสี่ยงจากธุรกิจ (Business Risk หรือ Industry Risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากลักษณะของกลุ่มธุรกิจ หรืออุตสาหกรรมดังกล่าว ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อการลงทุนราคาของหลักทรัพย์ที่ลงทุนได้

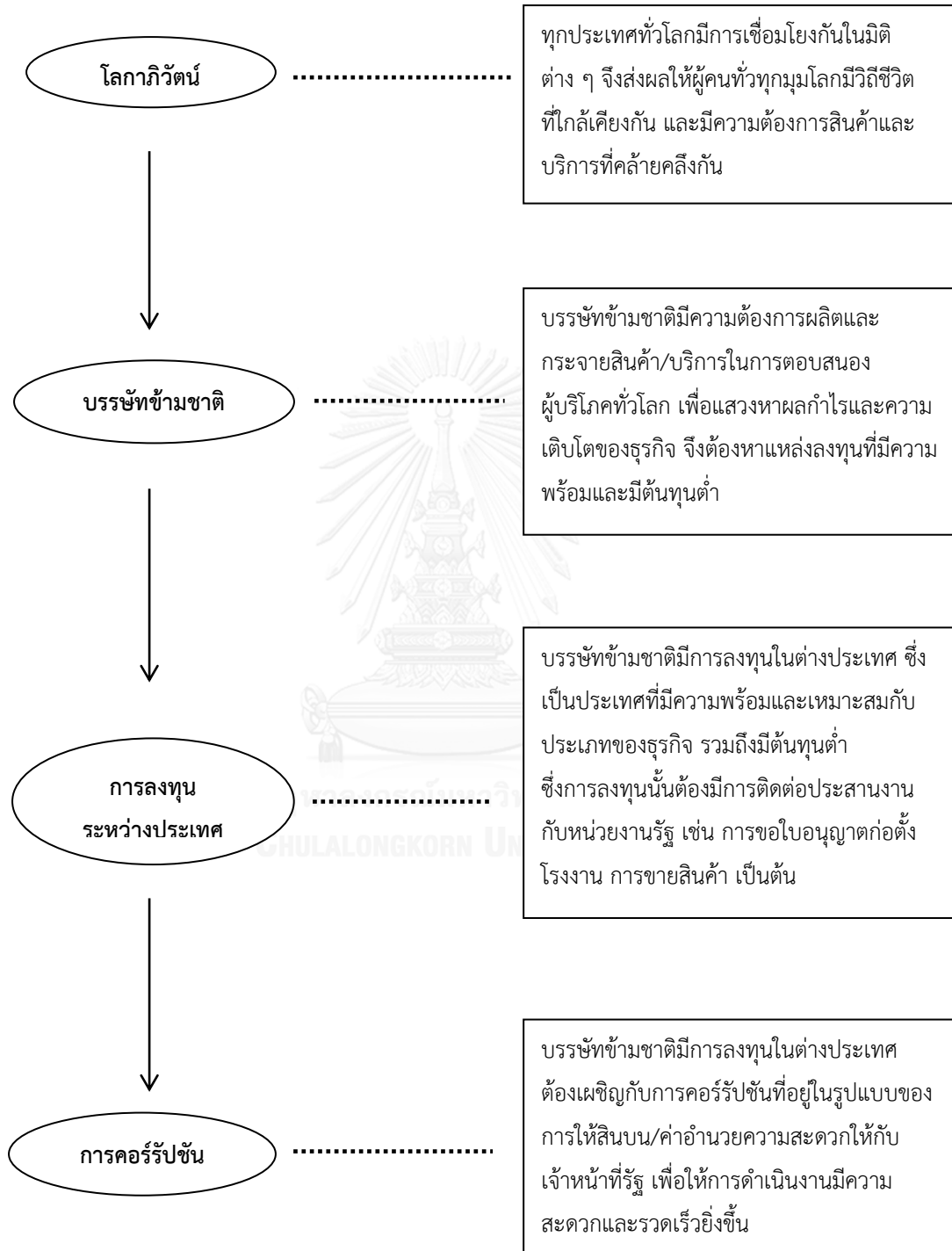
5. ความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยน (Exchange Risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในผลตอบแทนในการลงทุนอันเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงในอัตราแลกเปลี่ยนปกติสินทรัพย์ต่างประเทศของประเทศใดมักจะถูกซื้อในหน่วยเงินตราของประเทศนั้น ทำให้นักลงทุนต้องเจอกับความไม่แน่นอนของอัตราแลกเปลี่ยนหรือค่าเงินของหน่วยเงินตรานั้น

6. ความเสี่ยงด้านการเมือง (Political Risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากความผันผวนของการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง แล้วทำให้เงื่อนไขการลงทุนในประเทศต่างไปจากรูปแบบที่เคยคาดไว้แต่เดิมซึ่งอาจจะสร้างความเสี่ยงภัยให้เกิดขึ้นกับการลงทุนได้

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การที่โลกาภิวัตน์ได้ส่งผลให้เกิดบรรษัทข้ามชาติ และการลงทุนระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นยุคที่สามารถเปิดการค้าและการลงทุนได้อย่างเสรี โดยการลงทุนในต่างประเทศ บรรษัทข้ามชาติจะต้องคำนึงถึงปัจจัยหลายประการเพื่อให้สามารถดำเนินธุรกิจได้ประสบความสำเร็จ หากแต่ บรรษัทข้ามชาติยังต้องพิจารณาถึงความเสี่ยงที่ต้องเผชิญจากการลงทุนในต่างประเทศ ซึ่งความเสี่ยงที่บรรษัทข้ามชาติต่าง ๆ เลี่ยงไม่ได้ และส่งผลให้การลงทุนมีต้นทุนเพิ่มขึ้น คือ การคอร์รัปชัน ที่นำมาซึ่งการตัดสินใจที่มีความลำเอียง เนื่องจากผู้มีอำนาจตัดสินใจอยู่ในสถานะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และมีผลประโยชน์ทับซ้อนจากการใช้อำนาจหน้าที่เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ในลักษณะของการรับสินบนจากบรรษัทข้ามชาติ รวมทั้งการให้สินบนนี้ยังนำมาซึ่งความไม่เท่าเทียมในการการแข่งขันระหว่างบรรษัทข้ามชาติที่เข้ามาลงทุนอีกด้วย

ความสัมพันธ์ของโลกาภิวัตน์ บรรษัทข้ามชาติ และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ กับ การคอร์รัปชันมีความเชื่อมโยงกันอย่างเห็นได้ชัด โดยการคอร์รัปชันที่บรรษัทข้ามชาติต้องเผชิญจะอยู่ในรูปแบบของการให้สินบนเจ้าหน้าที่รัฐต่างประเทศ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งและอำนาจหน้าที่เพื่ออำนวยความสะดวกและเอื้อประโยชน์ในการดำเนินธุรกิจให้แก่บรรษัทของตน ซึ่งความสัมพันธ์ของโลกาภิวัตน์ บรรษัทข้ามชาติ และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ กับ การคอร์รัปชันสามารถแสดงได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2: ความสัมพันธ์ของโลกาภิวัตน์ บริษัทข้ามชาติ และการลงทุนโดยตรงจาก
ต่างประเทศ กับการคอร์รัปชัน

จากแผนภาพข้างต้นจะเห็นได้ว่า โลกาภิวัตน์ บรรษัทข้ามชาติ และการลงทุนระหว่างประเทศ กับการคอร์รัปชันมีความเชื่อมโยงกัน โดยการคอร์รัปชันที่อยู่ในรูปแบบของการให้สินบน เจ้าหน้าที่รัฐต่างประเทศนั้นจะประกอบด้วยบุคคลอย่างน้อย 2 ฝ่าย ได้แก่ (1) "ผู้รับสินบน" คือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการหรือองค์กรของรัฐบาลต่างประเทศโดยได้รับสินบนจากผู้ให้สินบน หรือผู้รับสินบนได้แสดงเจตนาที่จะรับสินบนเพื่อและเปลี่ยนกับการตัดสินใจเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์กับผู้ให้สินบน และ (2) "ผู้ให้สินบน" คือ นักธุรกิจที่ต้องการได้รับผลประโยชน์จากการใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐต่างประเทศ โดยแสดงเจตนาที่จะเสนอหรือให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศเพื่อที่จะได้รับการตัดสินใจที่เอื้อผลประโยชน์ให้แก่ตนเอง หรือบางกรณีอาจเป็นการยอมให้สินบนตามคำขู่บังคับหรือเรียกร้อยจากเจ้าหน้าที่รัฐต่างประเทศ

การให้สินบนเจ้าหน้าที่รัฐต่างประเทศในธุรกิจระหว่างประเทศก่อให้เกิดผลความเสียหายแก่ทั้งประเทศกำลังพัฒนาและประเทศที่พัฒนาแล้ว กล่าวคือ ประเทศที่กำลังพัฒนาจะสูญเสียงบประมาณในการพัฒนาประเทศ เช่น การให้สินบนเจ้าหน้าที่รัฐต่างประเทศในธุรกิจระหว่างประเทศมักเกี่ยวข้องกับโครงการสาธารณูปโภคของประเทศกำลังพัฒนา เมื่อมีการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่รัฐ บรรษัทข้ามชาติจะต้องลดต้นทุนเพื่อแสวงหากำไรจากการประกอบธุรกิจ จึงส่งผลให้สาธารณูปโภคไม่ได้มาตรฐานและไม่มีคุณภาพ และอาจก่อให้เกิดความเสียหายหรืออันตรายแก่ประชาชน รวมถึงประเทศกำลังพัฒนาอาจต้องใช้งบประมาณอีกส่วนหนึ่งในการซ่อมแซมสาธารณูปโภคหรือเยียวยาแก่ประชาชนอีกต่อหนึ่ง เป็นต้น ในส่วนของประเทศที่พัฒนาแล้วที่บรรษัทข้ามชาติที่ให้สินบนก็จะเกิดความเสียหายจากการแข่งขันทางธุรกิจที่ไม่เป็นธรรม นอกจากนี้ยังทำให้ผลกำไรทางธุรกิจของบรรษัทข้ามชาติต้องสูญเสียไปกับการให้สินบนแทนที่จะกลับมายังประเทศที่พัฒนาแล้วในรูปแบบของภาษีเงินได้ของบรรษัทข้ามชาติ และเกิดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขันระหว่างบรรษัทข้ามชาติอีกด้วย

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จารุวรรณ สุขุมาลพงษ์ (จารุวรรณ สุขุมาลพงษ์, 2556) ทำการศึกษาเกี่ยวกับแนวโน้มของการคอร์รัปชันในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์การคอร์รัปชันในประเทศไทย และนำความรู้จากผลการศึกษามาใช้ประโยชน์ในการเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชัน ซึ่งได้ทำการศึกษาโดยการสืบค้นข้อมูลข้อมูลสถานการณ์การคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นในโลกและในประเทศไทย และรวบรวมมติจากการประชุมของคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชันแล้วนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อนำมาซึ่งข้อเสนอแนะในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ผลการศึกษาพบว่าปัญหาการทุจริตเป็นปัญหาที่ทุกประเทศทั่วโลกกำลังเผชิญอยู่จากรายงานจัดอันดับความโปร่งใสโดยองค์กรความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International - TI)

พบว่า ประเทศส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 70 มีดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index - CPI) ต่ำกว่าครึ่ง และในส่วนของประเทศไทยก็ยังคงประสบปัญหาการคอร์รัปชันอยู่มาก และมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ จึงส่งผลให้สถาบันการเงินของไทยถูกลดความเชื่อถือในสายตาชาวโลก การทำธุรกรรมทางการเงินในระดับนานาชาติจะยากขึ้นเพราะไม่มีความน่าเชื่อถือ ซึ่งจะส่งผลเสียต่อการพัฒนาประเทศด้วย

นอกจากนี้ ยังได้มีข้อเสนอแนะว่าภาครัฐจะต้องมีมาตรการที่มุ่งกำจัดจุดอ่อนของระบบ และเสริมสร้างให้ระบบมีความเข้มแข็งและคุณธรรมของเจ้าหน้าที่ โดยต้องมีกฎหมายที่เอื้ออำนวย อีกทั้งภาครัฐต้องแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันอย่างจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง 2 หน่วยงานหลัก ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) รวมถึงรัฐบาลต้องแถลงนโยบายบริหารราชการแผ่นดินต่อรัฐสภาโดยถือว่า “การแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชัน” เป็นนโยบายหลักที่สำคัญของรัฐบาล ทั้งนี้ สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชัน จะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาคประชาสังคม องค์กรภาคประชาชน สื่อมวลชน นักวิชาการ สภภาพแรงงาน สมาคมวิชาชีพ ฯลฯ เพื่อช่วยกันทำการตรวจสอบ ให้ข้อมูล และสนับสนุนการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้การแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

บุศรา อินทฤทธิ์ (บุศรา อินทฤทธิ์, 2551) ทำการศึกษาเกี่ยวกับผลของการคอร์รัปชันที่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการคอร์รัปชันในประเทศไทยและผลของการคอร์รัปชันที่มีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยได้ศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิจากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย องค์กรความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International - TI) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เป็นต้น โดยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนาสภาพทั่วไปของการคอร์รัปชันในประเทศไทยและการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) เพื่อศึกษาผลของคอร์รัปชันที่มีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

ผลการศึกษาพบว่าปัญหาการคอร์รัปชันในประเทศไทยมีมูลเหตุมาจากตัวบุคคลและสภาพแวดล้อม โดยรูปแบบพฤติกรรมกรรมการคอร์รัปชันในประเทศไทยมีหลากหลายรูปแบบ เช่น การฝ่าฝืนหลักเสียง การจูงใจข่มขู่ การสมยอม การยกยอกเบียดบัง การปลอมแปลง เป็นต้น จึงส่งผลให้การป้องกันการคอร์รัปชันต้องมีมาตรการหลายด้าน เช่น การกำหนดให้มีกฎระเบียบการบริหารที่ชัดเจน การลดความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมือง ข้าราชการ และนักธุรกิจ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (CPI) จะพบว่าเมื่อระดับของการคอร์รัปชันเพิ่มขึ้น (ดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันลดลง) จะส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของไทย หากแต่เป็นการส่งผล

ทางอ้อมผ่านช่องทางการค้าระหว่างประเทศ ช่องทางการศึกษา ความมั่นคงทางการเมืองการปกครอง และการลงทุน

สุนีย์ สถาพร (สุนีย์ สถาพร, 2551) ทำการศึกษาเกี่ยวกับทัศนะของนักลงทุนออสเตรเลียต่อการลงทุนในประเทศไทย : ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ ประสบการณ์จริง และข้อเสนอแนะ โดยได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ซึ่งงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เหตุผลการเลือกลงทุนในประเทศไทยและประเมินความคิดเห็นของนักลงทุนต่างชาติเกี่ยวกับปัจจัยสำคัญด้านการลงทุน ในประเทศไทย และวิเคราะห์ถึงประเด็นเชิงวัฒนธรรมทั้งที่เป็นข้อดีและอุปสรรคต่อการลงทุนของชาวต่างชาติในประเทศไทย รวมถึงเพื่อเสนอประเด็นปัญหาที่รัฐบาลไทยควรเร่งแก้ไขเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ โดยได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายในประเทศไทยและประเทศออสเตรเลีย โดยส่วนใหญ่เป็นนักธุรกิจชาวออสเตรเลีย และอีกส่วนหนึ่งเป็นบริษัทข้ามชาติที่บริษัทแม่อุอยู่ในยุโรป สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น

ผลการศึกษาพบว่าจากการสัมภาษณ์นักลงทุนชาวออสเตรเลียเกี่ยวกับทัศนะการลงทุนในประเทศไทยความเห็นส่วนใหญ่ คือ ประเทศไทยมีต้นทุนโดยรวมในการทำธุรกิจค่อนข้างสูง โดยเฉพาะต้นทุนในการติดต่อและดำเนินการกับระบบราชการ และงานเอกสารมหาศาล รวมถึงยังได้มีข้อเสนอแนะในเรื่องการแก้ไขภาพลักษณ์การคอร์รัปชันในภาครัฐ ซึ่งในขณะนี้อยู่ในระดับที่ย่ำแย่อย่างมากในสายตาของนักลงทุนต่างชาติ โดยที่ในปัจจุบันนี้ชาติตะวันตกหลายประเทศรวมถึงประเทศออกเตรเลียมีกฎหมายป้องกันการคอร์รัปชันในต่างประเทศ ทำให้บริษัทข้ามชาติของออสเตรเลียต้องระมัดระวังอย่างมากที่จะไม่ละเมิดกฎหมายและเข้าร่วมการฉ้อราษฎร์บังหลวงโดยนักลงทุนส่วนใหญ่เชื่อว่าสาเหตุของการคอร์รัปชันไม่ได้เกิดจากความยากจน แต่เพราะคนรวยมีอำนาจ และเตือนว่าถ้าประเทศไทยยังต้องการการลงทุนจากภายนอก ก็ต้องกวาดล้างพฤติกรรมที่ฉ้อฉลของตนเอง อย่างไรก็ตาม นักลงทุนทั้งหมดเชื่อว่าเป็นไปไม่ได้ที่ประเทศไทยจะแก้ปัญหาการคอร์รัปชันได้ เนื่องจากปัญหาดังกล่าวได้หยั่งรากลึกอยู่ในวัฒนธรรมไทย และประเทศชาติผู้นำที่เห็นแก่ประโยชน์ของประเทศชาติอย่างแท้จริง

ศรุฒ วิทยาคุณากร (ศรุฒ วิทยาคุณากร, 2551) ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าในประเทศไทย และผลการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อผลผลิตในอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าของประเทศไทย โดยได้ทำการศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิรายปีตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2530 ถึง ปี พ.ศ. 2549

ผลการศึกษาพบว่าการลงทุนโดยตรงของภาคเอกชนส่งผลให้ผลผลิตในอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าขยายตัว แต่การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศได้ส่งผลในทางลบต่อการขยายตัวของผลผลิตในอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า เนื่องจากแรงงานไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะรับกับ

เทคโนโลยีจากต่างประเทศได้ ส่วนการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบอกต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ เนื่องจากการแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมีสภาพทางเศรษฐกิจที่เอื้อต่อการลงทุน อีกทั้งยังส่งผลต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนจากต่างประเทศอีกด้วย

เดือนเด่น นิคมบริรักษ์ (เดือนเด่น นิคมบริรักษ์, 2554) ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการคอร์รัปชันในวงการธุรกิจเอกชนไทยกับแนวทางแก้ไขและป้องกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและแรงจูงใจของการคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นในภาคธุรกิจเอกชนไทย รวมทั้งเสนอแนะแนวทางการดำเนินการป้องกันการคอร์รัปชันในวงการธุรกิจเอกชน โดยได้ดำเนินการศึกษาโดยการสำรวจและวิเคราะห์พฤติกรรมในการคอร์รัปชันวงการธุรกิจเอกชนไทยรวมถึงองค์ประกอบสำคัญที่เอื้อให้เกิดการคอร์รัปชันและแรงจูงใจที่ทำให้เกิดพฤติกรรมดังกล่าว และการศึกษากรณีการทุจริตในรูปแบบต่าง ๆ ในต่างประเทศ โดยการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ และรายงานการวิจัยเกี่ยวกับการคอร์รัปชันทั้งของไทยและต่างประเทศ และการสัมภาษณ์หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์แนวทางในการแก้ไขปัญหสำหรับประเทศไทย

ผลการศึกษาพบว่าการคอร์รัปชันในรูปแบบเดิม เช่น การยกยอทรัพย์ การตกแต่งบัญชี ยังเป็นรูปแบบที่แพร่หลายในการทุจริตของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ ในปัจจุบัน ส่วนพฤติกรรมการหลบเลี่ยงภาษี ยังมีอยู่อย่างแพร่หลาย โดยมักดำเนินการควบคู่ไปกับการถ่ายโอนกำไร หรือการโอนย้ายเงินเพื่อบำรุงธุรกิจแบบนอมินี กฎระเบียบที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งมีความเข้มงวดไม่สามารถป้องกันปัญหาได้เท่าที่ควร การแก้ไขปัญหาก็ควรมีการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดอย่างรวดเร็ว และกำหนดบทลงโทษที่รุนแรงขึ้น การศึกษาแรงจูงใจในการทุจริตในตลาดหลักทรัพย์ฯ ชี้ให้เห็นว่าผลประโยชน์ที่ได้รับจากการคอร์รัปชันมีมูลค่าสูงกว่าบทลงโทษตามกฎหมาย ค่อนข้างมากและในทางปฏิบัติ ผู้ที่ได้รับโทษตามกฎหมายมีสัดส่วนน้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนผู้ถูกกล่าวโทษทั้งหมด

การเข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ.2003 ไม่อาจที่จะแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันในภาคธุรกิจเอกชนไทยได้เท่าใดนัก เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นโดยมากจะเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับกระบวนการดำเนินคดีภายในประเทศไทยเองที่ไม่มีประสิทธิภาพ ยุทธศาสตร์ในการต่อต้านการคอร์รัปชัน ในประเทศไทยนั้นจำเป็นที่จะต้องใช้รูปแบบ “ล่างขึ้นบน” โดยภาคส่วนต่าง ๆ จะต้องร่วมกันสร้างแรงกดดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับหน่วยงานป้องปรามการคอร์รัปชัน โดยเน้นมาตรการในการ “ป้องกัน” มากกว่าการปราบปรามเพื่อลดแรงต้านจากฝ่ายบริหาร และภาคธุรกิจที่เป็นกลุ่มผลประโยชน์ อีกทั้งยังควรมีการรณรงค์และให้ความรู้แก่ประชาชนและนักลงทุนทั่วไปเกี่ยวกับการคอร์รัปชันในภาคเอกชน

ชุมพร ปัจจุสานนท์ (ชุมพล ปัจจุสานนท์, 2556) ทำการศึกษาเกี่ยวกับความเหมาะสมและความพร้อมของประเทศไทยในการเข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาขององค์การเพื่อความร่วมมือและพัฒนาทางเศรษฐกิจ ค.ศ.1997 ว่าด้วยการต่อต้านการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศในการทำธุรกรรมทางธุรกิจระหว่างประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักการและแนวปฏิบัติของ OECD Convention และเปรียบเทียบความแตกต่างกับ UNCAC อีกทั้งยังเป็นไปเพื่อศึกษาความพร้อมและกรอบกฎหมายของไทยที่มีอยู่ในปัจจุบันว่าสอดคล้องกับ OECD Convention หรือไม่ โดยเฉพาะเงื่อนไขในการเข้าเป็นภาคี และกลไกในการติดตามการปฏิบัติตาม OECD Convention และวิเคราะห์ความเหมาะสมและความพร้อมในการเข้าเป็นภาคี

ผลการศึกษาพบว่ามาตรฐานการดำเนินการในเรื่องการต่อต้านการให้สินบนเจ้าหน้าที่รัฐต่างประเทศตามกรอบ OECD Convention เป็นมาตรฐานของโลก ประเทศไทยย่อมหลีกเลี่ยงไม่ได้และต้องถือปฏิบัติ แม้จะไม่ใช้ตามกรอบ OECD Convention เอง ก็ต้องดำเนินการตามกรอบ UNCAC ที่รับเอาแนวทางตามมาตรฐานนี้อย่างชัดเจนอยู่ดี และเนื่องจากพันธกรณีของ OECD Convention ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจากพันธกรณีของ UNCAC ประเทศไทยในฐานะที่เป็นภาคีใน UNCAC แล้วจึงมีความเหมาะสมที่จะเข้าเป็นภาคีใน OECD Convention แต่ในประเด็นด้านความพร้อมนั้นประเทศไทยยังไม่มีความพร้อมทั้งในด้านกฎหมายซึ่งต้องมีการเตรียมการอย่างน้อย 2 เรื่อง ได้แก่ การกำหนดฐานความผิดทางอาญาการให้สินบนเจ้าหน้าที่รัฐต่างประเทศ และกำหนดความรับผิดชอบของนิติบุคคล นอกจากนี้ยังมีความไม่พร้อมในเชิงบรรษัทภิบาลที่จำเป็นต้องพัฒนาแนวปฏิบัติของเอกชนโดยเฉพาะบริษัทขนาดกลางและเล็ก ความไม่พร้อมในเชิงการแข่งขันซึ่งอาจทำให้สูญเสียทางการค้าได้หากเข้าเป็นภาคีในขณะที่ประเทศเพื่อนบ้านยังไม่เข้าเป็นภาคี และความไม่พร้อมในเชิงกระบวนการติดตามตรวจสอบที่จะต้องมีการเตรียมพร้อมอีกมากต่อกระบวนการในลักษณะ “peer pressure” ของ OECD

Lambsdorff (Lambsdorff, 2003) ทำการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการคอร์รัปชันต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ เนื่องจากการคอร์รัปชันเป็นปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรคในการลงทุนและทำให้มีการลงทุนลดลง ซึ่งผลการศึกษา พบว่า การเพิ่มขึ้นของการคอร์รัปชัน 1 คะแนน จากค่าคะแนน 10 (มีการคอร์รัปชันน้อย) ถึง ค่าคะแนน 0 (มีการคอร์รัปชันสูง) ได้ส่งผลให้การเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product – GDP) ลดลงร้อยละ 4 และยังส่งผลให้การไหลเข้าของเงินทุนลดลงร้อยละ 0.5 ของ GDP เช่น การมีค่าดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index – CPI) ที่จัดทำโดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International – TI) สูงขึ้น จะส่งผลให้ GDP ของประเทศสูงขึ้น ดังเช่นประเทศแทนซาเนีย ที่มีค่า CPI สูงขึ้น และได้ส่งผลให้ GDP ของประเทศเพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 20 และมีเงินทุนไหลเข้ามามากถึงร้อยละ 3 ของ GDP

นอกจากนี้ การคอร์รัปชันยังเป็นผลสืบเนื่องมาจากระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ และสาเหตุหนึ่งที่ยับยั้งการไหลเข้าของเงินทุน คือ การมีกฎหมายและกฎระเบียบที่ไม่เอื้ออำนวย ดังนั้น การปฏิรูปเพื่อต่อต้านคอร์รัปชันจึงควรให้ความสำคัญกับการปฏิรูปภาครัฐและการปฏิรูปกฎหมายเพื่อดึงดูดให้มีการลงทุนจากต่างประเทศมากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชันและการลงทุนในมิติต่าง ๆ ทั้งในเรื่องของผลกระทบของการคอร์รัปชันต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจและการลงทุน ปัญหาการคอร์รัปชันในวงการธุรกิจเอกชนไทยกับแนวทางแก้ไขและป้องกัน ทักษะของนักลงทุนต่างประเทศที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ออกในอุตสาหกรรมการผลิตของไทย และความเหมาะสมและความพร้อมของประเทศไทยในการเข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาขององค์การเพื่อความร่วมมือและพัฒนาทางเศรษฐกิจ ค.ศ.1997 ว่าด้วยการต่อต้านการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ ในการทำธุรกรรมทางธุรกิจระหว่างประเทศ อันเป็นผลมาจากการที่บริษัทข้ามชาติต้องเผชิญกับปัญหาการคอร์รัปชันในรูปแบบของการให้สินบนเจ้าหน้าที่รัฐในต่างประเทศ

งานวิจัยข้างต้นมีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาของวิทยานิพนธ์นี้ กล่าวคือ สามารถเป็นสิ่งยืนยันได้ว่าการคอร์รัปชันเป็นปัญหารุนแรงที่ทั่วโลกกำลังเผชิญอยู่ และส่งต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของไทย ซึ่งการลงทุนของบริษัทข้ามชาตินับได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของภาคเศรษฐกิจที่ได้รับผลกระทบจากการคอร์รัปชัน ดังเช่นทักษะการลงทุนของชาวออสเตรเลียที่เห็นว่าการดำเนินธุรกิจในประเทศไทยมีต้นทุนสูง เนื่องจากต้องมีการติดต่อกับหน่วยงานราชการ และมีภาพลักษณ์การคอร์รัปชันที่ย่ำแย่ จึงสามารถนำมาศึกษาต่อได้ว่าบริษัทข้ามชาติที่ประกอบธุรกิจเครื่องใช้ไฟฟ้าที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทยมีทักษะต่อภาพลักษณ์การคอร์รัปชันที่รับรู้ผ่านการจัดทำดัชนีชี้วัดต่าง ๆ ขององค์การระหว่างประเทศอย่างไร และการศึกษาถึงผลกระทบของการคอร์รัปชันต่อการพัฒนาเศรษฐกิจที่พบว่าการคอร์รัปชันได้ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product – GCP) ลดลง และส่งผลกระทบต่ออัตราการไหลเข้าของเงินลงทุน รวมถึงงานวิจัยที่ศึกษาถึงความพร้อมของประเทศไทยในการเข้าร่วมเป็นภาคีใน OECD Convention เพื่อต่อต้านการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่รัฐในต่างประเทศ ก็เป็นเครื่องยืนยันว่าปัญหาการคอร์รัปชันในรูปแบบของการให้สินบนเป็นปัญหาระดับโลกที่ทุกภาคส่วนตระหนักถึงและต้องการร่วมมือระหว่างประเทศในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

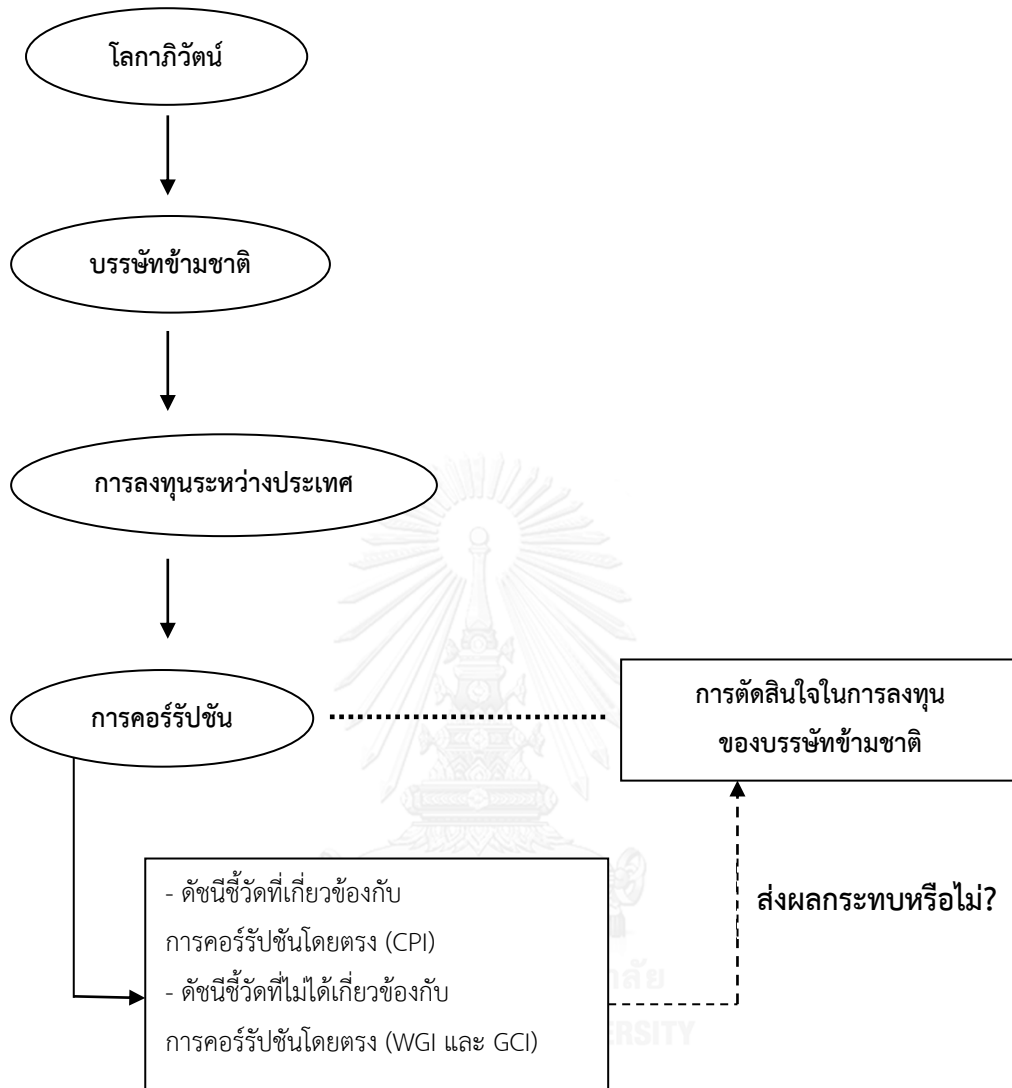
อย่างไรก็ตาม การศึกษาวิจัยดังกล่าวและงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชันและการลงทุน ยังไม่ได้มีการวิจัยที่ศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบของภาพลักษณ์การคอร์รัปชันที่มีการเผยแพร่ผ่านดัชนีต่าง ๆ ที่จัดทำโดยองค์การระหว่างประเทศต่อความเชื่อมั่นในการลงทุนของบริษัทข้ามชาติที่ประกอบธุรกิจเครื่องใช้ไฟฟ้าที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย ซึ่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะได้ทำการศึกษาและนำเสนอผลการศึกษาต่อไป

4. กรอบแนวคิดในการศึกษา

การศึกษาเรื่องภาพลักษณ์คอร์รัปชันกับผลต่อความเชื่อมั่นของบรรษัทข้ามชาติที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย: กรณีศึกษาบรรษัทข้ามชาติที่ประกอบอุตสาหกรรมประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้า ได้ใช้กรอบแนวคิดในการศึกษาเรื่องโลกาภิวัตน์ บรรษัทข้ามชาติ การลงทุนระหว่างประเทศ และการคอร์รัปชัน ซึ่งแนวคิดดังกล่าวมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน กล่าวคือ การเกิดขึ้นของโลกาภิวัตน์ ได้ส่งผลให้ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกเชื่อมโยงกันอย่างไม่มีข้อจำกัดด้านทั้งกาลเวลาและสถานที่ด้วยเทคโนโลยีอันทันสมัย ผู้คนทั่วโลกเริ่มมีวิถีชีวิตที่ใกล้เคียงกัน และมีความต้องการในสินค้าและบริการที่คล้ายคลึงกัน บรรษัทข้ามชาติจึงมีความจำเป็นต้องทำการลงทุนในต่างประเทศที่มีความเหมาะสมกับธุรกิจของตนเอง เพื่อแสวงหาทรัพยากรในการผลิตสินค้าให้มีความเพียงพอตามความต้องการของผู้บริโภคทั่วโลกและมีต้นทุนในการผลิตต่ำที่สุด หากแต่การลงทุนในต่างประเทศ บรรษัทข้ามชาติต้องเผชิญกับการคอร์รัปชันในรูปแบบของการให้สินบนเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งนับได้ว่าเป็นปัญหาอุปสรรคประการหนึ่งของการลงทุนระหว่างประเทศ

ปัจจุบันนี้ ได้มีองค์กรระหว่างประเทศจัดทำดัชนีชี้วัดที่เกี่ยวกับการคอร์รัปชัน เพื่อสำรวจและเผยแพร่สถานการณ์การคอร์รัปชันในประเทศต่าง ๆ เป็นประจำทุกปีอย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลให้บรรษัทข้ามชาติสามารถรับรู้สถานการณ์การคอร์รัปชันของประเทศที่จะเข้าไปทำการลงทุนจากดัชนีชี้วัดนี้ได้ หากแต่ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชันที่สะท้อนผ่านดัชนีชี้วัดจะมีผลกระทบต่อการตัดสินใจในการลงทุนของบรรษัทข้ามชาติหรือไม่นั้น เป็นเรื่องที่มีความน่าสนใจและสมควรแก่การศึกษาอย่างอย่างยิ่ง โดยดัชนีชี้วัดที่ทำการศึกษา ได้แก่ ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index – CPI) ดัชนีธรรมาภิบาลโลก (Worldwide Governance Indicators – WGI) และการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน (Global Competitiveness Index – GCI) ซึ่งกรอบแนวคิดในการศึกษาสามารถแสดงตามแผนภาพดังนี้

ภาพที่ 3: กรอบแนวคิดในการศึกษา

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่องภาพลักษณ์คอร์รัปชันกับผลต่อความเชื่อมั่นของบรรษัทข้ามชาติที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย: กรณีศึกษาบรรษัทข้ามชาติที่ประกอบอุตสาหกรรมประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้า เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการศึกษาครั้งนี้ได้เก็บข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีความรู้และข้อมูล คือ บรรษัทข้ามชาติที่ประกอบธุรกิจอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการต่อต้านการคอร์รัปชัน และผู้แทนจากสมาคมธุรกิจ ได้แก่ สมาคมอุตสาหกรรม สมาคมธนาคารไทย และคณะกรรมการร่วมภาคเอกชน 3 สถาบัน

ในส่วนของข้อมูลทุติยภูมิมีการเก็บข้อมูลจากการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากหนังสือ บทความวิชาการ รายงานการประชุมสัมมนา รายงานการวิจัย วารสาร วิทยานิพนธ์ สื่อออนไลน์ รวมถึงเอกสารสิ่งพิมพ์ที่ออกโดยองค์กรและหน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การเก็บข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

การได้มาซึ่งข้อมูลปฐมภูมิ จะใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์ ได้ดำเนินการสัมภาษณ์บรรษัทข้ามชาติที่ประกอบธุรกิจเครื่องใช้ไฟฟ้า ซึ่งมีการเลือกตัวอย่างบรรษัทข้ามชาติที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทยและเป็นตัวแทนภูมิภาคต่าง ๆ ในโลกจำนวน 4 แห่ง ซึ่งแสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

รายชื่อบรรษัทข้ามชาติที่ประกอบธุรกิจอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย

บรรษัทข้ามชาติ	ประเทศ	ผู้ให้สัมภาษณ์	ตำแหน่ง
บริษัท ฟิลิปส์ อิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย)	เนเธอร์แลนด์	นายวิโรจน์ วิทยาเวโรจน์	ประธานและกรรมการผู้จัดการ
บริษัท อิเล็กทรอนิกส์ ประเทศไทย จำกัด	สหรัฐอเมริกา	นายณรงค์ศักดิ์ กิตติชัยวัฒนกุล	Financial Controller
บริษัท โตชิบา ไทยแลนด์ จำกัด	ญี่ปุ่น	นางวรรณดา ดุลยาสิทธิพร	ผู้จัดการอาวุโสฝ่ายทรัพยากรมนุษย์และรัฐกิจสัมพันธ์
บริษัท แอลจี อิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย)	เกาหลีใต้	นางนิพนธ์ วงษ์แสงอรุณศรี	ผู้อำนวยการฝ่ายการตลาด

จากการสัมภาษณ์ผู้แทนของบริษัทข้ามชาติทั้ง 4 แห่ง ได้มีการกำหนดคำถามเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบที่ตรงกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย มีทั้งหมด 7 คำถาม ได้แก่

1. ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลเบื้องต้นในการลงทุนของบริษัท
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลงทุนในต่างประเทศของบริษัท เช่น การเมือง เศรษฐกิจ แรงงาน นโยบายของรัฐบาลและหน่วยงานต่าง ๆ เป็นต้น
3. การรับรู้ (perception) ต่อการคอร์รัปชันของประเทศไทย
4. ผลกระทบของดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index – CPI) ที่จัดทำโดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International – TI) ต่อการตัดสินใจลงทุนในต่างประเทศ
5. ผลกระทบของการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน (Global Competitiveness Index – GCI) ที่จัดทำโดย World Economic Forum ต่อการตัดสินใจลงทุนในต่างประเทศ
6. ผลกระทบของดัชนีธรรมาภิบาลโลก (World Wide Governance Indicators – WGI) ที่จัดทำโดยธนาคารโลก (World Bank) ต่อการตัดสินใจลงทุนในต่างประเทศ
7. หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ของบริษัทในการลงทุนในต่างประเทศ

นอกจากนี้ ยังได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ และนักปฏิบัติที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในด้านการต่อต้านการคอร์รัปชัน รวมถึงผู้แทนจากสมาคมธุรกิจ เพื่อให้มุมมองทางวิชาการในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับภาพลักษณ์คอร์รัปชันกับผลต่อความเชื่อมั่นของบริษัทข้ามชาติที่ประกอบอุตสาหกรรมประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าเข้ามาลงทุนในประเทศไทย ซึ่งแสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

รายชื่อนักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการต่อต้านการคอร์รัปชัน

ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
ศาสตราจารย์ ดร.เมธี ครองแก้ว	อดีตรรรมการ ป.ป.ช.
ศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก พงษ์มณฑพัฒน์	อาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และประธานคณะกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย สำนักงาน ป.ป.ช.
ดร.มานะ นิมิตรมงคล	เลขาธิการองค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย)

จากรายชื่อนักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการต่อต้านการคอร์รัปชันข้างต้น เป็นผู้ที่มีความรู้ มีประสบการณ์ในการต่อต้านการคอร์รัปชัน และดำรงตำแหน่งสำคัญขององค์กรต่อต้านการคอร์รัปชันในประเทศไทย รวมถึงยังมีความรู้ด้านเศรษฐกิจและการลงทุนอีกด้วย กล่าวคือ

ศาสตราจารย์ ดร.เมธี ครอบแก้ว ได้เคยดำรงตำแหน่งกรรมการ ป.ป.ช. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) และคณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศาสตราจารย์ ดร.ธีรณ พงษ์มณฑาพัฒน์ ซึ่งปัจจุบันได้ดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย สำนักงาน ป.ป.ช. และเคยดำรงตำแหน่งคณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมถึง ดร.มานะ นิมิตรมงคล ที่ดำรงตำแหน่งเลขาธิการองค์การต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) ซึ่งเป็นองค์กรภาคประชาสังคมที่มีเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และองค์กรระหว่างประเทศ ดังนั้น ทั้ง 3 ท่าน จึงเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านการต่อต้านการคอร์รัปชันและการลงทุนระหว่างประเทศ ซึ่งสามารถให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์และนำไปสู่ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้

รายชื่อผู้แทนสมาคมธุรกิจ

ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
นายเกรียงศักดิ์ สวัสดิ์พานิชย์	กรรมการกฎหมายสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และกรรมการอำนวยการ สำนักอำนวยการด้านกฎหมาย คณะกรรมการร่วมภาคเอกชน 3 สถาบัน
นางพรกนก วิษุณวรรณ	ผู้อำนวยการศูนย์เพื่อการพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน สมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย (TMA)
นายเกียรติพงษ์ น้อยใจบุญ	อดีตรองประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
นางสาวสิริมาศ วัฒนะโชติ	อดีตรองเลขาธิการสมาคมธนาคารไทย

จากรายชื่อผู้แทนสมาคมธุรกิจข้างต้น เป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ทางด้านเศรษฐกิจและการลงทุนระหว่างประเทศ และดำรงตำแหน่งสำคัญของสมาคมธุรกิจต่าง ๆ กล่าวคือ นายเกรียงศักดิ์ สวัสดิ์พานิชย์ ได้ดำรงตำแหน่งทางด้านกฎหมายของสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และคณะกรรมการร่วมภาคเอกชน 3 สถาบัน เป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทั้งด้านกฎหมายและเศรษฐกิจ นายเกียรติพงษ์ น้อยใจบุญ ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งรองประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และดำรงตำแหน่งผู้บริหารบริษัทเอกรัฐวิศวะกรรม จำกัด จึงเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ตรงในการลงทุน นางสาวสิริมาศ วัฒนะโชติ อดีตรองเลขาธิการสมาคมธนาคารไทย จึงเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องของเศรษฐกิจและการลงทุน รวมถึงนางพรกนก วิษุณวรรณ ผู้อำนวยการศูนย์เพื่อการพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน สมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย

(TMA) เป็นผู้ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยและการลงทุน ดังนั้น ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้แทนสมาคมธุรกิจทั้ง 4 ท่าน สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะในการศึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้เป็นอย่างดี

การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการต่อต้านการคอร์รัปชันและผู้แทนสมาคมธุรกิจ ได้มีการกำหนดคำถามทั้งหมด 3 คำถาม ได้แก่

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการลงทุนของบริษัทข้ามชาติ
2. การรับรู้ (perception) และผลต่อการรับรู้ภาพลักษณ์การคอร์รัปชันของประเทศไทยในสายตาของนักลงทุนต่างชาติ
3. ผลของภาพลักษณ์การคอร์รัปชันที่มีการสำรวจและเผยแพร่โดยองค์การระหว่างประเทศต่าง ๆ ต่อการลงทุนของบริษัทข้ามชาติในประเทศไทย

2. การเก็บข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

การได้มาซึ่งข้อมูลทุติยภูมิ จะใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ (Documentary Research) ที่มีความเกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชัน โลกาภิวัตน์ บริษัทข้ามชาติ การลงทุนจากต่างประเทศ และดัชนีชี้วัดทั้ง 3 ดัชนี ได้แก่ ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perceptions Index – CPI) การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน (Global Competitiveness Index – GCI) และดัชนีธรรมาภิบาลโลก (Worldwide Governance Indicators – WGI) ได้ศึกษาจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทั้งเอกสารในประเทศและต่างประเทศ เช่น หนังสือ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ บทความ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

ในส่วนของการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การคอร์รัปชัน โลกาภิวัตน์ บริษัทข้ามชาติ การลงทุนจากต่างประเทศ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการลงทุนในประเทศของบริษัทข้ามชาติ ได้มีการศึกษาจากหนังสือ รายงานการวิจัย และวิทยานิพนธ์ต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างรอบด้านและครบถ้วน

นอกจากนี้ การศึกษาดัชนีชี้วัดทั้ง 3 ดัชนีข้างต้น ได้ทำการศึกษาจากหนังสือ บทความ และเว็บไซต์ขององค์กรที่จัดทำดัชนีชี้วัดดังกล่าว เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกและมีความทันสมัย ซึ่งเว็บไซต์ขององค์กรที่จัดทำดัชนีชี้วัดสามารถแสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

องค์กร	ดัชนีชี้วัด	เว็บไซต์
องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International)	ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perceptions Index)	http://www.transparency.org/
World Economic Forum	การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน (Global Competitiveness Index)	https://www.weforum.org/
ธนาคารโลก (World Bank)	ดัชนีธรรมาภิบาลโลก (Worldwide Governance Indicators)	http://info.worldbank.org/governance/wgi/index.aspx#home

บทที่ 4

CPI, WGI, GCI และความสัมพันธ์กับการคอร์รัปชัน

ปัจจุบันนี้ ประเทศต่าง ๆ ทั่วทุกมุมโลกถูกเชื่อมโยงกันในมิติต่าง ๆ และรับรู้เรื่องราวของอีกซีกโลกหนึ่งได้อย่างรวดเร็วผ่านทางเทคโนโลยีสื่อสารอันทันสมัยภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ รวมทั้งยังก่อให้เกิดการค้ำระหว่างประเทศที่มีปัญหาการคอร์รัปชันแฝงอยู่และได้ส่งผลกระทบต่อทุกประเทศทั่วโลกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงได้มีการเกิดขึ้นขององค์กรระหว่างประเทศที่ทำการสำรวจและเผยแพร่ภาพลักษณ์และสถานการณ์การคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นในประเทศต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี โดยผลการสำรวจได้รับการยอมรับและนำไปใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงของหน่วยงานต่าง ๆ ในทุกประเทศ

การคอร์รัปชันเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศต่าง ๆ อย่างกว้างขวางทั้งในประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา ดังนั้น ในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมา หลายองค์กรที่เกี่ยวข้องระดับนานาชาติได้ให้ความสนใจและร่วมมือกันแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันอย่างจริงจัง เช่น องค์กรสหประชาชาติ (United Nation – UN) ได้มีรายงานเกี่ยวกับปัญหาการคอร์รัปชันและมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับปัญหาการคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นกับโครงการพัฒนาหรือบริษัทข้ามชาติที่ต้องจ่ายค่าตอบแทนให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐ และการคอร์รัปชันในรูปแบบอื่น ๆ มีหลากหลายและซับซ้อน รวมถึงธนาคารโลก (World Bank) ก็เป็นหน่วยงานด้านสถาบันการเงินที่มีมาตรการใช้ดัชนีวัดความโปร่งใสในการบริหารจัดการของรัฐบาลต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์และประเมินผลการดำเนินการจากการใช้เงินกู้ของธนาคารโลก และสถาบันพัฒนาการบริหารจัดการระหว่างประเทศ (International Management Development) แห่งประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ก็มีการใช้ตัวชี้วัดด้านคอร์รัปชันเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการประเมินขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เป็นต้น (วิชัย รูปขำดี และคณะ, 2557: 38)

การศึกษานี้ จะทำการศึกษาดัชนีชี้วัด 3 ดัชนี ได้แก่ ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index – CPI) จัดทำโดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International – TI) การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน (Global Competitiveness Index – GCI) จัดทำโดยเวทีเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum – WEF) และดัชนีธรรมาภิบาลโลก (Worldwide Governance Indicators – WGI) จัดทำโดยธนาคารโลก (World Bank) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ที่มาและความสำคัญของดัชนีต่าง ๆ

1.1 ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index – CPI)

1.1.1 ความเป็นมา

องค์การเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International - TI) เป็นองค์กรภาคประชาสังคมเพื่อต่อต้านการคอร์รัปชันระหว่างประเทศ มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่กรุงเบอร์ลิน ประเทศเยอรมัน ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2536 โดยได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลและบุคคลระดับผู้นำจากทั้งประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา มุ่งเน้นการต่อต้านการคอร์รัปชันในการประกอบธุรกิจข้ามชาติ ซึ่งองค์การเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International – TI) ไม่ได้มีบทบาทในการตรวจสอบหรือเปิดโปงการคอร์รัปชัน แต่เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ติดตามและช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานขององค์กรที่ทำหน้าที่ปราบปรามการทุจริตในประเทศต่าง ๆ โดยได้ทำการสำรวจประเมินสถานการณ์ความรุนแรงของการคอร์รัปชันในประเทศต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี ซึ่งจะประเมินใน 3 ลักษณะ คือ (1) Corruption Perception Index (CPI) (2) Global Corruption Barometer และ (3) Bribe Payers' Index ซึ่งในส่วนของ Corruption Perception Index (CPI) เป็นดัชนีที่พัฒนาขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2538 มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินภาพลักษณ์การคอร์รัปชันในแต่ละประเทศ โดยวัดจากความรู้สึกของนักธุรกิจ และผู้สื่อข่าวด้านการเงิน และใช้ข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็นที่จัดทำขึ้นโดยองค์กรและสถาบันต่าง ๆ แล้วนำมาจัดทำเป็นดัชนีรวม และจัดอันดับประเทศต่าง ๆ ตามคะแนนเฉลี่ยที่ได้รับจากการสำรวจ โดยคะแนนเฉลี่ยมีค่าระหว่าง 0-10 คะแนน ต่อมาในปี พ.ศ. 2555 ได้ปรับฐานคะแนนจาก 10 เป็น 100 ซึ่งคะแนน 100 หมายถึง การประกอบธุรกิจในประเทศนั้นไม่มีปัญหาจากการคอร์รัปชัน โดยสิ้นเชิง คะแนน 0 หมายถึง การประกอบธุรกิจในประเทศนั้นเต็มไปด้วยปัญหาการคอร์รัปชัน ซึ่งการดำเนินการขององค์กรความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International - TI) นับได้ว่ามีบทบาทอย่างยิ่งในการสำรวจและประเมินจัดอันดับของประเทศต่าง ๆ ที่มีกว่า 180 ประเทศ เพื่อสะท้อนสถานการณ์คอร์รัปชันในประเทศนั้น ๆ โดยเปรียบเทียบกับประเทศอื่นในรอบปีเป็นประจำทุกปี (วิชัย รูปขำดี, 2557: 38 - 39) ซึ่งการเผยแพร่ค่า CPI ไม่เพียงแต่ทำให้เกิดการรับรู้ภาพลักษณ์การคอร์รัปชันในประเทศต่าง ๆ หากแต่ยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อบริษัทข้ามชาติในการตัดสินใจเลือกลงทุนด้านการค้าและธุรกิจในด้านประเทศอีกด้วย

1.1.2 สารสำคัญของเกณฑ์ CPI

เกณฑ์มาตรฐานของดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index – CPI) ขององค์การเพื่อความโปร่งใสนานาชาติสามารถสรุปได้ดังนี้ (วิชัย รูปขำดี, 2557: 42 - 43)

1) ด้านแหล่งข้อมูลเกณฑ์ CPI

แหล่งข้อมูลเกณฑ์ CPI ได้รับการออกแบบเพื่อประเมินภาพรวมของสถานการณ์ความรุนแรงของคอร์รัปชันระดับประเทศในลักษณะที่เน้นกระบวนการได้มาซึ่งข้อมูล (Data Inquiry) จากผู้เกี่ยวข้องและมีส่วนได้ส่วนเสียรวม 5 กลุ่ม ได้แก่

(1) **ประชาชนทั่วไป** ซึ่งเป็นผู้เสียหายจากเงินภาษีที่ตนจ่ายไปเพื่อพัฒนาประเทศและการบริหารจัดการของรัฐบาลในด้านสวัสดิการสังคม

(2) **ผู้เชี่ยวชาญในประเทศ** ซึ่งเป็นผู้คุ้นเคยและมีข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องการคอร์รัปชันโดยมีความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในการวิเคราะห์สรุปและประเมินเรื่องการคอร์รัปชันได้เป็นอย่างดี

(3) **นักธุรกิจในประเทศ** ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงจากการประกอบธุรกิจของตน นักธุรกิจในประเทศย่อมมีประสบการณ์ตรงทั้งส่วนที่เป็นการเสียหายหรือการเพิ่มต้นทุนจากการคอร์รัปชันต่อธุรกิจของตน และขณะเดียวกันก็อาจมีผลประโยชน์เกิดขึ้นจากทั้งกระบวนการและขบวนการที่ตนเองเกี่ยวข้องและมีผลประโยชน์ตอบแทนโดยตรง

(4) **นักธุรกิจต่างชาติ** ที่ไปลงทุนในประเทศนั้น ๆ ซึ่งย่อมมีผลกระทบและอาจมีส่วนได้ส่วนเสียผลประโยชน์จากการคอร์รัปชันในประเทศนั้นโดยตรงหรือโดยอ้อมก็ได้

(5) **สื่อมวลชน** ซึ่งเป็นผู้สื่อข่าวที่ทำหน้าที่รายงานเกี่ยวกับคอร์รัปชันในประเทศนั้น ๆ ย่อมมีความเข้าใจและติดตามสถานการณ์คอร์รัปชันอย่างใกล้ชิด ข้อเสนอผลการประเมินจึงเป็นภาพรวมของความเห็นจากแหล่งข้อมูลทั้ง 5 กลุ่มดังกล่าว

ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน หรือ CPI ที่จัดทำโดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ ในปี พ.ศ. 2557 ได้รวบรวมและศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเป็นระยะเวลาทั้งหมด 24 เดือน โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานและองค์กรอิสระต่าง ๆ ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการวิเคราะห์เกี่ยวกับธรรมาภิบาลและเศรษฐกิจของโลกรวม 12 แหล่งข้อมูล ได้แก่

1. African Development Bank Governance Ratings 2013
2. Bertelsmann Foundation Sustainable Governance Indicators 2014
3. Bertelsmann Foundation Transformation Index 2014
4. Economist Intelligence Unit Country Risk Ratings 2014
5. Freedom House Nations in Transit 2013
6. Global Insight Country Risk Ratings 2014
7. IMD World Competitiveness Yearbook 2014
8. Political and Economic Risk Consultancy Asian Intelligence 2014
9. Political Risk Services International Country Risk Guide 2014

10. World Bank - Country Policy and Institutional Assessment 2013
11. World Economic Forum Executive Opinion Survey (EOS) 2014
12. World Justice Project Rule of Law Index 2014

2) ด้านโครงสร้างของชุดตัวชี้วัด

ชุดตัวชี้วัดของเกณฑ์ CPI ประกอบด้วย ชุดคำถามตามแหล่งข้อมูลหรือกลุ่มบุคคล 5 กลุ่มดังกล่าว โดยชุดตัวชี้วัดคำถามของแต่ละกลุ่มจะมีจำนวนและประเด็นแตกต่างกันตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ทั้งนี้ตามลักษณะความรู้ความเข้าใจประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องของแต่ละกลุ่มบุคคล โดยชุดตัวชี้วัดคำถามของแต่ละกลุ่มบุคคลมีความใกล้เคียงหรือซ้ำกันบ้าง และหากนับรวมกันทุกกลุ่มของแหล่งที่มาแล้วมีจำนวนรวม 42 ตัวชี้วัด โดยมีจำนวนคำถามมากน้อยตามลำดับ ซึ่งแสดงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2: จำนวนชุดคำถามตัวชี้วัด CPI แยกตามแหล่งข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	จำนวนตัวชี้วัด	ร้อยละ
1. ประชาชนทั่วไป	18	42.9
2. ผู้เชี่ยวชาญในประเทศ	13	30.9
3. นักธุรกิจในประเทศ	7	16.7
4. นักธุรกิจต่างชาติ	3	7.1
5. สื่อมวลชน	1	2.4
รวม	42	100

ที่มา: โครงการวิจัย เรื่อง การจัดทำ Benchmark ด้านคอร์รัปชันสำหรับประเทศไทย (วิจัย รูปชาติ และคณะ, 2557)

1.1.3 ผลการประเมิน CPI กับประเทศไทย

ประเทศไทยได้เข้าร่วมการประเมินสถานการณ์การคอร์รัปชันขององค์กรความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International – TI) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 ซึ่งในช่วงเริ่มแรกมีประเทศที่เข้าร่วมการประเมินทั้งหมด 41 ประเทศ โดยประเทศไทยได้คะแนน CPI เพียง 2.79 จากคะแนนเต็ม 10 และจากนั้นประเทศไทยจะได้คะแนน CPI อยู่ระหว่าง 3.00 ถึง 3.80 โดยมีคะแนนเฉลี่ยในช่วง 20 ปี (พ.ศ. 2538 – 2557) ที่ผ่านมามีประมาณ 3.3 ซึ่งค่า CPI และการจัดอันดับเริ่มสามารถแสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3: ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันและการจัดอันดับ ในปี พ.ศ. 2538 – 2557

ปีที่	พ.ศ.	คะแนนที่ได้ (เต็ม 10)	อันดับที่ของ ประเทศไทย	จำนวนประเทศ ที่เปรียบเทียบ	อันดับที่ของประเทศไทย (กรณีประเมินครบ 180 ประเทศ)
1	2538	2.79	34	41	149
2	2539	3.33	37	54	123
3	2540	3.06	39	52	135
4	2541	3.00	61	85	129
5	2542	3.20	68	98	125
6	2543	3.20	60	90	120
7	2544	3.20	61	91	121
8	2545	3.20	64	102	113
9	2546	3.30	70	133	95
10	2547	3.60	64	146	79
11	2548	3.80	59	159	67
12	2549	3.60	63	163	70
13	2550	3.30	84	179	84
14	2551	3.50	80	180	80
15	2552	3.40	84	180	84
16	2553	3.50	78	178	79
17	2554	3.40	80	182	79
18	2555	3.7	88	176	90
19	2556	3.5	102	177	104
20	2557	3.8	85	175	87
21	2558	3.8	76	168	83

ที่มา: Transparency International, <http://www.transparency.org>

1.2 ดัชนีธรรมาภิบาลโลก (Worldwide Governance Indicators - WGI)

1.2.1 ความเป็นมา

ดัชนีชี้สถานะธรรมาภิบาล (Worldwide Governance Indicators – WGI) เป็นโครงการที่ศึกษาและวิเคราะห์ธรรมาภิบาล (Governance) ในภาครัฐของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกของธนาคารโลก (World Bank) โดยได้ให้นิยามคำว่า "ธรรมาภิบาล" ว่าหมายถึง ลักษณะและวิถีทางในการใช้อำนาจของภาครัฐเพื่อสร้างประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติ (ศุภเจตน์ จันทร์สาส์น, 2555) โครงการดังกล่าวได้เริ่มต้นดำเนินโครงการตั้งแต่ปี ค.ศ.1996 (พ.ศ.2539) ซึ่งดำเนินการศึกษาโดย Daniel Kaufmann, Aart Kraay และ Massimo Mastruzzi ภายใต้โครงการดังกล่าวมีการสำรวจธรรมาภิบาลในภาครัฐของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกรวม 215 ประเทศ โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามหลายหมื่นรายทั่วโลก รวมถึงผู้เชี่ยวชาญอีกหลายพันรายในภาครัฐ ภาคองค์กรพัฒนาเอกชน และภาคเอกชนจากแหล่งข้อมูล 33 แหล่ง ซึ่งมีการให้คะแนนตั้งแต่ 0 ถึง 1 ซึ่งค่าคะแนน 0 คือ มีความเป็นธรรมาภิบาลในระดับต่ำ และค่าคะแนน 1 คือ มีความเป็นธรรมาภิบาลในระดับสูง โดยการสำรวจนี้ได้มีการวัดธรรมาภิบาลของภาครัฐรวม 6 มิติ ได้แก่ (1) เสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น (2) ความมีเสถียรภาพทางการเมืองและปราศจากการก่อการร้าย (3) ความมีประสิทธิภาพของภาครัฐ (4) คุณภาพของกฎระเบียบ (5) หลักนิติธรรม และ (6) การควบคุมการคอร์รัปชัน

1.2.2 แหล่งข้อมูล

การจัดทำดัชนีธรรมาภิบาลโลก (Worldwide Governance Indicators – WGI) มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานและองค์กรอิสระต่าง ๆ เพื่อจัดทำดัชนีชี้วัดในแต่ละมิติจากแหล่งข้อมูลรวม 31 แหล่ง ซึ่งแสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4: แหล่งข้อมูลในการจัดทำดัชนีธรรมาภิบาลโลก

รหัส	แหล่งข้อมูล
ADB	African Development Bank Country Policy and Institutional Assessments
AFR	Afrobarometer
ASD	Asian Development Bank Country Policy and Institutional Assessments
BPS	Business Enterprise Environment Survey
BTI	Bertelsmann Transformation Index
CCR	Freedom House Countries at the Crossroads

รหัส	แหล่งข้อมูล
EBR	European Bank for Reconstruction and Development Transition Report
EIU	Economic Intelligence Unit Risk & Democracy Index
FRH	Freedom House
GCB	Transparency International Global Corruption Barometer Survey
GCS	World Economic Forum Global Competitiveness Report
GII	Global Integrity Index
GWP	Gallup World Poll
HER	Heritage Foundation Index of Economic Freedom
HUM	Cingranelli Richards Human Rights Database and Political Terror Scale
IFD	IFAD Rural Sector Performance Assessments
IJT	IJET Country Security Risk Rating
IPD	Institutional Profiles Database
IRP	IREEP African Electoral Index
LBO	Latinobarometro
MSI	International Research and Exchanges Board Media Sustainability Index
OBI	International Budget Project Open Budget Index
PIA	World Bank Country Policy and Institutional Assessments
PRC	Political Economic Risk Consultancy Corruption in Asia Survey
PRS	Political Risk Services International Country Risk Guide
RSF	Reporters Without Borders Press Freedom Index
TPR	US State Development Trafficking in People report
VAB	Vanderbilt University Americas Barometer
WCY	Institute for Management and Development World Competitiveness Yearbook
WJP	World Justice Project Rule of Law Index
WMO	Global Insight Business Conditions and Risk Indicators

ที่มา: The Worldwide Governance Indicators: Methodology and Analytical Issues

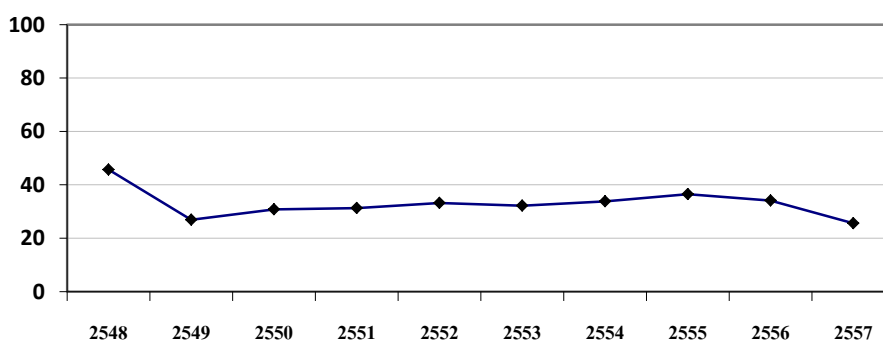
1.2.3 ดัชนีธรรมาภิบาลโลก 6 มิติ นิธรรมาภิบาล

การจัดทำดัชนีธรรมาภิบาลโลก (Worldwide Governance Indicators - WGI) ได้มีการสำรวจและวัดธรรมาภิบาลของภาครัฐรวม 6 มิติ ดังนี้

(1) เสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น (Voice and Accountability)

เป็นการวัดความสามารถของภาครัฐในการให้เสรีภาพแก่ประชาชนในประเทศในการเลือกรัฐบาลอย่างอิสระ รวมทั้งการให้เสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น เสรีภาพในการรวมกลุ่ม เสรีภาพในการรวมตัวเป็นสมาคม และการให้เสรีภาพของสื่อมวลชนในการแสดงความคิดเห็นและนำเสนอข่าวสารต่าง ๆ ซึ่งในกรณีของประเทศไทยมีการให้ค่าคะแนนด้านเสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็นดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 3: ดัชนีด้านเสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น ตั้งแต่ พ.ศ. 2548 - 2557

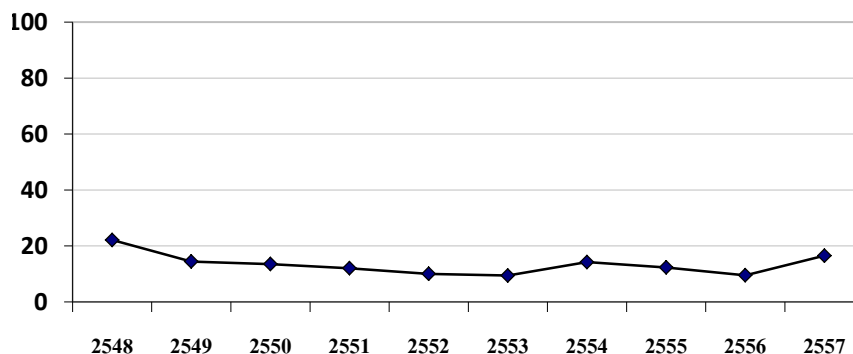

ที่มา: Worldwide Governance Indicators, Country Data Report for Thailand, 1996 – 2014

(2) ความมีเสถียรภาพทางการเมืองและปราศจากการก่อการร้าย (Political Stability and Absence of Violence/ Terrorism)

เป็นการวัดความสามารถของภาครัฐในการควบคุมไม่ให้เกิดความไร้ซึ่งเสถียรภาพของรัฐบาลอันเนื่องมาจากวิถีทางแห่งความรุนแรง อีกทั้งยังเป็นการพิจารณาในเรื่องของโอกาสความเป็นไปได้ที่รัฐบาลจะไร้เสถียรภาพหรือถูกโค่นล้มโดยอาศัยวิธีการต่าง ๆ ที่ไม่เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ เช่น การใช้ความรุนแรงทางการเมืองและการก่อการร้าย เป็นต้น ซึ่งในกรณีของประเทศไทยมีการให้ค่าคะแนนด้านความมีเสถียรภาพทางการเมืองและปราศจากการก่อการร้ายดังแผนภูมิต่อไปนี้

**แผนภูมิที่ 4: ดัชนีด้านความมีเสถียรภาพทางการเมืองและปราศจากการก่อการร้าย
ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 - 2557**

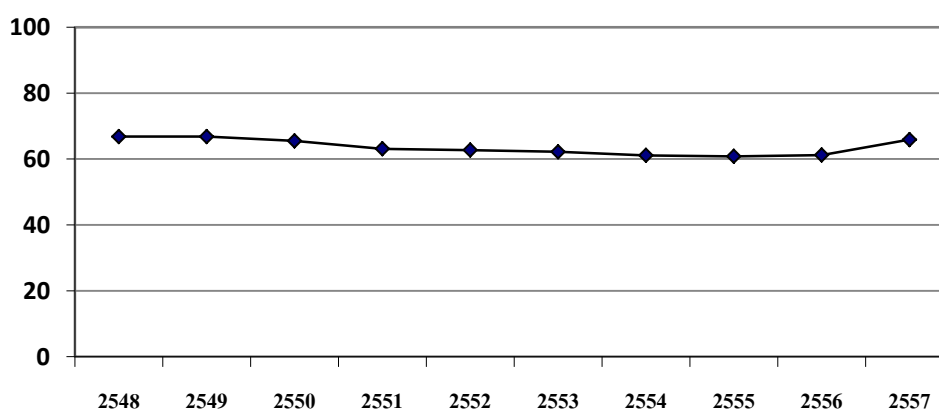

ที่มา: Worldwide Governance Indicators, Country Data Report for Thailand, 1996 – 2014

(3) ความมีประสิทธิภาพของภาครัฐ (Government Effectiveness)

เป็นการวัดความสามารถของภาครัฐในการให้บริการสาธารณะและความสามารถของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีคุณภาพ โดยมีการดำเนินงานที่อิสระปราศจากการแทรกแซงและปราศจากแรงกดดันทางการเมือง รวมทั้งคุณภาพการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จตามที่ได้วางนโยบายไว้ ซึ่งในกรณีของประเทศไทยมีการให้ค่าคะแนนด้านความมีประสิทธิภาพของภาครัฐดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 5: ดัชนีด้านความมีประสิทธิภาพของภาครัฐ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2548 - 2557

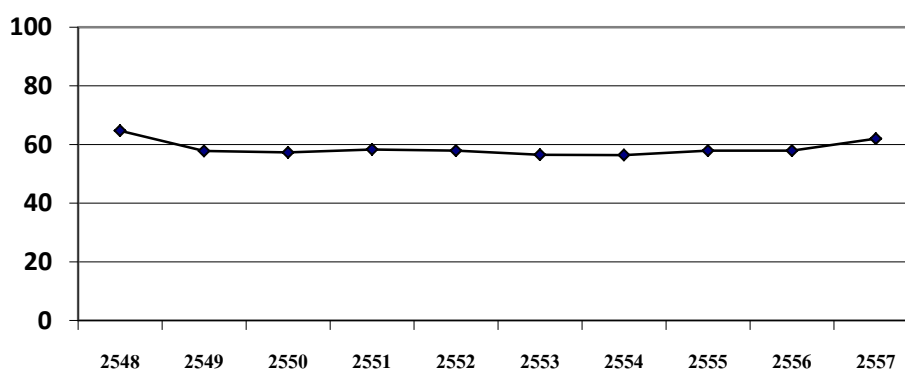

ที่มา: Worldwide Governance Indicators, Country Data Report for Thailand, 1996 - 2014

(4) คุณภาพของกฎระเบียบ (Regulatory Quality)

เป็นการวัดความสามารถของภาครัฐในการกำหนดนโยบายและสร้างระเบียบข้อบังคับที่เหมาะสมต่อการยกระดับการพัฒนาของภาคเอกชน รวมถึงการบังคับใช้นโยบายและมาตรการดังกล่าวให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและเอื้อต่อการส่งเสริมให้ภาคเอกชนสามารถพัฒนาได้ ซึ่งในกรณีของประเทศไทยมีการให้ค่าคะแนนด้านคุณภาพในการควบคุมตั้งแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 6: ดัชนีด้านคุณภาพในการคุณภาพของกฎระเบียบ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 - 2557

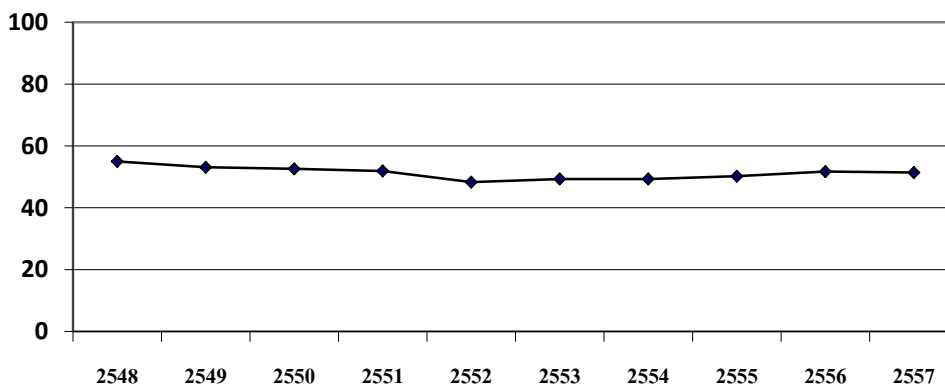

ที่มา: Worldwide Governance Indicators, Country Data Report for Thailand, 1996 – 2014

(5) หลักนิติธรรม (Rule of Law)

เป็นการวัดความสามารถของภาครัฐในการทำให้ภาคส่วนต่าง ๆ มีความเชื่อมั่น มีความเคารพ และยอมรับปฏิบัติตามกติกาในการอยู่ร่วมกันในสังคม รวมถึงมีการสร้างคุณภาพในการบังคับใช้กฎหมาย คุณภาพของกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สิน คุณภาพของกระบวนการยุติธรรม และคุณภาพในการควบคุมอาชญากรรมและความรุนแรง โดยเฉพาะคุณภาพของการบังคับให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขสัญญา การตำรวจ และการอำนวยความสะดวกยุติธรรม รวมถึงโอกาสความเป็นไปได้ที่จะเกิดอาชญากรรมและความรุนแรง ซึ่งในกรณีของประเทศไทยมีการให้ค่าคะแนนด้านหลักนิติธรรมตั้งแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 7: ดัชนีด้านหลักนิติธรรม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 – 2557

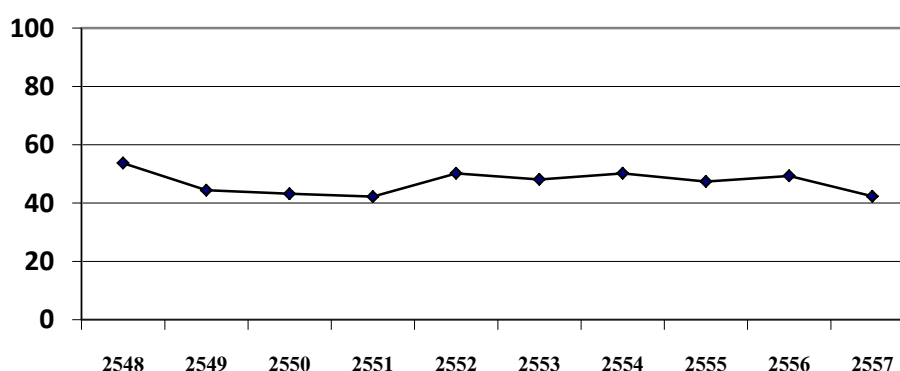

ที่มา: Worldwide Governance Indicators, Country Data Report for Thailand, 1996 - 2014

(6) การควบคุมการคอร์รัปชัน (Control of Corruption)

เป็นการวัดความสามารถของภาครัฐในการควบคุมไม่ให้มีการใช้อำนาจของภาครัฐเพื่อสร้างผลประโยชน์ให้แก่ภาคเอกชนทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งในรูปแบบของการทุจริตประพฤตมิชอบเพียงเล็กน้อยหรือขนานใหญ่ รวมถึงการเข้าครอบครองรัฐโดยชนชั้นนำทางการเมืองและนักธุรกิจเอกชนที่มุ่งเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์ ซึ่งในกรณีของประเทศไทยมีการให้ค่าคะแนนด้านการควบคุมการคอร์รัปชันดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 8: ดัชนีด้านการควบคุมการคอร์รัปชัน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 - 2557

ที่มา: Worldwide Governance Indicators, Country Data Report for Thailand, 1996 - 2014

1.3 การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน (Global Competitiveness Index – GCI)

1.3.1 ความเป็นมา

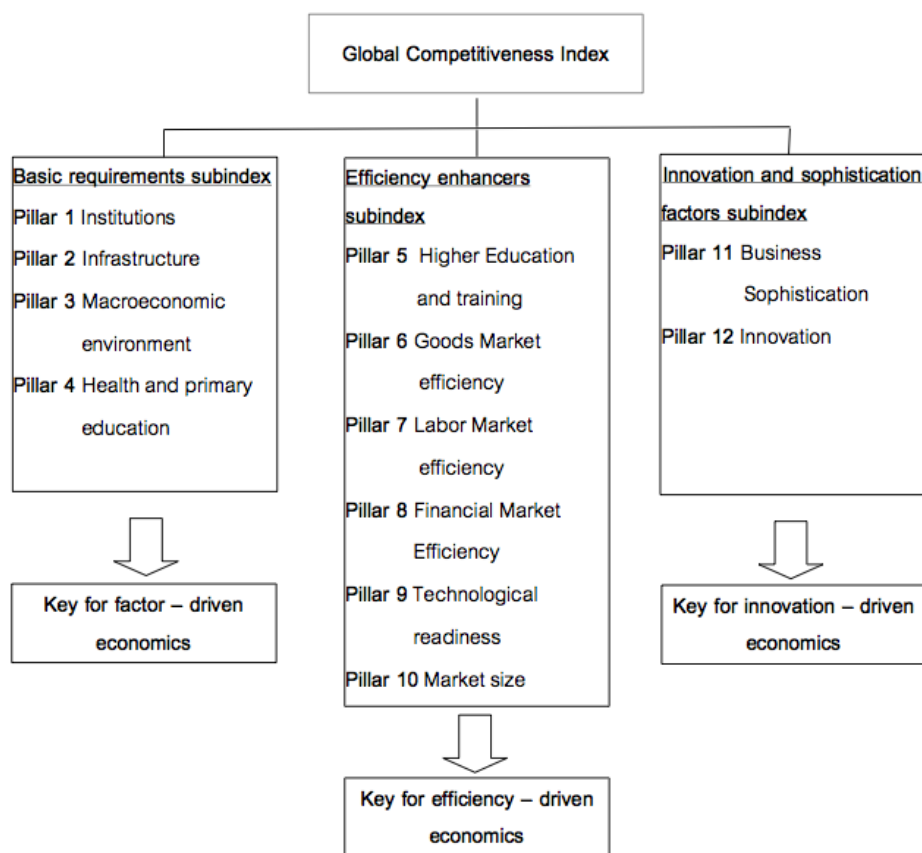
โครงการรายงานการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน (The Global Competitiveness Report) เป็นการจัดทำโดย World Economic Forum ที่ได้เริ่มดำเนินโครงการ โดย Professor Klaus Schwab ในปี ค.ศ. 1979 (พ.ศ. 2522) ภายใต้ชื่อโครงการ “The Competitiveness of European Industry” และจากนั้นได้เปลี่ยนชื่อโครงการเป็น “The Global Competitiveness Report” โดยการรายงานครั้งแรกได้ทำการวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขัน ประเทศในยุโรป 16 ประเทศ ซึ่งทำการศึกษาบนพื้นฐานแนวคิดเกี่ยวกับการแข่งขันของ Professor Klaus Schwab กล่าวคือ การรายงานช่วงแรกกำหนดให้ “การแข่งขัน” เป็นความสามารถของผู้ประกอบการในการดำเนินการที่ดีหรือมีผลการประกอบการดีกว่าบริษัทหรือกลุ่มบริษัทอื่น ๆ โดยคำนึงถึงกรอบเงื่อนไขภายในประเทศ

การสำรวจได้จัดทำเป็น 3 ภาษา ได้แก่ อังกฤษ ฝรั่งเศส และเยอรมัน โดยได้ส่งไปยังผู้ตอบแบบสอบถามที่มีศักยภาพทั่วยุโรป ได้แก่ ประธานบริหารของบริษัทต่าง ๆ ในยุโรป กรรมการผู้จัดการบริษัทของสหรัฐอเมริกาที่มีการดำเนินกิจการสาขาย่อยในประเทศยุโรปทั้ง 16 ประเทศ ตัวแทนชั้นนำของสมาคมอุตสาหกรรมและสมาคมนายจ้าง สหภาพแรงงาน สถาบันทางเศรษฐกิจและสังคม คณะเศรษฐศาสตร์และคณะบริหารธุรกิจของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ และสื่อด้านเศรษฐกิจ ซึ่งการสำรวจดังกล่าวได้เสร็จสิ้นและจัดทำรายงานในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ.1979 โดยการรายงานดังกล่าวเป็นความพยายามครั้งแรกเพื่อสนับสนุนให้ผู้กำหนดนโยบายและผู้นำทางธุรกิจให้สามารถพัฒนานโยบายเศรษฐกิจและองค์กรให้ดีขึ้น และ 35 ปีต่อมา การรายงานการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันได้ครอบคลุม 140 ประเทศทั่วโลก โดยได้แสดงให้เห็นถึงปัจจัยสำคัญที่มีความเกี่ยวข้องกับ การเติบโตทางเศรษฐกิจ การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่าง ๆ และแนวโน้มของการเติบโตในอนาคต โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับจุดแข็งและจุดอ่อนทางเศรษฐกิจ (World Economic Forum)

1.3.2 เกณฑ์ที่ใช้ในการจัดอันดับ

World Economic Forum ได้มีการกำหนดคะแนนความสามารถในการแข่งขันสูงสุด 7 คะแนน โดยการจัดทำ GCI นั้น ได้มีเกณฑ์อันประกอบด้วยดัชนีชี้วัด 111 ตัว แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม 12 เสาหลัก (pillars) ตามปัจจัยสำคัญ ซึ่งแสดงได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 4: เกณฑ์ที่ใช้ในการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน โดย WEF

จากแผนภาพแสดงเกณฑ์ที่ใช้ในการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน (Global Competitiveness Index – GCI) สามารถอธิบายรายละเอียดได้ดังนี้ (ธมกร ธาราศรีสุทธิ, 2554)

1. ดัชนีพื้นฐาน (Basic requirements subindex) ประกอบด้วย 4 เสาหลัก มีดัชนีชี้วัด 46 ตัวที่วัดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศโดยใช้ปัจจัยการผลิตซึ่งมักเป็นประเทศกำลังพัฒนาที่มีการพัฒนาน้อย ปัจจัยเหล่านี้วัดจาก

- (1) สถาบัน (Institution) มีดัชนีชี้วัด 21 ตัว
- (2) โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructures) มีดัชนีชี้วัด 9 ตัว
- (3) ความมั่นคงทางเศรษฐกิจมหภาค (Macroeconomic Stability) มีดัชนีชี้วัด 6 ตัว
- (4) สุขภาพและการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Health and primary education) มีตัวชี้วัด 10 ตัว

10 ตัว

2. ดัชนีการเพิ่มประสิทธิภาพ (Efficiency Enhancers subindex) ประกอบด้วย 6 เสาหลัก มีดัชนีชี้วัด 49 ตัวที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ โดยใช้ประสิทธิภาพซึ่งมักเป็นประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งปัจจัยเหล่านี้วัดจาก

(1) การศึกษาและการอบรมขั้นสูง (Higher education and training) มีดัชนีชี้วัด 8 ตัว

(2) ประสิทธิภาพของตลาดสินค้า (Goods market efficiency) มีดัชนีชี้วัด 15 ตัว

(3) ประสิทธิภาพของตลาดแรงงาน (Labor market efficiency) มีดัชนีชี้วัด 9 ตัว

(4) การพัฒนาตลาดการเงิน (Financial market development) มีดัชนีชี้วัด 9 ตัว

(5) ความพร้อมด้านเทคโนโลยี (Technology readiness) มีดัชนีชี้วัด 6 ตัว

(6) ขนาดของตลาด (Market size) มีดัชนีชี้วัด 2 ตัว

3. ดัชนีนวัตกรรมและปัจจัยที่มีความซับซ้อน (Innovation and Sophistication Factors) ประกอบด้วย 2 เสาหลัก มีดัชนีชี้วัด 16 ตัวที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศโดยใช้นวัตกรรมซึ่งมักเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ปัจจัยเหล่านี้วัดจาก

(1) ความซับซ้อนทางธุรกิจ (Business Sophistication) มีดัชนีชี้วัด 9 ตัว

(2) นวัตกรรม (Innovation) มีดัชนีชี้วัด 7 ตัว

1.3.3 การจัดกลุ่มประเทศและการกำหนดน้ำหนักสำหรับปัจจัยต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน

WEF ได้แบ่งประเทศที่เข้าร่วมในการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันออกเป็น 3 กลุ่มตามระดับของการพัฒนาประเทศ โดยพิจารณาจากผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (GDP per capita) และกำหนดน้ำหนักสำหรับการประเมินปัจจัยต่าง ๆ แตกต่างกันไปตามระดับของการพัฒนา ได้แก่ (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ, 2556)

1. กลุ่มที่ 1 คือ ประเทศที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อประชากรต่ำกว่า 2,000 ดอลลาร์สหรัฐ ถือเป็นประเทศที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยอาศัยปัจจัยการผลิต (Factor – driven economies)

2. กลุ่มที่ 2 คือ ประเทศที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากรประมาณ 3,000 – 8,999 ดอลลาร์สหรัฐ ถือเป็นประเทศที่อาศัยปัจจัยด้านประสิทธิภาพเป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (Efficiency – driven economies) ซึ่งประเทศไทยถูกจัดอยู่ในประเทศกลุ่มนี้

3. กลุ่มที่ 3 คือ ประเทศที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากรมากกว่า 17,000 ดอลลาร์สหรัฐ ถือเป็นประเทศที่อาศัยนวัตกรรมเป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (Innovation – driven economies)

ประเทศที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากรอยู่ในช่วงรอยต่อระหว่างกลุ่มที่ 1 กับกลุ่มที่ 2 และระหว่างกลุ่มที่ 2 กับกลุ่มที่ 3 จะถูกเรียกว่าเป็นประเทศที่อยู่ระหว่างการเปลี่ยนผ่าน (In transition) ซึ่งสามารถแสดงการจัดกลุ่มประเทศได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5: การจัดกลุ่มประเทศตามระดับการพัฒนาและการกำหนดน้ำหนักสำหรับปัจจัยต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน

	State of Development				
	<u>Stage 1</u> Factor – driven	Transition from stage 1 to stage 2	<u>Stage 2</u> Efficiency - driven	Transition from stage 2 to stage 3	<u>State 3</u> Innovation - driven
GDP per capita (US\$)	< 2,000	2,000 – 2,999	3,000 – 8,999	9,000 - 17,000	>17,000
Basic Requirements	60.00%	40 - 60%	40.00%	20 - 40%	20.00%
Efficiency Requirements	35.00%	35 - 50%	50.00%	50.00%	30.00%
Innovation Sophistication Requirements	5.00%	5 - 10%	10.00%	10 - 30%	50.00%

การประเมินความสามารถในการแข่งขันของประเทศที่อยู่ในกลุ่มเปลี่ยนผ่าน (In transition) จะให้น้ำหนักแก่ปัจจัยต่าง ๆ เช่นเดียวกับกลุ่มประเทศที่ตนกำลังจะก้าวขึ้นไป เช่นกรณีของประเทศที่อยู่ในกลุ่มระหว่างการเปลี่ยนผ่านจากกลุ่มที่ 1 ไปอยู่ในกลุ่มที่ 2 จะให้น้ำหนักแก่ปัจจัยต่าง ๆ ในลักษณะเดียวกับประเทศที่อยู่ในกลุ่มที่ 2 โดยจะเน้นปัจจัยด้านประสิทธิภาพและการใช้นวัตกรรมมาเป็นน้ำหนักในการประเมินสูงขึ้น หรือกลุ่มที่อยู่ระหว่างการเปลี่ยนผ่านจากกลุ่มที่ 2 ไปอยู่ในกลุ่มที่ 3 จะเน้นปัจจัยด้านการใช้นวัตกรรมมาเป็นน้ำหนักในการประเมินสูงสุด โดยจากการจัดอันดับครั้งล่าสุดในปี 2014 WEF ได้มีการแบ่งเขตเศรษฐกิจในแต่ละระดับขั้นของการพัฒนาดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 6: รายชื่อประเทศ/เขตเศรษฐกิจในแต่ละระดับขั้นการพัฒนาของ WEF ในปี พ.ศ. 2557

<u>Stage 1</u> Factor – driven	Transition from stage 1 to stage 2	<u>Stage 2</u> Efficiency - driven	Transition from stage 2 to stage 3	<u>State 3</u> Innovation - driven
Bangladesh	Algeria	Albania	Argentina	Australia
Burkina Faso	Angola	Armenia	Bahrain	Austria
Burundi	Azerbaijan	Bulgaria	Barbados	Belgium
Cambodia	Bhutan	Cape Verde	Brazil	Canada
Cameroon	Bolivia	China	Chile	Cyprus
Chad	Botswana	Colombia	Costa Rica	Czech Republic
Cote d'Ivoire	Gabon	Dominican Republic	Croatia	Denmark
Ethiopia	Honduras	Egypt	Hungary	Estonia
Gambia	Iran, Islamic Rep.	El Salvador	Kazakhstan	Finland
The Ghana	Kuwait	Georgia	Latvia	France
Guinea	Libya	Guatemala	Lebanon	Germany
Haiti	Moldova	Guyana	Lithuania	Greece
India	Mongolia	Indonesia	Malaysia	Hong Kong SAR
Kenya	Philippines	Jamaica	Mauritius	Iceland
Kyrgyz Republic	Saudi Arabia	Jordan	Mexico	Ireland
Lao PDR	Venezuela	Macedonia, FYR	Oman	Israel
Lesotho		Montenegro	Panama	Italy
Madagascar		Morocco	Poland	Japan
Malawi		Namibia	Russian Federation	Korea, Rep.
Mali		Paraguay	Seychelles	Luxembourg
Mauritania		Peru	Suriname	Malta
Mozambique		Romania	Turkey	Netherlands
Myanmar		Serbia	United Arab Emirates	New Zealand
Nepal		South Africa	Uruguay	Norway
Nicaragua		Sri Lanka		Portugal
Nigeria		Swaziland		Puerto Rico
Pakistan		Thailand		Qatar
Rwanda		Timor-Leste		Singapore
Senegal		Tunisia		Slovak Republic
				Slovenia

<u>Stage 1</u> Factor – driven	Transition from stage 1 to stage 2	<u>Stage 2</u> Efficiency - driven	Transition from stage 2 to stage 3	<u>State 3</u> Innovation - driven
Sierra Leone Tajikistan Tanzania Uganda Vietnam Yemen Zambia Zimbabwe		Ukraine		Spain Sweden Switzerland Taiwan, China Trinidad and Tobago United Kingdom United States

ที่มา: The Global Competitiveness Index 2014 – 2015

ทั้งนี้ วิธีการได้มาของข้อมูล WEF จะให้ความสำคัญกับการสำรวจความเห็นและการให้คะแนนของผู้ประกอบการในธุรกิจ (Executive Opinion Survey) ถึง 2 ใน 3 ส่วน และอีก 1 ส่วนที่เหลือมาจากข้อมูลเปรียบเทียบเชิงสถิติที่สำคัญขององค์การระหว่างประเทศ เช่น ธนาคารโลก (World Bank) Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) UNESCO เป็นต้น

1.3.4 การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย

การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันล่าสุดประจำปี 2015 – 2016 โดย World Economic Forum ประเทศถูกจัดอยู่ในอันดับที่ 32 จากทั้งหมด 140 ประเทศ และเมื่อพิจารณาปัจจัยหลักที่นำมาใช้ในการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งประกอบด้วยดัชนีพื้นฐาน ดัชนีการเพิ่มประสิทธิภาพ และดัชนีนวัตกรรมและปัจจัยที่มีความซับซ้อน พบว่า ปัจจัยหลักทั้ง 3 ด้านได้รับการจัดอันดับเป็น 40, 39 และ 54 ตามลำดับ ซึ่งผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของไทยตั้งแต่ในปี 2006 – 2014 สามารถแสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 7: อันดับความสามารถในการแข่งขันของไทย ในปี 2549 – 2558

ดัชนี	ปี									
	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558
ดัชนีพื้นฐาน	38	40	43	43	48	46	45	49	40	42
ดัชนีการเพิ่ม ประสิทธิภาพ	43	29	36	40	39	43	47	40	39	42
ดัชนีนวัตกรรม และปัจจัยที่มี ความซับซ้อน	36	39	46	47	49	51	55	52	54	48
GCI	35	28	34	36	38	39	38	37	37	32
จำนวนประเทศ ทั้งหมด	125	131	134	133	139	142	144	148	144	140

ที่มา: World Economic Forum, The Global Competitiveness Report

จากตารางดังกล่าวจะเห็นได้ว่าอันดับความสามารถในการแข่งขันของไทยจะอยู่ในอันดับต้น ๆ หากแต่ WEF ได้ประเมินขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยอยู่ในระดับกลาง โดยมีคะแนนค่อนข้างดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจมหภาคและพัฒนาการเงิน

2. ความสัมพันธ์ของดัชนีต่าง ๆ กับการคอร์รัปชัน

จากการศึกษาดัชนีชี้วัดทั้ง 3 ดัชนี ได้แก่ ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (CPI) ดัชนีธรรมาภิบาลโลก (WGI) และกาจัดอันดับความสามารถการแข่งขัน (GCI) สามารถแบ่งได้เป็นดัชนีชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชันโดยตรงกับดัชนีชี้วัดที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชันโดยตรง ดังนี้

2.1 ดัชนีชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชันโดยตรง

จากการศึกษาดัชนีชี้วัดทั้ง 3 ดัชนี มีเพียงดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index – CPI) เท่านั้นที่มีความเกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชันโดยตรง เนื่องจากมีการสำรวจและวิเคราะห์การคอร์รัปชันเพียงประเด็นเดียวเท่านั้น ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

แหล่งประเมิน	วัตถุประสงค์	จำนวนตัวอย่าง	ระยะเวลาที่เก็บ	2012	2013	2014
	บริการจัดการ โดยการ ทุจริตจัดอยู่ในกลุ่มของ ความเสี่ยงอันเกิดจาก ความผิดพลาดในการ บริหารจัดการ	อยู่ในแต่ละประเทศ)				
4. IMD World Competitiveness Yearbook (IMD)	เพื่อประเมิน ความสามารถในการ แข่งขันของแต่ละ ประเทศโดยพิจารณาว่า สภาพแวดล้อมทาง สังคม การเมือง และ เศรษฐกิจของแต่ละ ประเทศส่งผลต่อการ ดำเนินธุรกิจอย่างไร	60 ประเทศ (ความ คิดเห็นของนักธุรกิจ ระดับสูงทั้งในสถาน ประกอบการท้องถิ่น และประเทศต่าง ๆ โดย IMD จะทำงาน ร่วมกับสถาบัน เครือข่ายทั้งหมด 54 สถาบันทั่วโลก)	ม.ค. ถึง เม.ย. 57	38	36	33
5. Political and Economic Risk Consultancy (PERC)	เพื่อเน้นไปที่การ วิเคราะห์ตัวแปรทาง สังคมและการเมือง เช่น คอร์รัปชัน สิทธิใน ทรัพย์สินทางปัญญา คุณภาพของแรงงาน ตลอดจนจุดแข็งและ จุดอ่อนของแต่ละ ประเทศในเอเชีย	15 ประเทศในทวีป เอเชีย (มาจาก the Corruption Newsletter ของ PERC ซึ่งรวบรวม ข้อมูลมาจากการ สำรวจความคิดเห็น ของผู้บริหารภาค ธุรกิจทั้งชาวต่างชาติ และบุคคลในท้องถิ่น)	พ.ค. 56 ถึง มี.ค. 57	35	39	35
6. Political Risk Services International Country Risk Guide (ICRG)	จุดเน้นของ Political Risk Services (PRS) อยู่ที่การวิเคราะห์ความ เสี่ยงทางการเมือง	140 ประเทศ (ผู้ประเมินคือ เจ้าหน้าที่ของ ICRG)	ส.ค. 56 ถึง ส.ค. 57	31	31	31
7. World Economic Forum Executive Option Survey (EOS) (WEF)	เพื่อเก็บข้อมูลสำคัญ เพื่อนำไปใช้ในการ พัฒนา GCI และดัชนี อื่น ๆ ของ World Economic Forum	นักเศรษฐศาสตร์ จำนวน 143 คน (ผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยกลุ่ม ตัวอย่างซึ่งเป็น ผู้บริหารระดับสูงของ	ม.ค. ถึง มิ.ย. 57	35	35	39

แหล่งประเมิน	วัตถุประสงค์	จำนวนตัวอย่าง	ระยะเวลาที่เก็บ	2012	2013	2014
		ภาคธุรกิจจำนวนเขตเศรษฐกิจละประมาณ 100 คน)				
8. World Justice Project Rule of Law Index (WJP)	เพื่อการสำรวจของ WJP คือ เพื่อให้ภาพทั้งเชิงกว้างและเชิงลึกว่าแต่ละประเทศปฏิบัติตามหลักนิติธรรม (Rule of Law) มากน้อยเพียงใด	99 ประเทศ ข้อมูลประกอบการประเมินจากการสำรวจที่ได้จากการแจกแบบสอบถามให้แก่ผู้เชี่ยวชาญของแต่ละประเทศ ในปัจจุบันทั่วโลกมีผู้เชี่ยวชาญมากกว่า 2,000 คน และบุคคลอื่น ๆ อีก 66,000 คน มีส่วนร่วมในโครงการสำรวจนี้	มิ.ย. ถึง ธ.ค. 56	33	33	44
รวมคะแนน	คะแนนเต็ม 100			37	35	38
อันดับโลก	จากจำนวน 175 ประเทศในปี 2014			88	102	85
อันดับอาเซียน	จากจำนวน 10 ประเทศ			4	5	3

แหล่งข้อมูล องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International: TI) ธันวาคม 2557

ผู้รวบรวมข้อมูล ศูนย์ประมวลผลข้อมูลเพื่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของสำนักงาน ป.ป.ช. (สปม.) สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงาน ป.ป.ช.

จากแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการจัดทำดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index – CPI) สำหรับประเทศไทย ได้มีประเด็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชันที่ใช้ถามกลุ่มตัวอย่างดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 9: ประเด็นคำถามที่ใช้สอบถามกลุ่มตัวอย่างของแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ในการจัดทำ CPI

แหล่งข้อมูล	ประเด็นคำถาม
1. Bertelsmann Foundation Transformation Index	เน้นการตรวจสอบว่ามีระบบการป้องกันไม่ให้เจ้าหน้าที่รัฐใช้อำนาจหน้าที่ในการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวหรือไม่อย่างไร ซึ่งข้อมูลที่ได้รับจะแสดงให้เห็นว่าภาครัฐและภาคประชาสังคมมีการนำกลไกต่าง ๆ มาใช้ในการป้องกันการทุจริตของนักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐอย่างไร
2. Economist Intelligence Unit Country Risk Rating (EIU)	<ul style="list-style-type: none"> - มีกระบวนการขั้นตอนและความรับผิดชอบที่โปร่งใสในการบริการจัดสรรและการใช้จ่ายงบประมาณหรือไม่ - มีการนำเงินงบประมาณไปดำเนินการเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวหรือพรรคพวกการเมืองหรือไม่ - มีการจ่ายเงินงบประมาณอย่างไม่มี ความรับผิดชอบหรือไม่ - มีการใช้ทรัพยากรของราชการโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ - มีการแต่งตั้งข้าราชการโดยตรงจากนักการเมืองหรือไม่ - มีหน่วยงานอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบการบริหารจัดการงบประมาณหรือไม่ - มีหน่วยงานอิสระด้านกระบวนการยุติธรรมในการตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่รัฐที่ใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบหรือไม่ - มีธรรมเนียมการจ่ายสินบนเพื่อให้ได้สัญญาในการทำสัมปทานจากหน่วยงานรัฐหรือไม่
3. Global Insight Country Risk Rating (GI)	เน้นการประเมินและวิเคราะห์การทุจริตที่ส่งผลกระทบต่อการค้าเงินธุรกิจของภาคเอกชนจากประสบการณ์ของนักธุรกิจเกี่ยวกับการคอร์รัปชัน เช่น การขอใบอนุญาต การจัดทำนโยบายที่เอื้อประโยชน์ เป็นต้น
4. IMD World Competitiveness Yearbook (IMD)	เน้นคำถามที่เกี่ยวกับการรับรู้อุปการคอร์รัปชันและการให้สินบน
5. Political and Economic Risk Consultancy (PERC)	เน้นคำถามที่เกี่ยวกับการรับรู้ระดับการคอร์รัปชันของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้แสดงความเห็นว่าการคอร์รัปชันเกิดขึ้นกับเจ้าหน้าที่รัฐระดับใดบ้าง ได้แก่ ผู้นำการเมืองระดับชาติ ผู้นำระดับท้องถิ่น เจ้าหน้าที่รัฐระดับประเทศ และเจ้าหน้าที่รัฐระดับท้องถิ่น
6. Political Risk Services International Country Risk Guide (ICRG หรือ PRS)	เป็นการประเมินการคอร์รัปชันในระบบการเมืองที่มีมักจะเกิดขึ้นกับภาคธุรกิจในการเรียกรับสินบน โดยประเด็นคำถามจะมุ่งเน้นทั้งการคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นจริงและมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น เช่น ระบบอุปถัมภ์ การให้เงินอุดหนุนพรรคการเมืองโดยไม่เปิดเผย ความสัมพันธ์พิเศษระหว่างภาคการเมืองและภาคธุรกิจ เป็นต้น

แหล่งข้อมูล	ประเด็นคำถาม
7. World Economic Forum Executive Option Survey (EOS) (WEF)	เน้นประเด็นคำถามเกี่ยวกับการจ่ายสินบนของภาคธุรกิจในกระบวนการต่าง ๆ เช่น การนำเข้า การส่งออก การเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสาธารณูปโภค การจ่ายภาษีประจำปี เป็นต้น อีกทั้งยังมีประเด็นคำถามเกี่ยวกับการยอมรับได้ในการใช้งบประมาณแผ่นดินเพื่อประโยชน์ส่วนตนมีมากน้อยเพียงใด
8. World Justice Project Rule of Law Index (WJP)	ประเด็นคำถามมุ่งเน้นการใช้อำนาจในการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนของเจ้าหน้าที่รัฐในภาคส่วนต่าง ๆ ได้แก่ เจ้าหน้าที่รัฐระดับผู้บริหาร เจ้าหน้าที่รัฐในกระบวนการยุติธรรม เจ้าหน้าที่รัฐในภาคส่วนตำรวจและทหาร และเจ้าหน้าที่รัฐในส่วนนิติบัญญัติ

ที่มา: Corruption Perceptions Index 2014: Full Source Description

จากแหล่งข้อมูลและประเด็นคำถามที่องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International – TI) ใช้ในการศึกษาและวิเคราะห์เพื่อจัดทำดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน หรือ CPI ของไทย พบว่า จะเน้นไปที่การคอร์รัปชันในภาครัฐ ทั้งในเรื่องของการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวของเจ้าหน้าที่รัฐ การบริหารจัดการงบประมาณ การตรวจสอบการใช้อำนาจ การให้สินบน รวมถึงผลกระทบของการคอร์รัปชันต่อการดำเนินธุรกิจ ซึ่งจากระยะเวลา 20 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2538 - 2557) ประเทศไทยมีค่า CPI ไม่ถึงครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม กล่าวคือ มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 28 – 38 (จากคะแนนเต็ม 100) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่แหล่งข้อมูลต่าง ๆ ใช้ในการเก็บข้อมูลไม่ว่าจะเป็นผู้เชี่ยวชาญ นักธุรกิจ และนักเศรษฐศาสตร์ ยังคงมีทัศนคติต่อการคอร์รัปชันของประเทศไทย จึงทำให้ผลการประเมินอยู่ในระดับต่ำมาโดยตลอด ดังนั้น ภาพลักษณ์การคอร์รัปชันของประเทศไทยที่นานาประเทศรับรู้ผ่านทางดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน ยังคงเป็นปัญหาที่รุนแรงเรื้อรังอย่างต่อเนื่อง

2.2 ดัชนีชี้วัดที่ไม่ได้เกี่ยวกับการคอร์รัปชันโดยตรง

จากการศึกษาดัชนีชี้วัดทั้ง 3 ดัชนี มีดัชนีที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชันโดยตรง ได้แก่ ดัชนีธรรมาภิบาลโลก (Worldwide Governance Indicators – WGI) และการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน (Global Competitiveness Index – GCI) เนื่องจากดัชนีชี้วัดดังกล่าวมีการสำรวจและวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ ที่ไม่ใช่มีเพียงเรื่องการคอร์รัปชันเท่านั้น เช่น เศรษฐกิจ การเมือง เป็นต้น ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

(1) ดัชนีธรรมาภิบาลโลก (Worldwide Governance Indicators - WGI)

ในการจัดทำดัชนีธรรมาภิบาลโลก ได้ศึกษาและจัดทำดัชนีที่เกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาล 6 มิติ ซึ่งการควบคุมการคอร์รัปชันก็เป็นหนึ่งในการวัดดัชนีธรรมาภิบาลด้วย และการจัดทำดัชนีด้านการควบคุมการคอร์รัปชันได้รวบรวมและศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจาก 22 แหล่งข้อมูลจาก 31 แหล่งข้อมูลดังกล่าว และมีแนวคิดหลักที่สำคัญเพื่อในการวัดการควบคุมการคอร์รัปชัน ซึ่งแสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 10: แหล่งข้อมูลและแนวคิดในการวัดการควบคุมการคอร์รัปชัน

รหัส	แหล่งข้อมูล	แนวคิดในการวัดการควบคุมการคอร์รัปชัน
ADB	African Development Bank Country Policy and Institutional Assessments	ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และการคอร์รัปชันในภาครัฐ
AFR	Afrobarometer	ผู้ได้รับเลือกตั้ง (สมาชิกรัฐสภา)/ผู้พิพากษา/เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง/เจ้าหน้าที่รัฐ/เจ้าหน้าที่ดูแลเรื่องภาษีที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชัน มีมายน้อยเพียงใด
ASD	Asian Development Bank Country Policy and Institutional Assessments	ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และการคอร์รัปชันในภาครัฐ
BPS	Business Enterprise Environment Survey	บริษัทที่มีความจำเป็นที่ต้องจ่ายเงินเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ตามกฎหมายเปรียบเทียบเพื่อให้การดำเนินการลุล่วงบ้อยเพียงใด
BTI	Bertelsmann Transformation Index	นโยบายต่อต้านการคอร์รัปชัน
CCR	Freedom House Countries at the Crossroads	การต่อต้านการคอร์รัปชันและความโปร่งใส
EIU	Economic Intelligence Unit Risk & Democracy Index	การคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่รัฐ
FRH	Freedom House	สถานการณ์การคอร์รัปชัน
GCB	Transparency International Global Corruption Barometer Survey	- ความถี่ในการจ่ายสินบนของครัวเรือน - ความถี่ของการคอร์รัปชันของสถาบันในภาครัฐ ได้แก่ พรรคการเมือง รัฐสภา สื่อมวลชน ระบบกฎหมาย กระบวนการยุติธรรม และเจ้าหน้าที่รัฐ
GCS	World Economic Forum Global Competitiveness Report	- ความเชื่อมั่นของสาธารณชนกับนักการเมือง - การจัดสรรงบประมาณ

รหัส	แหล่งข้อมูล	แนวคิดในการวัดการควบคุมการคอร์รัปชัน
		<ul style="list-style-type: none"> - การจ่ายเงินเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ตามกฎระเบียบในการส่งออกและนำเข้า - การจ่ายเงินอย่างผิดกฎหมายในกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ สาธารณูปโภค การจัดเก็บภาษี และการตัดสินคดี
GII	Global Integrity Index	ความรับผิดชอบ
GWP	Gallup World Poll	การทุจริตในภาครัฐมีมากเพียงใด
IFD	IFAD Rural Sector Performance Assessments	ความรับผิดชอบ ความโปร่งใส และการคอร์รัปชันในพื้นที่ชนบท
IPD	Institutional Profiles Database	<ul style="list-style-type: none"> - ระดับของการคอร์รัปชันระหว่างการบริหารกับประชาชน - ระดับของการคอร์รัปชันระหว่างการบริหารกับธุรกิจท้องถิ่น - ระดับของการคอร์รัปชันระหว่างการบริหารกับบริษัทต่างชาติ
LBO	Latinobarometro	ความถี่ในการเกิดคอร์รัปชัน
PIA	World Bank Country Policy and Institutional Assessments	ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และการคอร์รัปชันในภาครัฐ
PRC	Political Economic Risk Consultancy Corruption in Asia Survey	การคอร์รัปชันที่มีอยู่ในสถานะแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจ มีผลกระทบต่อบริษัทต่างชาติในขอบเขตใดบ้าง
PRS	Political Risk Services International Country Risk Guide	สถานการณ์การคอร์รัปชัน
VAB	Vanderbilt University Americas Barometer	ความถี่ในการคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่รัฐ
WCY	Institute for Management and Development World Competitiveness Yearbook	ความถี่ของการจ่ายเงินบนและการคอร์รัปชันในเศรษฐกิจ
WJP	World Justice Project Rule of Law Index	การไม่มีการคอร์รัปชัน
WMO	Global Insight Business Conditions and Risk Indicators	ความเสี่ยงที่บุคคลหรือบริษัทต้องเผชิญกับการจ่ายเงินบนหรือการคอร์รัปชันรูปแบบต่าง ๆ ในการดำเนินธุรกิจ

ที่มา: <http://info.worldbank.org/governance/wgi/index.aspx#doc>

จากแหล่งข้อมูลและแนวคิดในการวัดการควบคุมการคอร์รัปชันที่ธนาคารโลกใช้ในการจัดทำ WGI ด้านการควบคุมการคอร์รัปชันทั้ง 22 แหล่งข้อมูลข้างต้น พบว่า ได้เน้นวัดธรรมาภิบาลที่การคอร์รัปชันในภาครัฐ การจ่ายสินบน และผลกระทบของการคอร์รัปชันต่อการดำเนินธุรกิจ โดยดัชนีการควบคุมการคอร์รัปชันของประเทศไทยในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2548 – 2557) มีแนวโน้มที่ลดลงจากที่มีค่าคะแนน 53 (จากคะแนนเต็ม 100) ในปี 2548 ลดลงเหลือ 42 คะแนน ในปี 2557 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันของประเทศไทยไม่ได้ดีขึ้น และมีความสอดคล้องกับค่า CPI ของประเทศไทยที่มีคะแนนต่ำอย่างต่อเนื่อง

(2) การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน (Global Competitiveness Index – GCI)

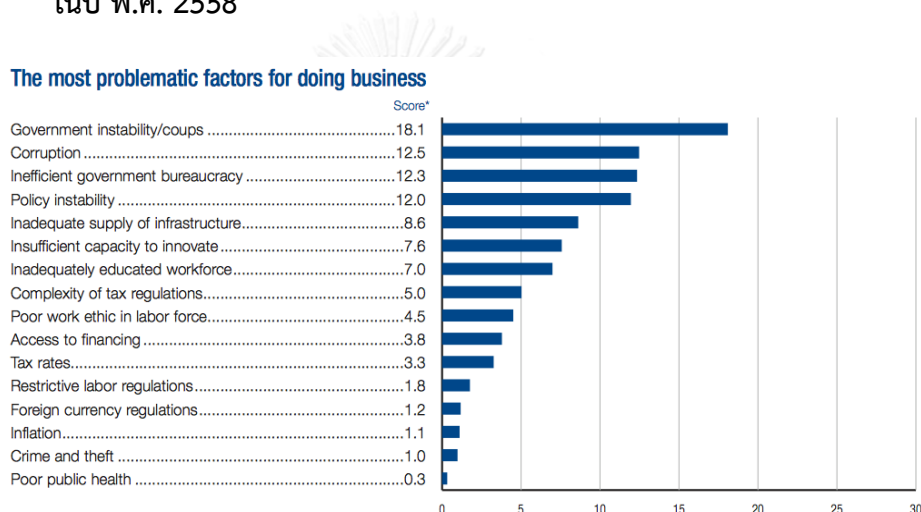
ในการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน (Global Competitiveness Index) ของ WEF ทั้ง 12 สาขาหลัก จะเห็นได้ว่าไม่ได้มีสาขาหลักใดที่มีการวัดเฉพาะในประเด็นของการคอร์รัปชัน แต่ WEF ได้มีการวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นปัจจัยที่เป็นปัญหาสำคัญที่สุดสำหรับการดำเนินธุรกิจ (The Most Problematic Factors for Doing Business) ซึ่งมีทั้งหมด 15 ปัจจัย ได้แก่

1. ความไม่มั่นคงของรัฐบาล (Government Instability/Coups)
2. นโยบายไม่มีเสถียรภาพ (Policy Instability)
3. ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ (Inefficient Government Bureaucracy)
4. การคอร์รัปชัน (Corruption)
5. แรงงานได้รับการศึกษาไม่เพียงพอ (Inadequately Educated Workforce)
6. ค่าเงินเฟ้อ (Inflation)
7. โครงสร้างพื้นฐานไม่เพียงพอ (Inadequate Supply of Infrastructure)
8. มาตรการด้านภาษี (Tax Regulations)
9. มาตรการด้านเงินตราต่างประเทศ (Foreign Currency Regulations)
10. การเข้าถึงเงินทุน (Access to Financing)
11. อัตราภาษี (Tax Rates)
12. จรรยาบรรณในการทำงานของแรงงานไม่ดี (Poor Work Ethic in National Labor Force)
13. มาตรการด้านแรงงานที่เข้มงวด (Restrictive Labor Regulations)
14. อาชญากรรมและการลักขโมย (Crime and Theft)
15. สาธารณสุขไม่ดี (Poor Public Health)

การสำรวจปัจจัยที่เป็นปัญหาสำคัญที่สุดสำหรับการดำเนินธุรกิจในปี พ.ศ. 2558 พบว่า ปัจจัยด้านความไม่มั่นคงของรัฐบาล (Government Instability/Coups) เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจมากที่สุด (ร้อยละ 18.1) รองลงมาเป็นปัจจัยด้านการคอร์รัปชัน (ร้อยละ 12.5) และเมื่อ

พิจารณาแนวโน้มปัจจัยด้านการคอร์รัปชันระหว่างปี พ.ศ. 2551 - 2558 จะเห็นได้ว่าการคอร์รัปชันมีผลต่อการดำเนินธุรกิจในประเทศมากขึ้นจากร้อยละ 10.3 ในปี พ.ศ. 2551 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 21.4 ในปี พ.ศ.2557 แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าในปี พ.ศ.2558 มีคะแนนด้านการคอร์รัปชันลดลงเป็นร้อยละ 12.5 ซึ่งลดลงจากปี พ.ศ. 2557 อันสืบเนื่องมาจากมีการรัฐประหาร ที่ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินธุรกิจในทัศนะของนักลงทุนต่างชาติ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเมื่อประเทศเกิดความไม่มั่นคงทางการเมืองหรือการเมืองอยู่ในสถานะที่ไม่ปกติ จะทำให้นักลงทุนต่างชาติหันมาให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านความมั่นคงของประเทศมากกว่าการคอร์รัปชัน ซึ่งสามารถแสดงได้ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 9: ปัจจัยที่เป็นปัญหาสำคัญที่สุดสำหรับการดำเนินธุรกิจในประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2558

ที่มา: World Economic Forum, The Global Competitiveness Report 2015-2016

ในกรณีของปัจจัยด้านการคอร์รัปชันที่เป็นปัญหาสำหรับการดำเนินธุรกิจในประเทศไทย สามารถแสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 11: ปัจจัยด้านการคอร์รัปชันที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจในประเทศไทย
ในปี พ.ศ. 2551 – 2558

ปี (พ.ศ.)	คะแนน (เต็ม 100)	อันดับ
2551	10.3	4
2552	11	4
2553	11.4	4
2554	14.5	2
2555	16.7	2
2556	20.2	1
2557	21.4	1
2558	12.5	2

ที่มา: World Economic Forum, The Global Competitiveness Report

จากตารางดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า “การคอร์รัปชัน” เป็นปัจจัยที่ผู้ประกอบการในธุรกิจส่วนใหญ่ต่างเห็นพ้องต้องกันว่าเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจและเป็นอุปสรรคที่กีดขวางการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยในเวทีนานาชาติในอันดับต้น ๆ และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ซึ่งในปี พ.ศ. 2557 การคอร์รัปชันเป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจเป็นอันดับหนึ่ง และแม้ว่าในปี พ.ศ. 2558 การคอร์รัปชันจะลดมาเป็นอันดับสองหากแต่ก็ยังคงเป็นปัญหาสำคัญที่นักธุรกิจต้องเผชิญ และสะท้อนให้เห็นว่าการแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันของประเทศไทยในภาคธุรกิจยังคงไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากนัก นอกจากนี้ WEF ยังได้มีการวิเคราะห์ถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของประเทศไทยในเรื่องของตลาดที่เอื้อต่อการขยายตัวของธุรกิจ และปัญหาสุขภาพ สิ่งแวดล้อม การศึกษา รวมทั้งการลงทุนวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี ตลอดจนกฎหมายที่มีอยู่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาหรือเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีด้วย

จะเห็นได้ว่า จากการจัดทำดัชนีที่เกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชัน ทั้งดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์การคอร์รัปชัน (Corruption Perception Index – CPI) ที่จัดทำโดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International) ดัชนีธรรมาภิบาลโลก (Worldwide Governance Indicators) ด้านการควบคุมการคอร์รัปชัน ที่จัดทำโดยธนาคารโลก (World Bank) และ การสำรวจปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจในประเทศไทย ที่จัดทำโดย World Economic Forum (WEF) พบว่า

ประเด็นการสำรวจปัญหาการคอร์รัปชันขององค์กรระหว่างประเทศดังกล่าว จะเน้นที่การคอร์รัปชันในภาครัฐ การให้สินบน และผลกระทบของการคอร์รัปชันที่ส่งผลกระทบต่อและเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจ โดยผลการสำรวจที่ได้รับการเผยแพร่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าการคอร์รัปชันยังคงเป็นปัญหาที่รุนแรงและดำรงอยู่มาอย่างยาวนาน เนื่องจากตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ดัชนีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชันของประเทศไทยที่เผยแพร่ไปยังนานาประเทศทั่วโลกยังคงได้ค่าคะแนนที่ต่ำอย่างต่อเนื่อง และการคอร์รัปชันยังคงเป็นปัญหาที่ผู้ประกอบการยังคงต้องเผชิญและเห็นว่าเป็นอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการจัดการกับปัญหาการคอร์รัปชันของประเทศไทยยังคงไม่ประสบผลสำเร็จ

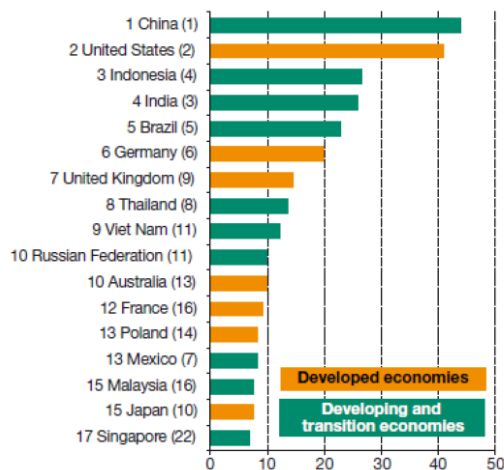
3. ความสัมพันธ์ของดัชนีต่าง ๆ กับการคอร์รัปชันและการลงทุนจากต่างประเทศในประเทศไทย

การเกิดขึ้นของโลกาภิวัตน์ได้ส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศทั่วโลกมีการเกี่ยวพันอย่างสลับซับซ้อนและมีความเชื่อมโยงกันอย่างแนบแน่นบนฐานของการมีเทคโนโลยีและการสื่อสารอันทันสมัย รวมทั้งการลงทุนในยุคโลกาภิวัตน์ก็เป็นไปอย่างไร้พรมแดน ซึ่งการลงทุนข้ามชาติจะอยู่ในรูปแบบของบริษัทข้ามชาติที่มีเครือข่ายของบริษัทอยู่ในประเทศต่าง ๆ หากแต่การลงทุนต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคในการลงทุน ดังเช่น การคอร์รัปชัน ที่ทำให้มีต้นทุนในการลงทุนสูงขึ้นจากการจ่ายสินบนให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐในต่างประเทศและยังทำให้เกิดการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมอีกด้วย

ปัจจุบันนี้ ได้มีองค์กรระหว่างประเทศที่สำรวจและเผยแพร่ดัชนีเกี่ยวกับการคอร์รัปชันไปยังนานาประเทศ จึงส่งผลให้ภาพลักษณ์การคอร์รัปชันของประเทศหนึ่งถูกรับรู้โดยทุกภาคส่วนจากประเทศอื่น ๆ ทั่วโลก รวมถึงบริษัทข้ามชาติก็สามารถรับรู้ถึงสถานการณ์การคอร์รัปชันของประเทศที่จะไปลงทุนได้เช่นกัน จึงมีประเด็นสำคัญที่นักศึกษาอย่างยิ่งว่า การที่ภาพลักษณ์การคอร์รัปชันของประเทศไทยมีการเผยแพร่ผ่านดัชนีชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชันขององค์กรระหว่างประเทศ จะส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจในการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของบริษัทข้ามชาติมากน้อยเพียงใด

ประเทศไทย นับได้ว่าเป็นประเทศหนึ่งที่เป็นแหล่งรองรับการลงทุนที่บริษัทข้ามชาติที่ประกอบธุรกิจประเภทต่าง ๆ จากนานาประเทศเข้ามาลงทุนจำนวนมาก เนื่องจากการมีศักยภาพในด้านต่าง ๆ ที่มีความพร้อมและรัฐบาลมีนโยบายที่เอื้อต่อการลงทุน เช่น มาตรการจูงใจด้านภาษี การยกเว้นหรือลดอากรขอเข้า เป็นต้น ซึ่งจากผลการสำรวจบริษัทข้ามชาติในการจัดลำดับประเทศที่เป็นแหล่งรองรับการลงทุน (host economics) 10 อันดับแรกในปี พ.ศ.2557 พบว่า จีน เป็นประเทศแรกที่บริษัทข้ามชาติส่วนใหญ่ให้ความสนใจลงทุน รองลงมาได้แก่ สหรัฐอเมริกา อินโดนีเซีย อินเดีย บราซิล และเยอรมนีตามลำดับ โดยประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ 8 (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, 2557)

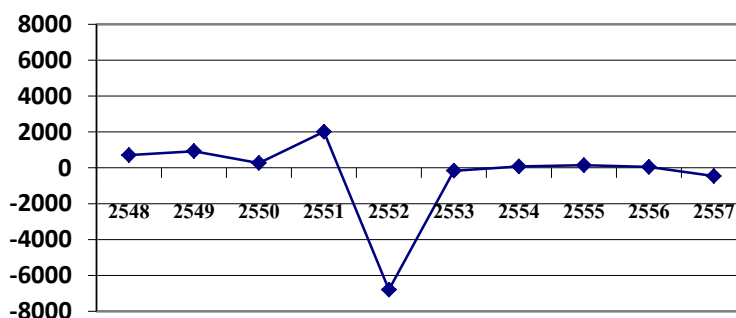
**แผนภูมิที่ 10: การจัดลำดับประเทศที่ได้รับเลือกเป็นแหล่งรองรับการลงทุนจากบริษัทข้ามชาติ
ระหว่างปี พ.ศ. 2557 - 2559**

ที่มา: สรุปรายการการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, 2557: 5)

ในส่วนของการลงทุนของบริษัทข้ามชาติที่ประกอบธุรกิจประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทยเพื่อเป็นฐานการผลิตสินค้าในการส่งออกและขยายตลาดในประเทศ ซึ่งมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศประเภทการผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า สามารถแสดงได้ดังต่อไปนี้

**แผนภูมิที่ 11: เงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ประเภทการผลิตอุปกรณ์ไฟฟ้า
ในปี พ.ศ. 2548 – 2557**

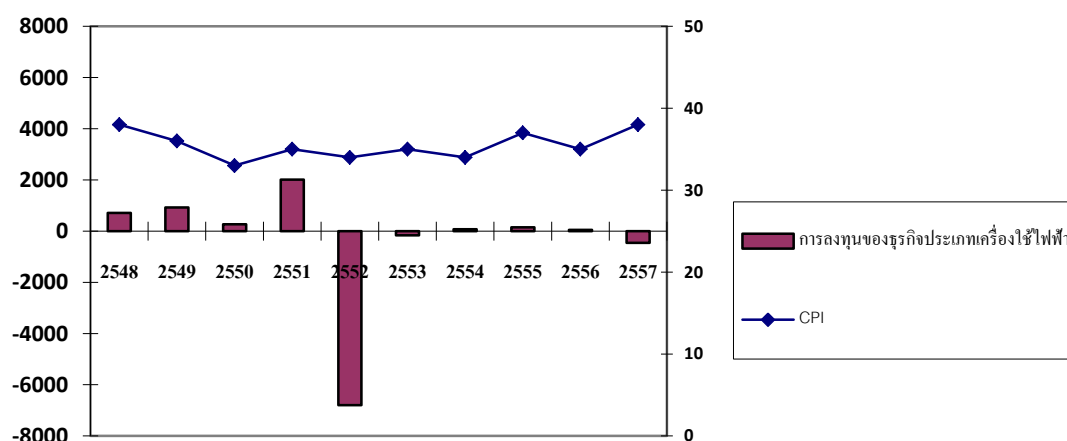
หมายเหตุ

- เป็นข้อมูลการลงทุนฯ ในรูปของเงินลงทุนสุทธิของทุกภาคเศรษฐกิจ โดยตัวเลขบวก หมายถึง มีการลงทุนเพิ่ม (ไม่ว่าจะในรูปของการลงทุนในหุ้นเรือนหุ้น กำไรสะสมที่นำกลับมาลงทุน หรือการกู้ยืมจากบริษัทในเครือในต่างประเทศ) สูงกว่าการลดการลงทุน (ไม่ว่าจะในรูปของการลดสัดส่วนการถือหุ้น การถอนเงินลงทุน หรือการคืนเงินกู้ให้บริษัทในเครือในต่างประเทศ) ขณะที่ตัวเลขติดลบ หมายถึง ในช่วงเวลานั้น ๆ มีการเพิ่มการลงทุนต่ำกว่าการลดการลงทุน
- ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 ได้รวมการลงทุนในตราสารหนี้ระหว่างบริษัทในเครือ และตั้งแต่ปี พ.ศ.2554 ได้รวมสินเชื่อการค้าระหว่างบริษัทในเครือเข้าไว้ด้วย

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย, 29 กุมภาพันธ์ 2559

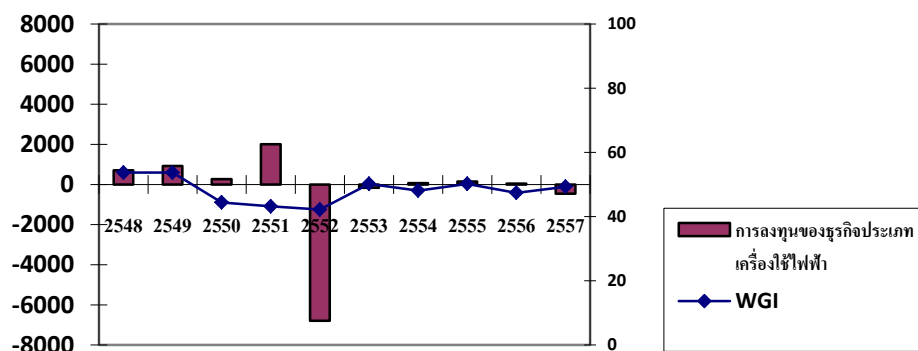
การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI) คือ การที่บริษัทที่ตั้งอยู่ในต่างประเทศหรือประเทศที่จะมาลงทุน (Source Countries) ต้องการมาลงทุนทำธุรกิจในประเทศไทย และเมื่อพิจารณาเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของการลงทุนสาขาการผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย พบว่า ในปี พ.ศ. 2548 – 2551 การเงินลงทุนจากต่างประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น กล่าวคือ จากที่มีการลงทุน 708.98 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี พ.ศ. 2548 เพิ่มขึ้นเป็น 2,011.33 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี พ.ศ. 2551 ซึ่งมีอัตราการลงทุนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 41.56 ต่อปี และในปี พ.ศ. 2552 เกิดวิกฤตเศรษฐกิจโลก คือ วิกฤตการณ์แฮมเบอร์เกอร์ (Hamburger Crisis) เป็นปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจที่เริ่มเกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกา เนื่องจากมีการบริหารจัดการสินเชื่ออสังหาริมทรัพย์ (Sub-Prime Mortgage) ผิดพลาด จึงทำให้เกิดปัญหาขาดสภาพคล่องและคุกคามความมั่นคงของสถาบันการเงิน ซึ่งวิกฤตเศรษฐกิจดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยประเทศไทยก็ได้รับผลกระทบเช่นกัน กล่าวคือ เศรษฐกิจของไทยหดตัวและบริษัทข้ามชาติมีการชะลอตัวในการลงทุน ซึ่งต่างประเทศมีการลงทุนลดลงถึง 6,795.25 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อมาในช่วงครึ่งหลังของปี พ.ศ. 2552 เศรษฐกิจไทยเริ่มฟื้นตัวจากเศรษฐกิจโลก ประกอบกับนโยบายการเงินการคลังที่มีส่วนช่วยในการกระตุ้นเศรษฐกิจและสนับสนุนให้ความเชื่อมั่นของผู้ผลิตและผู้บริโภคดีขึ้นเป็นลำดับ ส่งผลให้ต่างประเทศเข้ามาลงทุนในประเทศไทยเพิ่มขึ้น และเมื่อนำแผนภูมิข้างต้นมาเปรียบเทียบกับประเด็นการคอร์รัปชันของดัชนีชี้วัดต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์ถึงแนวโน้มและความสอดคล้องของการลงทุนของบริษัทข้ามชาติกับการคอร์รัปชัน ซึ่งสามารถแสดงได้ดังต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 12: เงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ประเภทการผลิตอุปกรณ์ไฟฟ้า กับ ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน ในปี พ.ศ. 2548 - 2557

จากแผนภูมิดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของธุรกิจการผลิตอุปกรณ์ไฟฟ้ากับค่าคะแนนดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (CPI) ไม่ได้มีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ การที่ค่าคะแนน CPI ลดลง (มีการคอร์รัปชันสูงขึ้น) ไม่ได้ทำให้เงินลงทุนลดลงเสมอไป ดังเช่น ในปี พ.ศ. 2549 ประเทศไทยมีค่า CPI ลดลง แต่มีเงินลงทุนเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2548 ที่มีค่า CPI สูงกว่า เป็นต้น หรือ ในทางกลับกัน การที่ค่าคะแนน CPI สูงขึ้น (มีการคอร์รัปชันลดลง) ไม่ได้ทำให้มีเงินลงทุนเพิ่มขึ้นเสมอไป ดังเช่น ในปี พ.ศ. 2557 แม้ว่าประเทศไทยมีค่า CPI สูงขึ้น แต่มีเงินลงทุนลดลงจากปี พ.ศ. 2556 ที่มีค่า CPI ต่ำกว่า เป็นต้น หรือในอีกกรณีหนึ่ง การที่ค่า CPI ลดลง (มีการคอร์รัปชันสูงขึ้น) เงินลงทุนก็ลดลงไปด้วย ดังเช่น ในปี พ.ศ. 2552 ที่มีค่า CPI และเงินลงทุนลดลงจากปี พ.ศ. 2551 เป็นต้น ซึ่งจากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าความสัมพันธ์ของเงินลงทุนกับค่าคะแนน CPI ไม่ได้มีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ

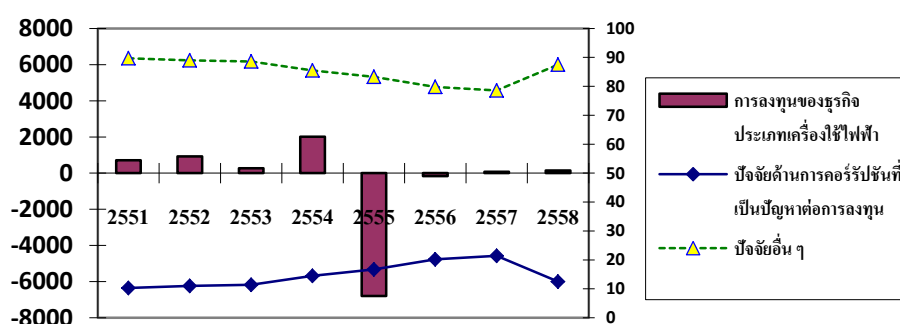
แผนภูมิที่ 13: เงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศประเภทการผลิตอุปกรณ์ไฟฟ้า กับ ดัชนีธรรมาภิบาลโลกในมิติด้านการควบคุมการคอร์รัปชัน ในปี พ.ศ. 2548 - 2557

จากแผนภูมิดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของธุรกิจการผลิตอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้ากับดัชนีธรรมาภิบาลโลก (WGI) ในมิติด้านการควบคุมการคอร์รัปชันไม่ได้มีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ การที่ค่าคะแนนดัชนีธรรมาภิบาลโลก (WGI) ในมิติด้านการควบคุมการคอร์รัปชันลดลง (มีการคอร์รัปชันสูงขึ้น) ไม่ได้ทำให้เงินลงทุนลดลงเสมอไป ดังเช่น ในปี พ.ศ. 2551 ประเทศไทยมีค่าคะแนน WGI ในมิติด้านการควบคุมการคอร์รัปชันลดลง แต่มีเงินลงทุนเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2550 ที่มีค่าคะแนนสูงกว่า เป็นต้น หรือในทางกลับกันการที่ค่าคะแนน CPI สูงขึ้น (มีการคอร์รัปชันลดลง) ไม่ได้ทำให้มีเงินลงทุนเพิ่มขึ้นเสมอไป ดังเช่น ในปี พ.ศ. 2557 แม้ว่าประเทศไทยมีค่าคะแนน WGI ในมิติด้านการควบคุมการคอร์รัปชันสูงขึ้น แต่มีเงินลงทุนลดลงจากปี พ.ศ. 2556 ที่มีค่าคะแนนต่ำกว่า เป็นต้น หรือในอีกกรณีหนึ่งการที่ค่าคะแนนดัชนีธรรมาภิบาลโลก (WGI) ในมิติด้านการควบคุมการคอร์รัปชันลดลง (มีการคอร์รัปชันสูงขึ้น) เงินลงทุนก็ลดลง

ตามไปด้วย ดังเช่น ในปี พ.ศ. 2552 ที่มีค่าคะแนนดัชนีธรรมาภิบาลโลก (WGI) ในมิติด้านการควบคุมการคอร์รัปชันและเงินลงทุนลดลงจากปี พ.ศ. 2551 เป็นต้น ซึ่งจากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าความสัมพันธ์ของเงินลงทุนกับค่าคะแนนดัชนีธรรมาภิบาลโลก (WGI) ในมิติด้านการควบคุมการคอร์รัปชันไม่ได้มีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ

แผนภูมิที่ 14: เงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศประเภทการผลิตอุปกรณ์ไฟฟ้ากับปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจ ในปี พ.ศ. 2551 - 2557

จากแผนภูมิดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของธุรกิจการผลิตอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าไม่ได้มีความสัมพันธ์กับปัญหาอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจด้านการคอร์รัปชัน เนื่องจากแนวโน้มของปัญหาด้านการคอร์รัปชันที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่เงินลงทุนในแต่ละปีมีความไม่แน่นอน กล่าวคือ ในแต่ละปีมีเงินลงทุนที่เพิ่มขึ้นและลดลงซึ่งไม่แปรผันตามค่าคะแนนของปัญหาอุปสรรคด้านการคอร์รัปชันที่มีผลต่อการลงทุน

ดังนั้น จากแผนภูมิทั้ง 3 แผนภูมิข้างต้น แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าประเด็นการคอร์รัปชันในดัชนีชี้วัดต่าง ๆ ที่ทำการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์การคอร์รัปชัน (Corruption Perception Index – CPI) ดัชนีธรรมาภิบาลโลก (Worldwide Governance Indicators – WGI) ในมิติด้านการคอร์รัปชัน และปัจจัยที่เป็นปัญหาสำคัญในการลงทุน ไม่มีความสัมพันธ์อย่างเป็นระบบกับการลงทุนของบริษัทข้ามชาติที่ประกอบธุรกิจเครื่องใช้ไฟฟ้าในประเทศไทย ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจการลงทุนมิได้ขึ้นอยู่กับการคอร์รัปชันเป็นสำคัญ แต่จะขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ ด้วย เช่น โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก แรงงาน นโยบายรัฐบาล เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเกี่ยวกับมุมมองของบริษัทข้ามชาติที่ประกอบธุรกิจเครื่องใช้ไฟฟ้าที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย เพื่อให้ทราบถึงข้อเท็จจริงและทัศนคติว่าภาพลักษณ์การคอร์รัปชันที่มีการเผยแพร่ผ่านดัชนีต่าง ๆ มีผลกระทบต่อตัดสินใจในการลงทุนหรือไม่ และมีปัจจัยใดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการลงทุนของบริษัทข้ามชาติ ซึ่งรายละเอียดจะได้นำเสนอในบทถัดไป

บทที่ 5

ประเด็นเกี่ยวกับการคอร์รัปชันต่อการตัดสินใจในการลงทุน ของบริษัทข้ามชาติที่ประกอบธุรกิจเครื่องใช้ไฟฟ้าในประเทศไทย

ประเทศไทยนับได้ว่าเป็นประเทศที่เป็นฐานการลงทุนของบริษัทข้ามชาติจำนวนมาก เนื่องจากมีศักยภาพและความพร้อมในด้านต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการลงทุน ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากร แรงงาน โครงสร้างพื้นฐาน และนโยบายส่งเสริมการลงทุนที่มุ่งเน้นการเปิดเสรีและสนับสนุนการค้าเสรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้มีส่วนพัฒนาทักษะ เทคโนโลยีและนวัตกรรมจะได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่ อีกทั้งยังมีมาตรการจูงใจด้านภาษี บริการสนับสนุน และยกเว้นหรือลดอากรขาเข้า จึงสามารถดึงดูดบริษัทข้ามชาติให้เข้ามาทำการลงทุนจำนวนมาก โดยการลงทุนของบริษัทข้ามชาติในประเทศไทยมีการกระจุกตัวอยู่ในสาขาการผลิตยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า ซึ่งประเทศที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทยเป็นอันดับต้น ๆ ได้แก่ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา กลุ่มประเทศยุโรป และอาเซียน

อย่างไรก็ตาม การเข้ามาลงทุนของบริษัทข้ามชาติในประเทศไทยยังคงมีอุปสรรคที่ต้องเผชิญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ คือ การคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นในกระบวนการต่าง ๆ ของภาครัฐที่ทำให้ขั้นตอนการดำเนินการเป็นไปอย่างล่าช้า หากบริษัทข้ามชาติไม่มีการจ่ายค่าอำนวยความสะดวกหรือการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการดำเนินการหรือดำเนินการให้รวดเร็วยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มต้นทุนในการลงทุนของบริษัทข้ามชาติและสร้างภาพลักษณ์ในด้านลบให้แก่ประเทศไทยอีกด้วย

บริษัทข้ามชาติที่ประกอบธุรกิจเครื่องใช้ไฟฟ้า เป็นธุรกิจประเภทหนึ่งที่ประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ เข้ามาลงทุนในประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นประเทศในภูมิภาคเอเชีย ยุโรป หรือสหรัฐอเมริกา โดยบริษัทเหล่านี้รับรู้ได้ถึงสถานการณ์การคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ทั้งในส่วนของภาพลักษณ์ที่ถูกรับรู้ผ่านการสำรวจและเผยแพร่ขององค์กรระหว่างประเทศและประสบการณ์ตรงจากการดำเนินที่ต้องประสานกับหน่วยงานราชการ จึงได้ศึกษาถึงผลของการคอร์รัปชันต่อการตัดสินใจในการลงทุนของบริษัทข้ามชาติ โดยได้ศึกษาบริษัทข้ามชาติที่ประกอบธุรกิจเครื่องใช้ไฟฟ้าที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย 4 บริษัท ได้แก่ หนึ่ง บริษัท ฟิลิปส์ อิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย) ของประเทศเนเธอร์แลนด์ สอง บริษัท อิเลคโทรลักซ์ ประเทศไทย จำกัด ของประเทศสหรัฐอเมริกา สาม บริษัท โตชิบา ไทยแลนด์ จำกัด ของประเทศญี่ปุ่น และ สี่ บริษัท แอลจี อิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย) ของประเทศเกาหลีใต้ โดยมีข้อมูลเบื้องต้น ดังนี้

5.1 บริษัทข้ามชาติที่ประกอบธุรกิจเครื่องใช้ไฟฟ้าที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย (4 บริษัท)

5.1.1 บริษัท ฟิลิปส์ อิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย)

บริษัท ฟิลิปส์ อิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย) เป็นบริษัทข้ามชาติของประเทศเนเธอร์แลนด์ ได้ก่อตั้งในประเทศไทยอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 29 ตุลาคม พ.ศ.2495 โดยเริ่มเปิดดำเนินการด้วยกลุ่มผลิตภัณฑ์หลักเพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภคภายในประเทศ คือ ผลิตภัณฑ์ส่องสว่าง ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือน ผลิตภัณฑ์ภาพและเสียง และต่อมาได้ครอบคลุมถึงระบบเฉพาะสาขาอาชีพ (Professional Products and System)

บริษัท ฟิลิปส์ อิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย) ประกอบด้วยองค์กรทางด้านการตลาดและการผลิต โดยกลุ่มธุรกิจของบริษัทฟิลิปส์ได้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มธุรกิจ ได้แก่

(1) **กลุ่มธุรกิจด้านผลิตภัณฑ์สำหรับผู้บริโภค (Consumer Lifestyle)** เป็นผู้นำเสนอเทคโนโลยีเพื่อความบันเทิงและสร้างสรรค์สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของคนไทย เช่น การปฏิวัติสู่ระบบดิจิทัล แนะนำเทคโนโลยีเครื่องเล่นคอมพิวเตอร์ และเตารีดและเครื่องปั่นอเนกประสงค์ของฟิลิปส์

(2) **กลุ่มธุรกิจไฟฟ้าและอุปกรณ์แสงสว่าง (Lighting)** เป็นผู้นำในการนำเสนอนวัตกรรมแสงสว่าง จากจุดเริ่มต้นผลิตหลอดฟลูออเรสเซนต์ขนาด 36 วัตต์ ทดแทนขนาด 40 วัตต์ (พ.ศ. 2525) และพัฒนามาสู่หลอดไฟ LED

(3) **กลุ่มธุรกิจเพื่อการแพทย์และการดูแลสุขภาพ (Healthcare)** โดยนำเสนอเทคโนโลยีเครื่องมือแพทย์ที่ทันสมัยจนล่าสุดปฏิวัติสู่ระบบดิจิทัล ด้วยการนำเสนอเครื่องตรวจอวัยวะด้วยคลื่นแม่เหล็กกำลังสูงระบบดิจิทัลความเร็วสูงเครื่องแรกของโลก

ในปี พ.ศ. 2503 บริษัท ฟิลิปส์ อิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย) จำกัด ได้เริ่มการผลิตในประเทศไทยด้วยการตั้งโรงงานผลิตหลอดไฟขึ้น ในปัจจุบันมีโรงงานผลิต 2 โรงงาน ประกอบด้วยโรงงานผลิตหลอดไฟฟลูออเรสเซนต์และโรงงานผลิตโคมไฟ

โรงงานผลิตหลอดไฟ เป็นโรงงานแรกของฟิลิปส์ในประเทศไทย ซึ่งก่อตั้งในปี พ.ศ. 2503 ปัจจุบันตั้งอยู่ที่นิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ โดยได้ทำการผลิตหลอดฟลูออเรสเซนต์ประหยัดพลังงานชนิดมาตรฐานและชนิดซูเปอร์ เพื่อสนองความต้องการของลูกค้าในประเทศและในภูมิภาคและหลอดฟลูออเรสเซนต์ชนิดกลมสนองความต้องการของตลาดในประเทศและเพื่อการส่งออกทั่วโลกทั้งในด้านคุณภาพและขบวนการผลิต ซึ่งโรงงานของบริษัทฟิลิปส์ในไทยมีระบบและมาตรฐานเป็นที่ยอมรับทั่วโลก โดยปัจจุบันโรงงานผลิตหลอดไฟฟิลิปส์ได้รับประกาศนียบัตรรับรองคุณภาพ 3 แขนง คือ ISO 9001 ระบบ 2000 เกี่ยวกับการบริหารคุณภาพ ISO 14001 เกี่ยวกับการบริหารสิ่งแวดล้อม TIS 18001 เกี่ยวกับการบริหารความปลอดภัยในการทำงาน และได้ส่งผลิตภัณฑ์ที่ผลิตในประเทศไทย ประทับตรา "Made in Thailand" ส่งออกไปขายถึง 56 ประเทศทั่วโลก

ในส่วนของโรงงานผลิตคอมพิวเตอร์ ได้ก่อตั้งที่นิคมอุตสาหกรรมบางปูในปี พ.ศ. 2534 โดยทำการผลิตรางน็อนและคอมพิวเตอร์ เพื่อสนองความต้องการของตลาดในประเทศและส่งออกให้กับประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ และด้วยความมุ่งมั่นในการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ การบริการ และสิ่งแวดล้อม จึงได้รับ ISO 9001 ระบบ 2000 เกี่ยวกับการบริหารคุณภาพ และ ISO 14001 เกี่ยวกับการบริหารสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นเครื่องหมายยืนยันถึงมาตรฐานคุณภาพของผลิตภัณฑ์ได้เป็นอย่างดี

ในอนาคตข้างหน้าบริษัท ฟิลิปส์ อิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย) จะแยกบริษัทผลิตหลอดไฟ ออกจากบริษัทเครื่องใช้ไฟฟ้าและเครื่องมือแพทย์ โดยจะเน้นให้ความสำคัญกับการลงทุนด้านเครื่องมือแพทย์ และสร้างภาพลักษณ์ให้คนนึกถึงนวัตกรรมเพื่อสุขภาพ ซึ่งจะมีฐานการผลิตอยู่ในสหรัฐอเมริกาและประเทศแถบยุโรป ในส่วนของภูมิภาคเอเชียจะมีฐานการผลิตที่ประเทศจีน ซึ่งมีเทคโนโลยีสูงและตลาดใหญ่มาก อีกทั้งเศรษฐกิจของจีนยังมีโอกาสในการเติบโตสูง และจะเปิดโอกาสให้บรรษัทข้ามชาติที่มีฐานการผลิตในประเทศจีนสามารถใช้การจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีการพิเศษ โดยไม่ต้องทำการประมูลได้ จึงเป็นการเล็งเห็นได้ที่บริษัทฟิลิปส์จะไปตั้งฐานการผลิตในประเทศจีน [วารสาร วิทยาเวโรจน์ (สัมภาษณ์) 20 พฤษภาคม 2558]

5.1.2 บริษัท อิเลคโทรลักซ์ ประเทศไทย จำกัด

อิเลคโทรลักซ์ เป็นบรรษัทข้ามชาติของประเทศสหรัฐอเมริกา ทำการผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าเพื่อการใช้งานในครัวเรือน และเพื่อการใช้งานระดับมืออาชีพ เช่น ตู้เย็น เครื่องล้างจาน เครื่องซักผ้า เครื่องดูดฝุ่น เตารีด เป็นต้น บริษัทอิเลคโทรลักซ์ได้ให้ความสำคัญกับการค้นคว้านวัตกรรมใหม่ และมีการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่คำนึงถึงความต้องการของผู้บริโภคเป็นหลัก โดยได้ใช้ข้อมูลจากการทำวิจัยเพื่อให้ทราบและเข้าใจความต้องการของผู้บริโภค โดยมีทีมนักออกแบบที่ศูนย์การออกแบบของอิเลคโทรลักซ์อยู่ในศูนย์การออกแบบของอิเลคโทรลักซ์รวม 7 แห่ง ซึ่งตั้งอยู่ในทวีปยุโรป อเมริกาเหนือ อเมริกาใต้ ออสเตรเลีย และเอเชีย โดยการดำเนินงานของกลุ่มบริษัทอิเลคโทรลักซ์ แบ่งเป็นผลิตภัณฑ์ออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. ผลิตภัณฑ์เพื่อการใช้งานในครัวเรือนสำหรับผู้บริโภค คิดเป็นร้อยละ 94 ของยอดขายทั้งหมด ประกอบด้วยผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าดูแลทำความสะอาดและถนอมผ้า เครื่องซักผ้า เครื่องอบผ้า ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าเพื่อการดูแลทำความสะอาดพื้น เครื่องดูดฝุ่น ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าในครัว เครื่องฟอกอากาศ และเครื่องปรับอากาศ

2. ผลิตภัณฑ์เพื่อการใช้งานระดับมืออาชีพสำหรับผู้ประกอบธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 6 ของยอดขายทั้งหมด โดยอิเลคโทรลักซ์มีผลิตภัณฑ์เพื่อรองรับการทำงานระดับมืออาชีพในหลากหลายกลุ่มธุรกิจ อาทิ ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าสำหรับการดำเนินธุรกิจด้านอาหารระดับมืออาชีพรองรับกลุ่มธุรกิจร้านอาหาร และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับครัว โดยมีหลากหลายผลิตภัณฑ์ครบวงจร เช่น

เตาอบ เครื่องล้างจาน ตู้เย็น เตาประกอบอาหาร เครื่องดูดควัน เป็นต้น ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้า สำหรับการดำเนินธุรกิจกรี๊ด เช่น เครื่องซักผ้าเครื่องอบผ้า และอุปกรณ์สำหรับการรีดเสื้อผ้า เป็นต้น

ปัจจุบันนี้ โรงงานผลิตของอิเล็กทรอนิกส์มีจำนวน 52 แห่ง ตั้งอยู่ใน 19 ประเทศทั่วโลก โดยได้ผ่านการรับรองคุณภาพสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยตามมาตรฐานสิ่งแวดล้อม ISO14001 สำหรับในประเทศไทย โรงงานผลิตของอิเล็กทรอนิกส์นับเป็นหนึ่งในโรงงานผลิตจำนวน 52 แห่ง โดยตั้งอยู่ที่จังหวัดระยองได้ผ่านการรับรองมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยตามมาตรฐานสากลหลายประเภท เช่น ISO14001, ISO9000 และ OHSAS 18001 นอกจากนี้ ยังมีนโยบายที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยที่เข้มงวด เช่น ระบบการบำบัดน้ำเสีย การใช้พลังงาน การบริหารจัดการเกี่ยวกับมลพิษ รวมถึงแนวทางการดำเนินงานสำหรับพนักงานในโรงงาน เป็นต้น (อิเล็กทรอนิกส์: ออนไลน์)

5.1.3 บริษัท โตชิบา ไทยแลนด์ จำกัด

บริษัท โตชิบา ไทยแลนด์ จำกัด เป็นบริษัทข้ามชาติของประเทศญี่ปุ่น ได้มีการก่อตั้งและดำเนินการลงทุนในประเทศไทยตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2512 ซึ่งเป็นการลงทุนในลักษณะของการร่วมทุนระหว่างบริษัทโตชิบาประเทศญี่ปุ่น กับคุณกรและท่านผู้หญิงนิรมล สุริยสัจย์ ก่อตั้งเป็นบริษัท ไทยโตชิบา อุตสาหกรรม จำกัด โดยคนไทยถือหุ้นร้อยละ 50 ของหุ้นทั้งหมด พร้อมกันนี้ได้ก่อตั้ง บริษัท โตชิบา ไทยแลนด์ จำกัด เพื่อเป็นผู้จัดจำหน่ายและวางนโยบายการตลาดสำหรับสินค้าโตชิบาในประเทศไทยอีกด้วย

ปัจจุบันกลุ่มบริษัทโตชิบาในประเทศไทยมีการลงทุนกว่าหมื่นล้านบาท ในหลายโครงการ เช่น โครงการผลิตเซมิคอนดักเตอร์ หลอดภาพทีวีสี ตู้เย็น พัดลม เครื่องซักผ้า เครื่องปรับอากาศ เตาไมโครเวฟ เครื่องครัวดิจิตอล หลอดไฟฟลูออเรสเซนต์แลมป์ มอเตอร์ ซึ่งผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่นี้ โตชิบาย้ายฐานการผลิตมาจากญี่ปุ่นและผลิตเพื่อส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ ซึ่งในส่วนของกลยุทธ์การขาย บริษัทโตชิบาใช้กลยุทธ์เป็นแบบปาล้อมเมือง คือ เจาะตลาดจากพื้นที่ต่างจังหวัด เนื่องจากต้องเผชิญกับคู่แข่งที่แข็งแกร่งกับตลาดในเมืองอย่างมาก ซึ่งการใช้กลยุทธ์ดังกล่าวก็ประสบความสำเร็จอย่างดี และส่งผลให้โตชิบามีฐานต่างจังหวัดที่แข็งแกร่ง

ในปี พ.ศ. 2540 เป็นช่วงที่ทั่วโลกประสบกับภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ ซึ่งบริษัทโตชิบาก็ได้รับผลกระทบจากวิกฤติเศรษฐกิจนี้เช่นกัน เนื่องจากผู้บริโภคมีกำลังซื้อลดลงอย่างมาก พนักงานระดับสูงต้องร่วมกันลดเงินเดือนและผลตอบแทนของตนเอง เพื่อลดค่าใช้จ่ายของบริษัทโดยไม่ส่งผลกระทบต่อพนักงานระดับล่าง หากแต่บริษัทแม่ที่ประเทศญี่ปุ่นได้ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี โดยเฉพาะการส่งเสริมให้บริษัท โตชิบา ไทยแลนด์ ผลิตสินค้าเพื่อส่งออก เช่น พัดลมไอออนแพน ซึ่งเป็นแนวคิดของคนไทยที่ไปตีตลาดญี่ปุ่นจนกลายเป็นอันดับหนึ่งของตลาดได้

ในปี 2546 บริษัทได้ขยายประเภทธุรกิจให้กว้างขึ้น โดยเริ่มทำตลาดสินค้าไอทีอย่างจริงจัง เพื่อเข้าถึงลูกค้าได้หลากหลาย โดยเน้นนวัตกรรมเพื่อสร้างความแตกต่างจากคู่แข่งและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าอีกด้วย ซึ่งมีแนวคิดการขายสินค้าแบบ Group Product และโตชิบาจะใช้เอสดีการ์ดเป็นสื่อที่เชื่อมต่ออุปกรณ์ทั้งหมดเข้าด้วยกัน

ขณะเดียวกันโตชิบายังวางให้สินค้าไอทีเป็นศูนย์กลางของสินค้าทั้งหมด ต่อไปสินค้าของโตชิบาทุกชนิดจะใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นตัวเชื่อมโยงทั้งหมด เช่น ตู้เย็นที่สามารถสั่งซื้อน้ำ ไข่ไก่ หรือของสดจากร้านเซเว่นอีเลฟเว่นได้เมื่อของหมด ซึ่งสินค้าชิ้นนี้มีขายแล้วในประเทศญี่ปุ่น ภาพรวมการพัฒนาของโตชิบาจึงชัดเจน และด้วยจุดยืนนี้เชื่อว่าโตชิบาไทยแลนด์จะสามารถขยายตลาดสินค้าทั้งเครื่องใช้ไฟฟ้าและไอทีในประเทศไทยได้

นอกจากนี้ ในปัจจุบันโตชิบาได้มีการปรับภาพลักษณ์ใหม่ให้สอดคล้องกับสถานการณ์การแข่งขันที่รุนแรงมากขึ้น หลังจากวิกฤตการเงินปี 2540 เป็นต้นมาบริษัทจึงต้องสร้างความแตกต่างให้กับแบรนด์ โดยใช้ความก้าวหน้าทางนวัตกรรมเป็นจุดขายหลักของสินค้า และทำการ Rebrand เพื่อลดอายุของแบรนด์ลง ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายวัยรุ่นซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายใหม่ที่สำคัญของบริษัทสิ่งหนึ่งที่โตชิบา ไทยแลนด์ และทั่วโลก ยึดถือเป็นปรัชญาในการทำงาน คือ “Committed to People Committed to the Future” แปลว่า “โตชิบานำสิ่งที่ดีสู่ชีวิต” ซึ่งโตชิบายึดถือมาโดยตลอด “People” คือ พนักงาน ผู้ร่วมทุน ผู้ซื้อสินค้า ไปจนถึงสังคม “Future” คือ การลงทุนทางด้านเทคโนโลยีและการให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนาและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ คือ ทุกอย่างต้องดำเนินไปอย่างซื่อสัตย์ รวมถึงโตชิบามีความรับผิดชอบต่อสังคมในการสร้างสรรค์สินค้าที่มีคุณภาพดูแลสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงบทบาทในการคืนกำไรสู่สังคม เช่น การส่งเสริมวัฒนธรรมไทย การประกวดภาพวาดระบายสี ซึ่งถือเป็นการรับผิดชอบต่อโตชิบาที่จะคืนกำไรสู่สังคม [วรรณดา ดุลยาสีทิพร (สัมภาษณ์) 5 มิถุนายน 2558]

5.1.4 บริษัท แอลจี อิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย)

บริษัทแอลจี อิเล็กทรอนิกส์หรือที่เรียกกันทั่วไปสั้น ๆ ว่า แอลจี (LG) เป็นบริษัทประกอบกิจการผลิตและจำหน่ายอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ข้ามชาติของประเทศเกาหลีใต้ ซึ่งได้ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2501 ในนาม โกลสตาร์ (GoldStar) โดยได้ผลิตสินค้าอิเล็กทรอนิกส์หลายประเภท เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ตู้เย็น เครื่องซักผ้า เครื่องปรับอากาศ เป็นต้น จากนั้นได้มีการควบรวมกิจการกันระหว่างบริษัท ลัคกี้ (Lucky) กับบริษัทโกลสตาร์ (GoldStar) และได้ตั้งชื่อบริษัทขึ้นใหม่โดยใช้อักษรตัวแรกของทั้งสองบริษัทมารวมกัน จึงได้ชื่อ แอลจี (LG) ปัจจุบันนี้มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่เมือง Yeouido-dong ในกรุงโซล ประเทศเกาหลี โดยบริษัทแอลจีได้มีการดำเนินการประกอบธุรกิจ 4 ประเภท ได้แก่

1. **ธุรกิจเพื่อความบันเทิงภายในบ้าน** ซึ่งบริษัทแอลจีเป็นผู้นำตลาดการผลิตจอแบน เครื่องเล่นออดิโอ ผลิตภัณฑ์วีดีโอ จอภาพ สำหรับผู้บริโภคในครัวเรือน รวมถึงยังเป็นผู้นำในการจัดหาผลิตภัณฑ์ค่าประเภททีวี digital (Digital Signage) การประชุมทางไกล (Video Conference System) สำหรับองค์กรธุรกิจอีกด้วย โดยแอลจีไม่เพียงมุ่งเน้นในการผลิตสินค้าที่มีความสามารถที่หลากหลาย (Feature-Rich Devices) เท่านั้น หากแต่ยังให้ความสำคัญต่อการออกแบบสินค้าให้มีรูปลักษณ์ที่สวยงามอีกด้วย

2. **ธุรกิจการสื่อสารเคลื่อนที่** ซึ่งบริษัทแอลจีได้มีการผลิตโทรศัพท์มือถือจากความต้องการของผู้บริโภคทั้งในส่วนของเทคโนโลยีและดีไซน์ รวมถึงยังมีการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ได้ตลอดเวลา เช่น Multi-Core Processors, 3D, Bright and Clear Displays, และ 4G LTE (Long Term Evolution) เป็นต้น

3. **สายธุรกิจเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน** ประกอบด้วย เครื่องซักผ้า เครื่องดูดฝุ่น เครื่องประกอบอาหาร และตู้เย็น นอกจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้านแล้ว แอลจียังให้ความสำคัญกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ประหยัดพลังงาน และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อลดปรากฏการณ์เรือนกระจกและยังเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น แอลจียังให้ความสนใจในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สุขอนามัยด้วยเช่นกัน

4. **สายธุรกิจเครื่องปรับอากาศและพลังงาน** โดยผลิตภัณฑ์ที่แอลจีผลิต ได้แก่ เครื่องทำความเย็น เครื่องระบายและปรับอากาศ (HVAC) เครื่องปรับอากาศสำหรับที่อยู่อาศัย (RAC) ระบบการจัดการอาคาร และแสงสว่าง เป็นต้น โดยแอลจีได้ขยายฐานลูกค้าไปยังองค์กรธุรกิจ (B2B) และมุ่งเน้นความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงยังมีการลงทุนในการวิจัยและพัฒนาสินค้าอย่างต่อเนื่อง (วิกิพีเดีย: ออนไลน์)

5.2 การจัดอันดับความสำคัญของประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชันในดัชนีชี้วัดต่าง ๆ ของบริษัทข้ามชาติ

จากการศึกษาดัชนีที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่ภาพลักษณ์การคอร์รัปชัน 3 ดัชนี ที่จัดทำโดยองค์กรระหว่างประเทศ ได้แก่ *หนึ่ง* การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน (Global Competitiveness Index – GCI) จัดทำโดย World Economic Forum (WEF) *สอง* ดัชนีธรรมาภิบาลโลก (Worldwide Governance Indicators – WGI) จัดทำโดยธนาคารโลก (World Bank) และ *สาม* ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index – CPI) จัดทำโดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International – TI) ซึ่งมีการสำรวจและเผยแพร่อย่างต่อเนื่องสู่สาธารณะเป็นประจำทุกปี โดยดัชนีต่าง ๆ ที่มีการจัดทำโดยองค์กรระหว่างประเทศข้างต้น ได้รับ

ความเชื่อถือและการยอมรับในระดับสากล เนื่องจากผลการสำรวจดังกล่าวมีที่มาจาก การรวบรวม ข้อมูลจากองค์กรต่าง ๆ ที่มีมุมมองและฐานข้อมูลที่แตกต่างกัน จึงแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายของ ข้อมูลที่ไร้ซึ่งอคติ อีกทั้งยังมีการวิเคราะห์ข้อมูลบนพื้นฐานของหลักวิชาการโดยองค์กรที่มีความ น่าเชื่อถือ ทำให้บริษัทข้ามชาติสามารถรับรู้ถึงสถานการณ์ในประเด็นต่าง ๆ ของประเทศทั่วโลก เบื้องต้นผ่านทางดัชนีดังกล่าวได้ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการคอร์รัปชัน ซึ่งทำให้อาจมีผลต่อการตัดสินใจมาลงทุนในประเทศไทย รวมถึงในสังคมทั่วโลกมีความหลากหลายที่มี แตกต่างกัน จึงต้องมีหลักยึดร่วมกันแม้ว่าจะมีความพอใจหรือมีความไม่พอใจในผลการสำรวจก็ตาม

อย่างไรก็ตาม จากการรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์บริษัทข้ามชาติที่ประกอบธุรกิจ ประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าในประเทศไทย นักวิชาการและนักปฏิบัติด้านต่อต้านการคอร์รัปชัน และ ผู้แทนสมาคมธุรกิจ พบว่า บริษัทข้ามชาติได้ให้ความสำคัญกับดัชนีดังกล่าวต่างกัน กล่าวคือ บริษัทข้ามชาติให้ความสำคัญกับการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน (Global Competitiveness Index - GCI) มากที่สุด รองลงมา คือ ดัชนีสถานะธรรมาภิบาลโลก (Worldwide Governance Indicators - WGI) และดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index - CPI) ตามลำดับ ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน (Global Competitiveness Index - GCI) ที่จัดทำโดย World Economic Forum (WEF) เป็นดัชนีชี้วัดที่บริษัทข้ามชาติให้ความสำคัญมากที่สุด เนื่องจากได้สำรวจถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจลงทุนอย่างรอบด้าน ได้แก่ สถาบัน (Institution) โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructures) ความมั่นคงทางเศรษฐกิจมหภาค (Macroeconomic Stability) สุขภาพและการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Health and primary education) การศึกษาและการอบรมขั้นสูง (Higher education and training) ประสิทธิภาพของตลาดสินค้า (Goods market efficiency) ประสิทธิภาพของตลาดแรงงาน (Labor market efficiency) การพัฒนาตลาดการเงิน (Financial market development) ความพร้อมด้านเทคโนโลยี (Technology readiness) ขนาดของตลาด (Market size) ความซับซ้อนทางธุรกิจ (Business Sophistication) และ นวัตกรรม (Innovation) ซึ่งทั้ง 12 เสาหลักนี้ ได้ให้ข้อมูลทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐาน เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี แรงงาน และปัจจัยสำคัญต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อโอกาสในการเติบโตทางธุรกิจ โดยบริษัทข้ามชาติสามารถใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นเพื่อพิจารณาถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของประเทศต่าง ๆ ที่สนับสนุนและเป็นอุปสรรคสำหรับการดำเนินธุรกิจ [พรพนก วิภูษณวรรณ (สัมภาษณ์) 3 มิถุนายน 2559] โดยจะเลือกประเทศที่มีศักยภาพที่เอื้อต่อความสามารถในการแข่งขันของบริษัทในตลาดโลก อีกทั้งยังได้ให้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจประกอบการลงทุนในหลายมิติ กล่าวคือ การลงทุนของบริษัทข้ามชาติ นอกจากจะให้ความสำคัญกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการลงทุนแล้ว ยังคงต้องคำนึงถึงปัจจัยอื่น ๆ ประกอบด้วย เช่น ปัจจัยด้านสุขภาพและการศึกษาพื้นฐาน เนื่องจากการทำงานของบุคลากรและ

ผู้เชี่ยวชาญที่มีความจำเป็นต้องมีการโยกย้ายที่อยู่อาศัยมาพร้อมกับครอบครัวในต่างประเทศ จึงต้องการชีวิตที่ปลอดภัยและมีการศึกษาที่ดีสำหรับบุตรหลานของพนักงานทุกคนของบริษัท เป็นต้น

นอกจากนี้ ในแต่ละเสาหลักจะมีความสำคัญต่อการลงทุนที่ต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแนวทางและประวัติศาสตร์การลงทุนของบริษัทข้ามชาติ โดยเสาหลักที่บริษัทข้ามชาติให้ความสำคัญเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการลงทุน ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructures) ประสิทธิภาพของตลาดแรงงาน (Labor market efficiency) และสถาบัน (Institution)

ในกรณีของเสาหลักด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructures) และประสิทธิภาพของตลาดแรงงาน (Labor Market Efficiency) นับได้ว่าเป็นปัจจัยทางตรงที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการลงทุนของบริษัทข้ามชาติ เนื่องจากหากมีทั้งสองปัจจัยที่มีความพร้อมแล้วจะส่งผลให้บริษัทข้ามชาติสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างราบรื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริษัทข้ามชาติที่ประกอบธุรกิจเครื่องใช้ไฟฟ้ามีความต้องการกำลังแรงงานเพื่อใช้ในการผลิต และในส่วนของเสาหลักด้านสถาบันนั้น จะมีความสำคัญในทางอ้อมที่สามารถส่งผลกระทบต่อการลงทุนของบริษัทข้ามชาติและมีความเกี่ยวข้องกับปัญหาการคอร์รัปชัน โดยศาสตราจารย์ ดร. เมธี ครองแก้ว ได้กล่าวว่า “แต่ละเสาหลักจะมีความสำคัญต่อการลงทุนที่ต่างกัน ขึ้นอยู่กับแนวทางและประวัติศาสตร์การลงทุนของบริษัทข้ามชาติ โดย “สถาบัน” (Institution) จะเป็นเสาหลักที่บริษัทข้ามชาติให้ความสำคัญ เพราะประเทศที่มีการคอร์รัปชันร้ายแรงจะมีความอ่อนแอในโครงสร้างของสถาบันต่าง ๆ ประเทศไทยแม้จะมีการอำนวยความสะดวกและให้สิทธิประโยชน์แก่นักลงทุนหลายอย่าง แต่ประเทศไทยยังมีความอ่อนแอของโครงสร้างสถาบัน ระบบการเมืองไม่โปร่งใส และมีการคอร์รัปชันที่นับได้ว่าเป็นอุปสรรคสำคัญอย่างหนึ่งต่อการลงทุน...” [เมธี ครองแก้ว (สัมภาษณ์) 8 ตุลาคม 2558] ซึ่งมีความสอดคล้องกับการสำรวจถึงปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศต่าง ๆ ของ World Economic Forum (WEF) ที่พบว่า การคอร์รัปชันและความไร้เสถียรภาพทางการเมืองเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการดำเนินธุรกิจ

ดัชนีชี้วัดที่บริษัทข้ามชาติที่ประกอบธุรกิจเครื่องใช้ไฟฟ้าให้ความสำคัญต่อการตัดสินใจในการลงทุนเป็นลำดับถัดไป คือ ดัชนีสถานะธรรมาภิบาลโลก (Worldwide Governance Indicators – WGI) ซึ่งจัดทำโดยธนาคารโลก (World Bank) โดยการสำรวจนี้ได้มีการวัดธรรมาภิบาลของภาครัฐรวม 6 มิติ ได้แก่ หนึ่ง เสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น (Voice and Accountability) สอง ความมีเสถียรภาพทางการเมืองและปราศจากการก่อการร้าย (Political Stability and Absence of Violence/ Terrorism) สาม ความมีประสิทธิภาพของภาครัฐ (Government Effectiveness) สี่ คุณภาพของกฎระเบียบ (Regulatory Quality) ห้า หลักนิติธรรม (Rule of Law) และ หก การควบคุมการคอร์รัปชัน (Control of Corruption) ซึ่งสาเหตุที่ทำให้มีความสำคัญเป็นอันดับที่สอง เนื่องจากดัชนีดังกล่าวมีการสำรวจถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการลงทุนในหลายมิติ และ

สามารถพิจารณารูปแบบความเหมาะสมของการลงทุนในประเทศต่าง ๆ ได้ หากแต่มีความรอบคอบน้อยกว่าการสำรวจของ GCI

ปัจจัยที่บริษัทข้ามชาติให้ความสำคัญมากที่สุด คือ ความมีเสถียรภาพทางการเมืองและปราศจากการก่อการร้าย (Political Stability and Absence of Violence/ Terrorism) เนื่องจากสถานการณ์ทางการเมืองจะส่งผลกระทบต่อรูปแบบการค้าและการลงทุนของบริษัทข้ามชาติ ซึ่งแม้ว่าประเทศนั้น ๆ จะมีความไร้เสถียรภาพทางการเมืองมากเพียงใด หากแต่การดำเนินธุรกิจยังคงต้องดำเนินต่อไป ดังนั้นบริษัทข้ามชาติจะมีการปรับรูปแบบการค้าและการลงทุนให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ทางการเมือง เช่น บริษัทฟิลิปส์ ยังคงมีการค้าขายในประเทศปากีสถาน แม้ว่าจะมีการก่อการร้าย โดยจะประกอบธุรกิจในลักษณะของการขาย (Trade) ไม่ใช่ลงทุน (Investment) ในลักษณะของการตั้งฐานการผลิต หรือในกรณีของประเทศไทยอาจมีกรณีขาดเสถียรภาพทางการเมือง แต่ธุรกิจก็ยังสามารถดำเนินการต่อไปได้ และแม้ว่าจะมียอดขายต่ำลงเมื่อการเมืองมีความไม่สงบ แต่เมื่อเวลาผ่านไปสถานการณ์ก็จะคลี่คลายกลับสู่สภาวะปกติ [วิโรจน์ วิทยาเวโรจน์ (สัมภาษณ์) 20 พฤษภาคม 2558] เป็นต้น รวมถึงการที่ประเทศที่มีความไร้เสถียรภาพทางการเมืองได้ส่งผลให้นโยบายเปลี่ยนแปลงตามรัฐบาลที่เปลี่ยนไปจึงทำให้เกิดความไม่แน่นอนในการดำเนินการ ซึ่งนักลงทุนข้ามชาติมีความต้องการความชัดเจนของนโยบายในระยะยาว เพราะแม้ว่าต้นทุนในการประกอบธุรกิจจะสูงขึ้นแต่มีความชัดเจนในการประกอบธุรกิจในระยะยาว ก็ยังเป็นสิ่งที่พอยอมรับได้มากกว่าการที่ต้องเผชิญกับต้นทุนสูงที่ขึ้นและเสี่ยงต่อความไม่แน่นอนในระยะยาวซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อการดำเนินธุรกิจในอนาคตได้

ในส่วนของมิติด้านการควบคุมการคอร์รัปชัน (Control of Corruption) ซึ่งเป็นปัญหาธรรมาภิบาลในมิติหนึ่งที่ประเทศไทยประเทศไทยกำลังเผชิญ และยังส่งผลกระทบต่อธรรมาภิบาลในภาพรวมด้วย โดยบริษัทข้ามชาติจะมีการนำมาประกอบการพิจารณาบ้าง แต่เมื่อบริษัทมีการคำนวณแล้วว่าต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการคอร์รัปชันอาจไม่ใช่อุปสรรคสำคัญมากนักเมื่อเทียบกับโอกาสในการเติบโตทางธุรกิจในการลงทุน และความเสี่ยงในการลงทุนอยู่ทุกหนแห่งในลักษณะที่แตกต่างกัน เมื่อบริษัทข้ามชาติได้รับรู้ถึงปัญหาการคอร์รัปชันที่เกิดขึ้น จะทำการพิจารณาถึงความเหมาะสมและรูปแบบของการลงทุนโดยหาวิธีการลดผลกระทบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อให้สูญเสียเงินลงทุนไปกับการคอร์รัปชันน้อยที่สุด

ดัชนีสุดท้ายที่บริษัทข้ามชาติให้ความสำคัญน้อยที่สุดเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการลงทุน คือ ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index – CPI) เนื่องจากมีข้อมูลที่ใช้ประกอบการตัดสินใจในการลงทุนเพียงเรื่องเดียว คือ การคอร์รัปชัน โดยบริษัทข้ามชาติมีมุมมองว่าการลงทุนในประเทศที่มีการคอร์รัปชันสูงจะเสี่ยงต่อการมีต้นทุนสูงขึ้น เนื่องจากถ้ามีการลงทุนในลักษณะของการตั้งโรงงานหรือตั้งฐานการผลิตจะต้องมีการสูญเสียเงินจำนวนมาก

กับการคอร์รัปชันในกระบวนการต่าง ๆ ทั้งในเรื่องการขออนุญาตก่อตั้งโรงงาน การขอมาตรฐานอุตสาหกรรม เป็นต้น รวมถึงการคอร์รัปชันเป็นเหตุที่ทำให้เกิดต้นทุนไม่คงที่และเป็นต้นทุนที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้แน่นอน หากแต่เป็นปัจจัยที่บริษัทข้ามชาติสามารถหาทางลดความเสี่ยงและลดผลกระทบได้ อีกทั้งภายในบริษัทมีการควบคุมจรรยาบรรณของพนักงานเรื่องการห้ามข้องเกี่ยวกับการคอร์รัปชันโดยเด็ดขาด หากพบการกระทำผิดจะไม่มีการละเว้นหรือประนีประนอม เช่น ผู้ที่จะมาเป็นพันธมิตรหรือตัวแทนจำหน่ายสินค้าของบริษัทฟิลิปส์ ต้องลงนามทำข้อตกลงว่าจะปฏิบัติตาม "กฎหมายป้องกันการให้สินบนแก่บุคคลในต่างประเทศ" หรือ Foreign Corrupt Practices Act of 1977 (FCPA) ของประเทศสหรัฐอเมริกา เนื่องจากมีข้อกำหนดว่าบริษัทที่ประกอบธุรกิจหรือลงทุนในประเทศสหรัฐอเมริกาจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว [วิโรจน์ วิทยาเวโรจน์ (สัมภาษณ์) 20 พฤษภาคม 2558] เป็นต้น

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า สาเหตุหลักที่บริษัทข้ามชาติใช้ในการจัดลำดับการให้ความสำคัญกับดัชนีทั้ง 3 ดัชนีดังกล่าว คือ ความครอบคลุมและความรอบด้านที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการลงทุน อีกทั้งยังปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อโอกาสในการเติบโตทางธุรกิจทั้งในด้านของปัจจัยด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี กล่าวคือ เหตุผลสำคัญที่ทำให้บริษัทข้ามชาติให้ความสำคัญกับ GCI มากที่สุด เนื่องจากเป็นดัชนีที่ประกอบด้วยปัจจัยที่ส่งผลต่อการลงทุนอย่างรอบด้าน ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การตัดสินใจลงทุนของบริษัทข้ามชาติจะมีการพิจารณาถึงหลายปัจจัย และการคอร์รัปชันก็มีปัจจัยที่บริษัทข้ามชาติให้ความสำคัญมากที่สุด

5.3 ปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการลงทุนของบริษัทข้ามชาติ

การลงทุนของบริษัทข้ามชาติในต่างประเทศต้องใช้เงินลงทุนและทรัพยากรจำนวนมาก จึงทำให้การตัดสินใจการลงทุนต้องเป็นไปอย่างรอบคอบและมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจที่เพียงพอ และน่าเชื่อถือ ซึ่งบริษัทข้ามชาติได้พิจารณาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการลงทุนอย่างรอบด้าน โดยปัจจัยที่บริษัทให้ความสำคัญเบื้องต้นที่จะดำเนินธุรกิจในประเทศ คือ โอกาสในการเติบโตของธุรกิจ โอกาสในการขายและความสามารถในการขยายตลาดทั้งภายในและภายนอกประเทศ ลำดับต่อไปจะพิจารณาในเรื่องโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจ และบรรยากาศในการลงทุน เช่น ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ความมีประสิทธิภาพของระบบราชการ เป็นต้น ซึ่งการตัดสินใจในการลงทุนและการวางแผนการลงทุนของบริษัทข้ามชาติจะมีการสำรวจวิจัยเป็นรายประเทศโดยทีมงานวิจัยจากบริษัทแม่ และศึกษาข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญและผู้บริหารฝ่ายต่าง ๆ ที่อยู่ในประเทศที่บริษัทได้เข้ามาลงทุนตามความรู้ความชำนาญ เช่น อัตราค่าแรงตามนโยบายของรัฐบาล และการคำนวณค่าแรงที่พิจารณาจากเงินเฟ้อ ความเพียงพอของแรงงาน เป็นต้น โดยมีเป้าหมาย

เพื่อให้ได้ผลตอบแทนจากการลงทุนที่คุ้มค่าและสร้างโอกาสในการเติบโตของธุรกิจ

นอกจากนี้ นโยบายของรัฐบาลเป็นปัจจัยประการสำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการลงทุนของบรรษัทข้ามชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรการส่งเสริมการลงทุนเรื่องภาษีของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (The Board of Investment of Thailand – BOI) เนื่องจากส่งผลให้มีต้นทุนการผลิตที่ต่ำลง เช่น บริษัท อิเลคโทรลักซ์ ประเทศไทย จำกัด ได้ยุบโรงงานการผลิตที่ประเทศออสเตรเลีย และย้ายฐานการผลิตมาที่ประเทศไทยเพื่อเป็นฐานผลิตส่งออกไปยุโรปในแถบเอเชียแปซิฟิกและสามารถแข่งขันในตลาดได้ เนื่องจากประเทศไทยมีนโยบายภาษีที่ดึงดูดการลงทุนมากกว่า [ณรงค์ศักดิ์ กิตติชัยวัฒนกุล (สัมภาษณ์) 11 มิถุนายน 2558] หรือในกรณีของบริษัท โตชิบาไทยแลนด์ จำกัด ได้ดำเนินธุรกิจในประเทศไทยรวม 40 ปี เนื่องจากมีนโยบายรัฐบาลที่ให้สิทธิพิเศษทางภาษีแก่บริษัทที่เข้ามาลงทุน [วรรณดา ดุลยาสีทิพร (สัมภาษณ์) 5 มิถุนายน 2558] เป็นต้น รวมถึงยังมีการส่งเสริมการลงทุนและให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ แก่นักลงทุนต่างชาติให้มาลงทุนในประเทศไทย ทั้งเรื่องภาษี เครื่องจักร เครื่องมือการผลิตต่าง ๆ รวมถึงการนำเข้าแรงงานฝีมือ เช่น ผู้ชำนาญการด้านต่าง ๆ เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้กับประเทศไทย อีกทั้งประเทศไทยยังสามารถเป็นตลาดที่ขายสินค้าภายในประเทศและเป็นฐานการผลิตเพื่อการส่งออกได้อีกด้วย

ในกรณีของปัจจัยด้านแรงงาน นับได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการลงทุน ซึ่งบรรษัทข้ามชาติได้เข้ามาลงทุนในประเทศไทยในรูปแบบของการตั้งฐานการผลิต โดยประเทศไทยยังคงมีแรงงานฝีมือ (Skilled Labor) ที่มีความพร้อมในรองรับการลงทุนจากต่างชาติ และการเลือกประเทศที่บรรษัทข้ามชาติจะเข้ามาลงทุนนั้น บรรษัทข้ามชาติจะเลือกประเทศที่จะไปลงทุนให้มีความเหมาะสมกับรูปแบบของธุรกิจ โดย ดร.มานะ นิมิตมงคล ได้กล่าวว่า “...การลงทุนในประเทศที่เหมาะสมกับรูปแบบของธุรกิจก็เป็นปัจจัยที่บรรษัทข้ามชาติให้ความสำคัญ ธุรกิจที่เน้นขนาดตลาดและแรงงานจะไปลงทุนที่ประเทศกัมพูชาและเมียนมาร์ บางธุรกิจจะเน้นเรื่องแรงงานฝีมือ (Skilled Labor) จะไปลงทุนที่ฟิลิปปินส์และมาเลเซีย แต่ถ้าผู้ประกอบการธุรกิจเน้นเรื่องเทคโนโลยีการสื่อสาร คนที่มีคุณภาพ และการเป็นศูนย์กลางการค้าจะไปลงทุนที่ประเทศสิงคโปร์...” [มานะ นิมิตมงคล (สัมภาษณ์) 19 พฤษภาคม 2558]

อย่างก็ตาม นโยบายของรัฐบาลด้านแรงงานได้ส่งผลกระทบต่อการประกอบธุรกิจของบรรษัทข้ามชาติ เช่น นโยบายค่าแรงขั้นต่ำ 300 บาท ได้ส่งผลกระทบต่อการลงทุนที่ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นแต่ไม่สามารถขึ้นราคาสินค้าได้ เพราะต้องมีการแข่งขันกับผู้ประกอบการรายอื่น จึงมีการแก้ไขปัญหาโดยการผลิตจำนวนมากขึ้นเพื่อให้ต้นทุนต่ำลง อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อธุรกิจขนาดกลางและธุรกิจขนาดย่อย (SMEs) อย่างมาก รวมถึงปัจจุบันนี้ ประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะขาดแรงงานไร้ฝีมือในกลุ่มของผู้ที่จบ ปวช. และ ปวส. เนื่องจากคนไทยมีค่านิยมที่จะศึกษาในระดับ

ปริญญาตรีมากยิ่งขึ้น จึงมีการจ้างแรงงานต่างด้าว เช่น กัมพูชา ลาว พม่า เป็นต้น หากแต่แรงงานเหล่านี้กำลังจะมีแนวโน้มที่จะกลับประเทศของตน เพราะประเทศเหล่านั้นมีการเปิดเสรีในการลงทุนจากต่างประเทศมากยิ่งขึ้น [วรรณภา ดุลยาสิทธิพร (สัมภาษณ์) 5 มิถุนายน 2558] แต่เมื่อพิจารณาถึงโครงสร้างพื้นฐาน ระบบการขนส่ง เทคโนโลยี และนวัตกรรมของประเทศไทย ก็นับได้ว่ามีศักยภาพสูงเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในอาเซียน แต่ควรมีการพัฒนาบุคลากรทั้งในด้านทักษะการทำงาน และทักษะด้านภาษาอังกฤษเพิ่มเติม

นอกจากบริษัทข้ามชาติจะให้ความสำคัญกับปัจจัยข้างต้นแล้ว การเลือกลงทุนในประเทศที่มีความเหมาะสมกับประเภทของธุรกิจและมีความคุ้มค่าในการลงทุนนับได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่ง เช่น บริษัทข้ามชาติที่ลงทุนประกอบการโรงงานไฟฟ้า มีความต้องการที่จะลงทุนในประเทศที่มีตลาดขนาดใหญ่ มีความต้องการใช้พลังงานไฟฟ้าจำนวนมาก ประเทศอินเดียอาจเป็นประเทศที่น่าลงทุน เพราะมีประชากรจำนวนมาก จึงมีความต้องการใช้ไฟฟ้าสูงและในอนาคตอาจมีแนวโน้มที่ไฟฟ้าจะขาดแคลน แต่ที่ประเทศอินเดียจะกำหนดค่าไฟฟ้าโดยรัฐจึงส่งผลกระทบต่อรายได้ที่จะได้รับจากการลงทุน ไม่มีความคุ้มค่าก็จะไม่ทำการลงทุน [ไตรณ พงษ์มณฑพัฒน์ (สัมภาษณ์) 21 พฤษภาคม 2558] เป็นต้น รวมถึงการลงทุนของบริษัทข้ามชาติยังขึ้นอยู่กับ Preference Function ของผู้ลงทุนแต่ละราย ไม่ว่าจะเป็นความต้องการขยายฐานการผลิตเพื่อให้มีต้นทุนการผลิตที่ต่ำลง ความต้องการในเชื่อมโยงฐานการผลิต โดยผลลัพธ์สุดท้ายที่ผู้ลงทุนทุกรายต้องการการลงทุน คือ การได้รับกำไรอย่างต่อเนื่อง [เมธี ครองแก้ว (สัมภาษณ์) 8 ตุลาคม 2558]

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การลงทุนของบริษัทข้ามชาติได้คำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้งในเรื่องของโอกาสในการเติบโตในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งเป็นปัจจัยที่บริษัทข้ามชาติให้ความสำคัญมากที่สุด รวมทั้งยังมีในเรื่องของนโยบายรัฐบาล ปัจจัยด้านแรงงาน ทรัพยากร เป็นต้น โดยบริษัทข้ามชาติจะเลือกประเทศที่มีความเหมาะสมกับประเภทธุรกิจเพื่อให้เกิดความเป็นไปได้ในการดำเนินการและความคุ้มค่าในการลงทุน แต่หากประเทศที่บริษัททำการพิจารณาว่าจะไปลงทุนมีศักยภาพใกล้เคียงกันทางบริษัทจึงจะพิจารณาปัจจัยอื่น ๆ ประกอบ เช่น เสถียรภาพทางการเมือง การคอร์รัปชัน เป็นต้น

5.4 การเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการลงทุนของบริษัทข้ามชาติระหว่างประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชันในดัชนีชี้วัดต่าง ๆ กับปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน

จากผลการศึกษาที่พบว่าบริษัทข้ามชาติได้ให้ความสำคัญกับการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน (GCI) ที่จัดทำโดย World Economic Forum (WEF) มากที่สุด เนื่องจากได้มีการสำรวจปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการลงทุนอย่างครอบคลุมและรอบด้าน และในส่วนของภาพลักษณ์การคอร์รัปชัน พบว่า บริษัทข้ามชาติให้ความสำคัญกับปัจจัยดังกล่าวไม่น้อยเมื่อเทียบกับ

ปัจจัยอื่น ๆ เนื่องจากดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (CPI) กลับได้รับความสำคัญน้อยที่สุด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าปัจจัยที่บริษัทข้ามชาติให้ความสำคัญในการลงทุนมีหลายปัจจัย

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าบริษัทข้ามชาติจะมีการรับรู้ถึงผ่านทางสื่อต่าง ๆ แต่ก็มีได้นำมาเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ประกอบการตัดสินใจในการลงทุน โดยปัจจัยที่บริษัทข้ามชาติให้ความสำคัญต่อการตัดสินใจในการลงทุน คือ โอกาสในการเติบโตทางเศรษฐกิจที่เอื้อต่อการเติบโตของธุรกิจ โครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจ และบรรยากาศในการลงทุน และในส่วนของภาพลักษณ์การคอร์รัปชันและการคอร์รัปชันที่เกิดขึ้น เมื่อมีการคำนวณแล้วว่าต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการคอร์รัปชันอาจไม่ใช่อุปสรรคสำคัญอะไรมากนักเมื่อเทียบกับโอกาสในการเติบโตทางธุรกิจและผลกำไรที่ได้รับ ดังเช่นจากคำสัมภาษณ์ของนายเกียรติพงศ์ น้อยใจบุญ ที่ได้กล่าวว่า “บริษัทข้ามชาติที่ประกอบธุรกิจเครื่องใช้ไฟฟ้าและธุรกิจประเภทอื่น ๆ ยังคงเข้ามาลงทุนและมีฐานการลงทุนอยู่ในประเทศไทย เพราะได้คำนวณแล้วว่าการลงทุนอาจจะต้องเผชิญกับการคอร์รัปชัน แต่ยังเกิดความคุ้มค่าจากผลประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุนก็ยังคงดำเนินธุรกิจต่อไป...” [เกียรติพงศ์ น้อยใจบุญ (สัมภาษณ์) 18 พฤษภาคม 2558] หรือจากการให้สัมภาษณ์ของนางสาวสิริมาศ วัฒนะโชติ ที่ได้กล่าวว่า “...บริษัทข้ามชาติไม่ได้ให้ความสำคัญกับดัชนีที่เกี่ยวกับการคอร์รัปชันเท่ากับปัจจัยอื่น ๆ แต่การคอร์รัปชันก็เป็นปัญหาในการเพิ่มต้นทุนและทำให้การทำงานล่าช้า แต่ก็ยินดีจ่ายเพราะได้คำนวณแล้วว่ามีมูลค่า และการคอร์รัปชันเป็นเพียงปัจจัยรอง (Minor point) ของการตัดสินใจในการลงทุนของบริษัทข้ามชาติ...” [สิริมาศ วัฒนะโชติ (สัมภาษณ์) 6 พฤศจิกายน 2558] เช่น บริษัท ฟิลิปส์ อิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย) ที่ยังคงลงทุนในประเทศไทย เนื่องจากประเทศไทยสามารถเป็นแหล่งลงทุนที่สร้างความเติบโตในการทำธุรกิจและมีภูมิประเทศที่เอื้อต่อการขนส่งสินค้า จึงได้ลงทุนก่อตั้งโรงงานผลิตหลอดไฟ และจากนั้นได้มีการนำเข้าสินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าและเครื่องมือแพทย์เข้ามาในประเทศไทย เพราะประเทศไทยมีแนวโน้มการเติบโตของธุรกิจโรงพยาบาลในไทยเติบโตและเป็นศูนย์กลางการรักษาทางบริษัทจึงมีการลงทุนธุรกิจด้านสุขภาพ และเครื่องมือทางการแพทย์ขึ้นในอนาคต [วิโรจน์ วิทยาเวโรจน์ (สัมภาษณ์) 20 พฤษภาคม 2558] เป็นต้น

นอกจากนี้ บริษัทข้ามชาติยังมองว่าการตัดสินใจเป็นเรื่องปกติสำหรับประเทศไทย เช่นในกรณีของบริษัทโตชิบา ซึ่งบริษัทแม่ในประเทศญี่ปุ่นทราบดีว่ายังคงต้องมีการจ่ายค่าสินบนหรือค่าอำนวยความสะดวกเมื่อมีการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานราชการ เพื่อให้การดำเนินงานมีความรวดเร็วยิ่งขึ้น เช่น การขออนุญาตก่อตั้งโรงงาน การขออนุญาตขยายโรงงาน เป็นต้น แม้ว่าการดำเนินการนั้นจะถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งในมุมมองของนักลงทุนชาวญี่ปุ่น การจ่ายสินบนได้กลายเป็นธรรมเนียมปฏิบัติไปแล้ว และเมื่อมีการจ่ายสินบนหรือค่าอำนวยความสะดวกให้หน่วยงานราชการหรือมีการมอบของขวัญเนื่องในโอกาสพิเศษ จะต้องมีการรายงานไปยังบริษัทแม่ที่ประเทศญี่ปุ่นด้วย [วรรณดา ดุลยาสิทธิพร (สัมภาษณ์) 5 มิถุนายน 2558] เป็นต้น

ในการลงทุนของบริษัทข้ามชาติในต่างประเทศ แหล่งข้อมูลที่บริษัทข้ามชาติให้ความสำคัญ และให้ความเชื่อถือเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจกำหนดทิศทางการลงทุน คือ ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจของทีมงานวิจัยของบริษัทข้ามชาติ โดยจะให้ความสำคัญและความเชื่อถือข้อมูลดังกล่าวมากกว่าดัชนีชี้วัดที่จัดทำโดยองค์การระหว่างประเทศ ดังเช่นในกรณีของบริษัท แอลจี อิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย) ที่จะทีมวิจัยจากบริษัทแม่เข้ามาสำรวจว่าในประเทศที่จะเข้าไปทำการลงทุนมีความเหมาะสมหรือไม่ มีข้อดีข้อเสียอะไรบ้าง และมีระยะเวลาในการคืนทุนกี่ปี โดยใช้ระยะเวลาทำการวิจัยค่อนข้างนานเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน และเพียงพอในการกำหนดทิศทางการลงทุนของบริษัท [นิพนธ์ วงษ์แสงอรุณศรี (สัมภาษณ์) 10 มิถุนายน 2558] หรือการวางแผนในการลงทุนของบริษัท อิเลคโทรลักซ์ ประเทศไทย จำกัด จะมีการสำรวจวิจัยเป็นรายประเทศโดยทีมงานวิจัยของบริษัทแม่ ที่มุ่งให้ความสำคัญกับสถานการณ์เศรษฐกิจของประเทศเป็นหลัก โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ได้ผลตอบแทนจากการลงทุนที่คุ้มค่าและสร้างโอกาสในการเติบโตของการดำเนินธุรกิจ และข้อมูลเหล่านี้จะมีผลต่อการตัดสินใจในการลงทุนมากกว่าดัชนีชี้วัดต่าง ๆ [ณรงค์ศักดิ์ กิตติชัยวัฒนกุล (สัมภาษณ์) 11 มิถุนายน 2558] เป็นต้น

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การลงทุนและดำเนินธุรกิจของบริษัทข้ามชาติ แม้ว่าจะมีความตระหนักและประสบกับปัญหาการคอร์รัปชันจากการดำเนินธุรกิจในประเทศไทย และรับรู้ถึงภาพลักษณ์การคอร์รัปชันผ่านดัชนีชี้วัดต่าง ๆ แต่ก็ไม่ได้ให้ความสำคัญที่จะใช้เป็นปัจจัยหลักในการตัดสินใจเข้ามาลงทุนในประเทศไทย และในท้ายที่สุดก็ยังคงมาลงทุนในไทยแม้ว่าจะมีการคอร์รัปชัน เนื่องจากปัจจัยที่บริษัทข้ามชาติให้ความสำคัญมากที่สุด คือ โอกาสที่เอื้อให้ธุรกิจมีความเจริญเติบโต ความคล่องตัวในการดำเนินธุรกิจ และโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจ โดยให้ความสำคัญกับข้อมูลที่ได้จากการวิจัยของบริษัทเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจการลงทุน มากกว่าข้อมูลจากดัชนีชี้วัดที่จัดทำโดยองค์การระหว่างประเทศ อีกทั้งยังได้มีการคำนวณแล้วว่าแม้ว่าบริษัทจะต้องเผชิญกับการคอร์รัปชันแต่ก็ยังคงมีความคุ้มค่าในการลงทุน บริษัทจึงยังคงทำการลงทุนและดำเนินธุรกิจต่อไป ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Lambsdorff (2003) ที่พบว่าการคอร์รัปชันเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product – GDP) ลดลงร้อยละ 4 เมื่อมีการคอร์รัปชันเพิ่มขึ้น 1 คะแนน รวมทั้งยังได้ส่งผลให้ลงทุนลดลงร้อยละ 0.5 ของ GDP อีกด้วย ทั้งนี้ การตัดสินใจเข้ามาลงทุนของบริษัทข้ามชาติยังขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมทั้งภายในประเทศที่เข้าไปทำการลงทุนและสถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อในระดับโลก เช่น ในปี พ.ศ. 2552 ได้เกิดวิกฤตเศรษฐกิจโลก คือ วิกฤตการณ์แฮมเบอร์เกอร์ (Hamburger Crisis) เป็นปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจที่เริ่มเกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกา และได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลก โดยประเทศไทยก็ได้รับผลกระทบเช่นกัน กล่าวคือเศรษฐกิจของไทยหดตัวและบริษัทข้ามชาติมีการชะลอตัวในการลงทุน โดยบริษัทข้ามชาติที่ประกอบ

ธุรกิจเครื่องใช้ไฟฟ้าในประเทศไทยมีการลงทุนลดลงมาก เป็นต้น รวมทั้งปัญหาด้านภัยพิบัติยังเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนของบริษัทข้ามชาติ เช่น ในปี พ.ศ. 2554 ที่ประเทศไทยประสบปัญหาอุทกภัยอย่างรุนแรง จึงส่งผลให้บริษัทข้ามชาติต้องมีการชะลอตัวในการลงทุน และมียอดขายสินค้าลดลง เป็นต้น อีกทั้งการลงทุนของบริษัทข้ามชาติได้มีการเปรียบเทียบปัจจัยเชิงบวกและปัจจัยเชิงลบที่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนในมิติระหว่างประเทศ เพื่อเลือกประเทศที่มีความเหมาะสมและคุ้มค่าในการลงทุนอันนำไปสู่โอกาสในการเติบโตของการประกอบธุรกิจ

5.5 ข้อเสนอแนะ

ปัญหาแท้จริงที่ทำให้การคอร์รัปชันยังคงอยู่ในการลงทุนของบริษัทข้ามชาติในประเทศไทย คือ การที่บริษัทข้ามชาติยังคงให้ความสำคัญกับโอกาสในการเติบโตทางธุรกิจและผลกำไรที่ได้รับจากการประกอบธุรกิจโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมอันเนื่องมาจากปัญหาการคอร์รัปชันซึ่งในเบื้องต้น ควรเริ่มจากการดำเนินการภายในของบริษัท กล่าวคือ บริษัทต้องมีแผนงานหรือมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการควบคุมการบริหารจัดการภายใน มีการควบคุมจริยธรรมของพนักงานบริษัท และประเมินสถานการณ์ความเสี่ยงที่ต้องเผชิญกับการคอร์รัปชันที่มีพลวัต เพื่อให้มีแผนงานและมาตรการในการควบคุมและการป้องกันการคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นได้อย่างเท่าทันซึ่งปัจจัยประการสำคัญในเบื้องต้น คือ ผู้บริหารระดับสูงของบริษัทต้องมีความมุ่งมั่นในการต่อต้านการคอร์รัปชันและการให้สินบนอย่างจริงจังผ่านการกำหนดนโยบายและมาตรการของบริษัทที่ห้ามไม่ให้มีการให้สินบน การเสนอสินบน และการสัญญาว่าจะให้สินบนแก่บุคคลที่สาม เช่น เจ้าหน้าที่รัฐที่ปรึกษา คนกลาง ผู้แทน ผู้จัดการจำหน่าย เป็นต้น โดยต้องเป็นนโยบายที่ชัดเจนและสื่อสารไปยังพนักงานบริษัทอย่างทั่วถึง ซึ่งนโยบายดังกล่าวต้องมีมาตรการบังคับใช้เป็นกฎของบริษัทให้พนักงานทุกคนต้องปฏิบัติตาม หากฝ่าฝืนจะต้องมีการลงโทษอย่างเด็ดขาดโดยไม่มีการละเว้นหรือผ่อนผัน

นอกจากนี้ ในปัจจุบันบริษัทต่าง ๆ มีการดำเนินการที่เรียกว่า “ความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท” (Corporate Social Responsibility – CSR) โดยการทำให้ CSR ของบริษัทควรเป็นการทำ CSR อย่างแท้จริง เพื่อให้การดำเนินธุรกิจประสบความสำเร็จทั้งการส่งเสริม CSR และการดำเนินธุรกิจแบบ “Win-Win” คือ บริษัทและสังคมได้รับประโยชน์ที่แท้จริงจากการประกอบธุรกิจ ซึ่งแก่นแท้ของ CSR ที่องค์กรสหประชาชาติกำหนด เรียกว่า “UN Global Compact” มีหลักการทั้งหมด 10 ประการ เกี่ยวเนื่องกับสิทธิมนุษยชน มาตรฐานแรงงาน สิ่งแวดล้อม และการไม่ยอมรับการคอร์รัปชัน ซึ่งการดำเนินธุรกิจที่ไม่เกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชันนั้น ผู้ประกอบการอาจมองว่าไม่ใช่เรื่องของการทำ CSR เนื่องจากตามความเข้าใจของคนส่วนใหญ่แล้วมักมองว่าการทำ CSR คือ การคืนกำไรสู่สังคมในรูปแบบของการดำเนินโครงการต่าง ๆ เพื่อสังคม แต่ในความเป็นจริงแล้ว การทำ CSR อย่าง

แท้จริงจะต้องมีการดำเนินธุรกิจอย่างโปร่งใสและไม่เกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชัน เพื่อให้เกิดการรับผิดชอบต่อสังคมของบรรษัทอย่างแท้จริง เช่น การประกาศนโยบายการดำเนินธุรกิจที่ชัดเจนว่าจะไม่ข้องเกี่ยวและสนับสนุนการทุจริต การจัดทำเครื่องมือในการตรวจสอบการทุจริตในการดำเนินงานภายในของบริษัท การร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริตเพื่อเป็นเครือข่ายหนึ่งในการป้องกันและแจ้งเบาะแสการทุจริต เป็นต้น

ในส่วนของมาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันการคอร์รัปชันในภาคธุรกิจ การกำหนดให้บริษัทต้องมีการดำเนินการตรวจสอบการติดสินบน และให้ความร่วมมือกับหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการคอร์รัปชันก็มีความสำคัญเช่นกัน ซึ่งการที่จะให้ภาคธุรกิจให้ร่วมมือและรายงานความผิดของตนเองต่อหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง จำเป็นต้องมีโครงสร้างทางกฎหมายเพื่อสร้างแรงจูงใจให้ภาคธุรกิจมีการดำเนินการที่เป็นไปตามแนวคิดดังกล่าวโดยการมีมาตรการทางกฎหมายที่บังคับให้บริษัทต้องรายงานเรื่องการติดสินบนของพนักงานบริษัทต่อหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง และหากพบในภายหลังว่าบริษัทไม่รายงานตามกฎหมาย จะต้องรับผิดโดยมีบทลงโทษที่สูงและจะไม่ได้ร่วมงานกับหน่วยงานภาครัฐอีก เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้บริษัทให้ความร่วมมือกับภาครัฐในการรายงานเรื่องการติดสินบนของพนักงานบริษัทแก่เจ้าหน้าที่รัฐ และทำให้บริษัทตระหนักถึงการสูญเสียผลประโยชน์ในการดำเนินธุรกิจจากการปกปิดการติดสินบนเจ้าหน้าที่รัฐและให้ความร่วมมือกับภาครัฐ

นอกจากนี้ ตามมาตรา 103/7 วรรคสองของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 ได้กำหนดให้กรณีที่มีการทำสัญญาระหว่างหน่วยงานของรัฐกับบุคคลหรือนิติบุคคลที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ ให้บุคคลหรือนิติบุคคลที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ มีหน้าที่แสดงบัญชีรายการรับจ่ายของโครงการที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ (ตามแบบ บข.1) ต่อกรมสรรพากรนอกเหนือจากบัญชีงบดุลปกติที่ยื่นประจำปี เพื่อให้มีการตรวจสอบเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินและการคำนวณภาษีเงินได้ในโครงการที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ โดยมีวัตถุประสงค์ให้มีความโปร่งใสและป้องกันการคอร์รัปชันในการดำเนินงานของภาคเอกชน

อย่างไรก็ตาม การบังคับใช้มาตรา 103/7 ยังคงไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ เนื่องจากสำนักงาน ป.ป.ช. ยังไม่สามารถตรวจสอบความถูกต้องและความโปร่งใสของบัญชีรายการรับจ่ายที่บริษัทต่าง ๆ ยื่นตามที่กฎหมายกำหนดได้ อีกทั้งยังไม่มี การขึ้นบัญชีรายชื่อบริษัทที่ไม่ยื่นบัญชีรับจ่าย จึงทำให้บริษัทต่าง ๆ ไม่มีความเกรงกลัวที่จะกระทำความผิดในการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่รัฐและมีการตกแต่งบัญชี

ดังนั้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการบังคับใช้กฎหมายตามมาตรา 103/7 วรรคสอง คือ เพื่อให้มีความโปร่งใสและสามารถป้องกันการทุจริตได้ สำนักงาน ป.ป.ช. ควรพัฒนาบุคลากรที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบของบัญชีรายการรับจ่ายเพื่อให้มีความถูกต้องและโปร่งใสในการดำเนินงาน

ของภาคเอกชน รวมทั้งควรมีมาตรการลงโทษคู่สัญญาในกรณีที่คู่สัญญาไม่ได้จัดทำบัญชีรายการรับจ่ายต่อกรมสรรพากรและมีการตกแต่งบัญชี เช่น การห้ามทำสัญญากับหน่วยงานรัฐ เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการให้บริษัทต่าง ๆ เล็งเห็นถึงการสูญเสียผลประโยชน์และปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันในการดำเนินธุรกิจของ บริษัทข้ามชาติ จะต้องเริ่มต้นจากการดำเนินการภายในของบริษัท ทั้งในเรื่องของการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการคอร์รัปชัน และมีการทำ CSR ที่แท้จริง โดยการไม่ข้องเกี่ยวกับการคอร์รัปชัน รวมถึงต้องมีมาตรการบังคับใช้และบทลงโทษทางกฎหมายอย่างจริงจัง เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

บทที่ 6

สรุปและข้อเสนอแนะ

การคอร์รัปชัน (Corruption) เป็นปัญหาที่ฝังรากลึกมาอย่างยาวนาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่เรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั่วทุกมุมโลกถูกทำให้รับรู้ได้อย่างรวดเร็วผ่านเทคโนโลยีการสื่อสารอันทันสมัย อีกทั้งยังมีการเชื่อมโยงกันในหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ปัญหาการคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นในประเทศหนึ่งถูกรับรู้โดยประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกได้อย่างรวดเร็ว และส่งผลกระทบต่อทั้งในระดับรัฐ ระดับภูมิภาค และในระดับโลก จึงทำให้การคอร์รัปชันกลายเป็นปัญหาข้ามชาติ

นอกจากนี้ ในยุคโลกาภิวัตน์ที่ได้มีการเกิดขึ้นของโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ ซึ่งสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกได้ส่งผลกระทบต่อถึงกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อีกทั้งยังมีการลงทุนข้ามชาติในรูปแบบของบริษัทข้ามชาติ (Multi-National Corporations) ที่มีเครือข่ายของบริษัทอยู่ในประเทศต่าง ๆ ซึ่งการตัดสินใจที่จะทำการลงทุนในต่างประเทศ จะมีการพิจารณาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน เช่น ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านการตลาด ปัจจัยด้านทรัพยากร ปัจจัยด้านวัฒนธรรม เป็นต้น อีกทั้งยังต้องพิจารณาถึงปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการลงทุน ดังเช่น การคอร์รัปชัน

ปัจจุบันนี้ มีองค์กรระหว่างประเทศต่าง ๆ ได้จัดทำดัชนีชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่ภาพลักษณ์การคอร์รัปชัน ซึ่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ทำการศึกษา 3 ดัชนีชี้วัด ได้แก่ การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน (Global Competitiveness Index – GCI) ที่จัดทำโดยเวทีเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum – WEF) ดัชนีธรรมาภิบาลโลก (Worldwide Governance Indicators – WGI) ที่จัดทำโดยธนาคารโลก (World Bank) และดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index – CPI) ที่จัดทำโดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International – TI) ซึ่งดัชนีเหล่านี้ได้มีการสำรวจและเผยแพร่อย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี

การศึกษาวินิจฉัยวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของดัชนีชี้วัดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการคอร์รัปชันทั้ง 3 ดัชนีข้างต้น ว่ามีผลต่อการตัดสินใจในการลงทุนของบริษัทข้ามชาติที่ประกอบธุรกิจเครื่องใช้ไฟฟ้าในประเทศไทยหรือไม่ ซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสืบค้นจากเอกสารที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น หนังสือ อินเทอร์เน็ต งานวิจัย การสัมภาษณ์ตัวแทนของบริษัทข้ามชาติที่ประกอบธุรกิจอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย นักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการต่อต้านการคอร์รัปชัน และตัวแทนของสมาคมธุรกิจ เพื่อให้ได้มุมมองและทัศนะในประเด็นดังกล่าวจากภาคส่วนต่าง ๆ อย่างรอบด้าน

ในกรณีของการจัดทำรายงานขีดความสามารถในการแข่งขันของโลก (Global Competitiveness Index – GCI) ของ World Economic Forum (WEF) ได้มีการสำรวจปัจจัยต่าง ๆ อย่างรอบด้านที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในการลงทุนรวม 12 เสาหลัก ได้แก่ สถาบัน (Institution) โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructures) ความมั่นคงทางเศรษฐกิจมหภาค (Macroeconomic Stability) สุขภาพและการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Health and primary education) การศึกษาและการอบรมขั้นสูง (Higher education and training) ประสิทธิภาพของตลาดสินค้า (Goods market efficiency) ประสิทธิภาพของตลาดแรงงาน (Labor market efficiency) การพัฒนาตลาดการเงิน (Financial market development) ความพร้อมด้านเทคโนโลยี (Technology readiness) ขนาดของตลาด (Market size) ความซับซ้อนทางธุรกิจ (Business Sophistication) และ นวัตกรรม (Innovation) โดยได้มีการสำรวจและเผยแพร่ทุกเดือนกันยายนของทุกปี และความสามารถในการแข่งขันล่าสุดประจำปี 2015 – 2016 ประเทศไทยถูกจัดอยู่ในอันดับที่ 32 จากทั้งหมด 140 ประเทศ

ในส่วนของดัชนีธรรมาภิบาลโลก (Worldwide Governance Indicators – WGI) ที่จัดทำโดยธนาคารโลก (World Bank) ได้มีการสำรวจและวัดธรรมาภิบาลของภาครัฐรวม 6 มิติ ได้แก่ หนึ่ง เสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น (Voice and Accountability) สอง ความมีเสถียรภาพทางการเมืองและปราศจากการก่อการร้าย (Political Stability and Absence of Violence/ Terrorism) สาม ความมีประสิทธิภาพของภาครัฐ (Government Effectiveness) สี่ คุณภาพของกฎระเบียบ (Regulatory Quality) ห้า หลักนิติธรรม (Rule of Law) และ หก การควบคุมการคอร์รัปชัน (Control of Corruption) โดยมีการรวบรวมข้อมูลจาก 31 แหล่งข้อมูล

ดัชนีสุดท้ายที่ทำการศึกษาคือ ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์ปัญหาการคอร์รัปชัน (Corruption Perceptions Index – CPI) ที่จัดทำโดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International – TI) ได้มีการเผยแพร่เฉพาะในประเด็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์การคอร์รัปชัน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการวิเคราะห์เกี่ยวกับธรรมาภิบาลและเศรษฐกิจโลกรวม 12 แหล่งข้อมูล ในกรณีของประเทศไทยการรวบรวมและศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำ CPI มาจาก 8 แหล่งข้อมูล ซึ่งประเทศไทยจะได้คะแนน CPI อยู่ระหว่าง 3.00 ถึง 3.80 โดยมีคะแนนเฉลี่ยในช่วง 20 ปี (พ.ศ. 2538 – 2557) ที่ผ่านมามีประมาณ 3.3 โดยในปีล่าสุด (พ.ศ.2558) ประเทศไทยได้ค่า CPI 38 คะแนน และอยู่ในอันดับที่ 76 ของโลก

จากการศึกษาถึงผลกระทบของดัชนีที่สะท้อนให้เห็นถึงภาพลักษณ์การคอร์รัปชันที่ได้สำรวจและจัดทำโดยองค์กรระหว่างประเทศต่าง ๆ ทั้ง 3 ดัชนีข้างต้น พบว่า บริษัทข้ามชาติที่ทำการศึกษาคือ 4 แห่ง ได้แก่ บริษัท ฟิลิปส์ อิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย) บริษัท อิเลคโทรลักซ์ ประเทศไทย จำกัด บริษัท โตชิบา ไทยแลนด์ จำกัด และบริษัท แอลจี อิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย) รวมถึงการสัมภาษณ์ข้อมูลจากนักวิชาการ และตัวแทนจากสมาคมธุรกิจ ทั้ง 7 ท่าน สามารถสรุปได้ว่าบริษัทข้ามชาติ

มีการรับรู้ภาพลักษณ์การคอร์รัปชันผ่านทางดัชนีที่มีการสำรวจและเผยแพร่โดยองค์กรระหว่างประเทศ และรับรู้ผ่านประสบการณ์ตรงเมื่อมีการไปติดต่อกับหน่วยงานรัฐในการดำเนินการต่าง ๆ เช่น การขออนุญาตก่อตั้งโรงงาน การขออนุญาตขยายโรงงาน การยื่นขอมาตรฐานอุตสาหกรรม (มอก.) การควบคุมมลพิษและการกำจัดของเสียของโรงงาน เป็นต้น ซึ่งการดำเนินการเหล่านี้ต้องมีการจ่ายค่าอำนวยความสะดวก หรือการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่รัฐเพื่อให้การดำเนินการมีความสะดวกและเป็นไปอย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าบริษัทข้ามชาติจะตระหนักและรับรู้ถึงปัญหาการคอร์รัปชันในประเทศไทย หากแต่ยังคงเข้ามาลงทุนในประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง และเมื่อพิจารณาถึงดัชนีชี้วัดทั้ง 3 ดัชนีข้างต้น จะพบว่าบริษัทข้ามชาติมีการรับรู้และให้ความเชื่อถือดัชนีดังกล่าว เนื่องจากได้มีการศึกษาในเชิงวิชาการอันมีหลักทฤษฎีมารองรับ แต่ไม่ได้ทำการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับดัชนีเหล่านั้นอย่างลึกซึ้ง โดยดัชนีชี้วัดทั้ง 3 ดัชนี จะมีผลต่อการตัดสินใจในการลงทุนของบริษัทข้ามชาติน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยบริษัทข้ามชาติจะให้ความสำคัญกับกำไรที่ได้รับจากการประกอบธุรกิจ โอกาสเติบโตทางธุรกิจ และศักยภาพของประเทศไทยที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจทั้งในด้านการเป็นตลาดขายสินค้าในประเทศ การเป็นฐานการผลิตเพื่อการส่งออก การมีโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมสำหรับการลงทุนและการมีระบบขนส่งที่ดี เป็นต้น อีกทั้งบริษัทข้ามชาติยังได้มีทีมงานจากบริษัทแม่ที่มาสำรวจและศึกษาข้อมูลของประเทศต่าง ๆ ที่จะเข้ามาทำการลงทุนเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจและกำหนดทิศทางการลงทุน ซึ่งบริษัทข้ามชาติจะให้ความสำคัญกับข้อมูลที่ได้รับจากการสำรวจโดยทีมงานที่มาทำการสำรวจเพื่อประกอบการตัดสินใจการลงทุนมากกว่าข้อมูลที่รับรู้ผ่านดัชนีชี้วัดที่จัดทำโดยองค์กรระหว่างประเทศ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความสำคัญของดัชนีชี้วัดทั้ง 3 ดัชนีดังกล่าว พบว่า บริษัทข้ามชาติจะให้ความสำคัญกับการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน (Global Competitiveness Index - GCI) ที่จัดทำโดย World Economic Forum มากที่สุด เนื่องจากมีการสำรวจปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการลงทุนและโอกาสในการเติบโตทางธุรกิจกันอย่างรอบด้าน มิใช่เพียงแค่การสำรวจถึงการคอร์รัปชันที่เป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการลงทุนเท่านั้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการตัดสินใจลงทุนของบริษัทข้ามชาติได้ให้ความสำคัญกับปัจจัยที่ส่งผลต่อโอกาสในการเติบโตในการดำเนินธุรกิจมากกว่าปัจจัยด้านการคอร์รัปชัน

นอกจาก GCI แล้ว ดัชนีที่บริษัทข้ามชาติส่วนใหญ่รวมถึงนักวิชาการให้ความสำคัญเป็นลำดับถัดไป คือ ดัชนีธรรมาภิบาลโลก (WGI) ที่จัดทำโดยธนาคารโลก (World Bank) เนื่องจากมีการสำรวจบริบทแวดล้อมที่ส่งผลต่อการลงทุน ซึ่งบริบทแวดล้อมของประเทศต่าง ๆ ในมิติเหล่านี้จะมีส่วนช่วยในการวางแผนการลงทุนให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศ แต่มีการให้ความสำคัญน้อยกว่า GCI เนื่องจากมีการสำรวจปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนและโอกาสในการเติบโตทางธุรกิจน้อยกว่า

ดัชนีสุดท้ายที่บริษัทข้ามชาติจะให้ความสำคัญในการประกอบเพื่อพิจารณาในการลงทุน คือ ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index – CPI) เนื่องจากมีการสำรวจปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการลงทุนเพียงด้านเดียว คือ การคอร์รัปชัน ซึ่งในความเป็นจริงแล้วแม้ว่าการคอร์รัปชันจะส่งผลกระทบต่อการลงทุนทั้งเป็นการเพิ่มต้นทุน ทำให้การดำเนินการต่าง ๆ เป็นไปอย่างล่าช้าและไม่เป็นไปตามกระบวนการที่ควรจะเป็น อีกทั้งยังส่งผลให้เกิดการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม แต่บริษัทข้ามชาติได้ให้ความสำคัญกับปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนมากกว่าปัญหาการคอร์รัปชัน เนื่องจากเป้าหมายที่สำคัญที่สุดในการลงทุนของบริษัทข้ามชาติ คือ โอกาสในการเติบโตของการประกอบธุรกิจ แม้ว่าจะต้องมีการเผชิญกับการคอร์รัปชัน แต่เมื่อเทียบกับกำไรและผลประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุนที่มีความคุ้มค่า บริษัทข้ามชาติก็ยังคงดำเนินกิจการต่อไป

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ประเด็นการคอร์รัปชันที่สะท้อนผ่านทางดัชนีชี้วัดต่าง ๆ มีผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนและบริษัทข้ามชาติที่ประกอบธุรกิจเครื่องใช้ไฟฟ้าที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทยไม่มากเมื่อเทียบกับผลกำไรและโอกาสในการเติบโตของการลงทุนที่บริษัทข้ามชาติได้รับ ซึ่งการที่บริษัทข้ามชาติให้ความสำคัญกับ GCI มากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่าการลงทุนของบริษัทข้ามชาติจะพิจารณาถึงปัจจัยต่าง ๆ ประกอบการตัดสินใจจำนวนมาก โดยปัจจัยที่บริษัทข้ามชาติให้ความสำคัญมากที่สุดในการลงทุน คือ โอกาสในการเติบโตของการประกอบธุรกิจ และนโยบายรัฐบาลที่เอื้อต่อการลงทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายด้านภาษี และในส่วนของปัญหาการคอร์รัปชันที่บริษัทข้ามชาติต้องเผชิญจากการลงทุนเมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยอื่น ๆ พบว่า การคอร์รัปชันเป็นเพียงปัจจัยรองที่บริษัทข้ามชาติจะให้ความสำคัญ และหากบริษัทข้ามชาติยังคงได้รับผลประโยชน์ที่คุ้มค่าและมีโอกาสเติบโตทางธุรกิจ ก็ยังคงดำเนินธุรกิจต่อไปแม้ว่าจะต้องเผชิญกับปัญหาการคอร์รัปชันก็ตาม

อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาข้างต้นยังคงมีข้อจำกัด เนื่องจากปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อตัดสินใจในการลงทุนของบริษัทข้ามชาติยังคงมีหลายปัจจัยทั้งปัจจัยเชิงบวกและปัจจัยเชิงลบ อีกทั้งยังขึ้นอยู่กับสถานการณ์ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมทั้งในระดับประเทศและระดับโลก เช่น ในปี พ.ศ. 2552 ได้เกิดวิกฤตเศรษฐกิจโลก คือ วิกฤตการณ์แฮมเบอร์เกอร์ (Hamburger Crisis) เป็นปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจที่เริ่มเกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกา และได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลก โดยประเทศไทยก็ได้รับผลกระทบเช่นกัน กล่าวคือ เศรษฐกิจของไทยหดตัวและบริษัทข้ามชาติมีการชะลอตัวในการลงทุน โดยบริษัทข้ามชาติที่ประกอบธุรกิจเครื่องใช้ไฟฟ้าในประเทศไทยมีการลงทุนลดลงมากถึง 6,795.25 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือในปี พ.ศ. 2554 ที่ประเทศไทยประสบปัญหาอุทกภัยอย่างรุนแรงจึงส่งผลให้บริษัทข้ามชาติต้องมีการชะลอตัวในการลงทุน และมียอดขายสินค้าลดลง เป็นต้น รวมถึงยังมีการเปรียบเทียบปัจจัยเชิงบวกและปัจจัยเชิงลบที่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนในมิติระหว่างประเทศเพื่อเลือกประเทศที่มีความเหมาะสมและคุ้มค่าในการลงทุนอันนำไปสู่โอกาสในการเติบโตทางธุรกิจ

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นการศึกษาถึงผลกระทบของประเด็นการคอร์รัปชันของดัชนีชี้วัดต่าง ๆ ต่อการตัดสินใจลงทุนของบริษัทข้ามชาติที่ประกอบธุรกิจประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าในประเทศไทย ซึ่งพบว่า ดัชนีชี้วัดดังกล่าวส่งผลต่อการตัดสินใจในการลงทุนน้อยเมื่อเทียบกับปัจจัยอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยด้านโอกาสในการเติบโตของธุรกิจ หากแต่ยังไม่ได้ทำการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ดังนั้น การศึกษาครั้งต่อไปจึงควรทำการศึกษาในประเด็นดังต่อไปนี้

1. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบของการคอร์รัปชันต่อการการลงทุนของบริษัทข้ามชาติในเชิงลึก โดยมีการศึกษาทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ
2. ศึกษาปัจจัยอื่นที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาในการลงทุน เช่น ปัจจัยด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม เป็นต้น เพื่อศึกษาว่ายังมีปัจจัยใดที่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนของบริษัทข้ามชาติในประเทศไทย
3. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาในการลงทุนของบริษัทข้ามชาติที่ประกอบธุรกิจประเภทอื่นที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย

รายการอ้างอิง

- Dittmer, Lowell. (2002). *Globalization and Democratization in Asia: The construction of identity*. London: Routledge.
- Lambsdorff, Johann G. (2003). How corruption affects economic development. *KYKLOS*, 56, 457 - 474.
- McGrew, Anthony. (1992). *Modernity and its futures*. Cambridge: Polity Press.
- Nassar, Jamal R. (2005). *Globalization and terrorism: The migration of dreams and nightmares*. New York: Rowman and Littlefield Publishers.
- Prakash, Aseem, and Hart, Jeffrey A.,. (2000). *Globalization and Governance*. London: Routledge.
- Teeple, Gary. (2000). *Globalization and its discontents*. New York: St. Martin's Press.
- Vachani, Sushil. (2006). *Transformations in global governance: Implications for multinationals and other stakeholders*. Massachusetts: Edward Wlgar Publishing.
- World Economic Forum. A Brief History of the Executive Opinion Survey and The Global Competitiveness Report. <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2014-2015/box-1-a-brief-history-of-the-executive-opinion-survey-and-the-global-competitiveness-report/>
- กัตัญญู หิรัญญสมบุรณ์. (2554). การจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ (10 ed.). กรุงเทพมหานคร: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- จารุวรรณ สุขุมาลพงษ์. (2556). แนวโน้มของคอร์รัปชันในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- ชนงกรณ์ กุณทลบุตร. (2555). การจัดการระหว่างประเทศ *International Management*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชุมพล ปัจจุสานนท์. (2556). โครงการศึกษาความเหมาะสมและความพร้อมของประเทศไทยในการเข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาขององค์การเพื่อความร่วมมือและพัฒนาทางเศรษฐกิจ ค.ศ. 1997 ว่าด้วยการต่อต้านการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่รัฐของต่างประเทศในการทำธุรกรรมทางธุรกิจระหว่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน ป.ป.ช.

- เดือนเด่น นิคมบริรักษ์. (2554). โครงการศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในวงการธุรกิจเอกชนไทยกับแนวทางแก้ไขและป้องกัน. กรุงเทพมหานคร.
- ธมกร ธาราศรีสุทธิ. (2554). ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยจากการจัดอันดับของ WEF และ IMD. *Executive Journal*, 73 - 79.
- บุศรา อินทฤทธิ์. (2551). ผลของการคอร์รัปชันที่มีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย. (มหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- ประเวศน์ มหารัตน์สกุล. (2551). องค์การภิวัตน์ & โลกาภิวัตน์. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ตะวัน.
- ผาสุข พงษ์ไพจิตร, สังคิต พิริยะรังสรรค์. (2537). คอร์รัปชันกับประชาธิปไตยไทย. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนา สายคณิต. (2530). เศรษฐศาสตร์การลงทุนระหว่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2555). โลกาภิวัตน์กับท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: บริษัท บพิตรการพิมพ์ จำกัด.
- วิชัย รูปขำดี. (2557). การจัดทำ *Benchmark* ด้านคอร์รัปชันสำหรับประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร. วิทยากร เชียงกูล. (2549). แนวทางปราบคอร์รัปชันอย่างได้ผล : เปรียบเทียบไทยกับประเทศอื่น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สายธาร.
- เวทางค์ พ่วงทรัพย์. (2554). นโยบายกองทุนขนาดใหญ่ภาครัฐภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ด้านเงินทุน. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงการคลัง.
- ศรุฒ วิทยาคุณากร. (2551). ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าของประเทศไทย. (มหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศุภเจตน์ จันทร์สาส์น. (2555). ธรรมชาติของภาครัฐ: นัยจาก Worldwide Governance Indicators. วารสารร่วมพฤษ มหวิทยาลัยเอกริก, 30(1), 49 - 64.
- สังคิต พิริยะรังสรรค์. (2549). ทฤษฎีคอร์รัปชัน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ร่วมด้วยช่วยกัน.
- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ. (2556). บทวิเคราะห์การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย ประจำปี 2012 - 2013 โดย World Economic Forum: WEF.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. (2557). สรุปภาวะการณ์ลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2557). การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (*Foreign Direct Investment: FDI*).

- สุจินดา โพธิ์ไพฑูริย์. (2553). การบริหารบริษัทข้ามชาติ แนวคิด ทฤษฎี และแผนปฏิบัติการเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพมหานคร: กรุงเทพมหานคร: บริษัท ธนาเพรส จำกัด.
- สุนีย์ สถาพร. (2551). ทักษะของนักลงทุน ออสเตรเลียนต่อการลงทุนในประเทศไทย: ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ ประสพการณ์จริง และข้อเสนอแนะ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สุวินัย ภรณวลัย. (2540). ทฤษฎีบริษัทข้ามชาติกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย (3 ed.). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เอก ตั้งทรัพย์วัฒนา. (2550). แนวทางการประยุกต์มาตรการสากลเพื่อต่อต้านการทุจริตของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร.
- เอก ตั้งทรัพย์วัฒนา. (2554). โลกาภิวัตน์ บริษัทข้ามชาติ บริษัทภิบาล และความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท (2 ed.). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อ – ชื่อสกุล ฉันทชนก เจนณรงค์
 วัน เดือน ปี เกิด 23 ธันวาคม 2532
 ที่ทำงานปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการ
 ททุจริตแห่งชาติ

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน นักวิจัยสังคมศาสตร์ปฏิบัติการ

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2555 รัฐศาสตร์บัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับสอง) ภาควิชาการปกครอง

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2551 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ

